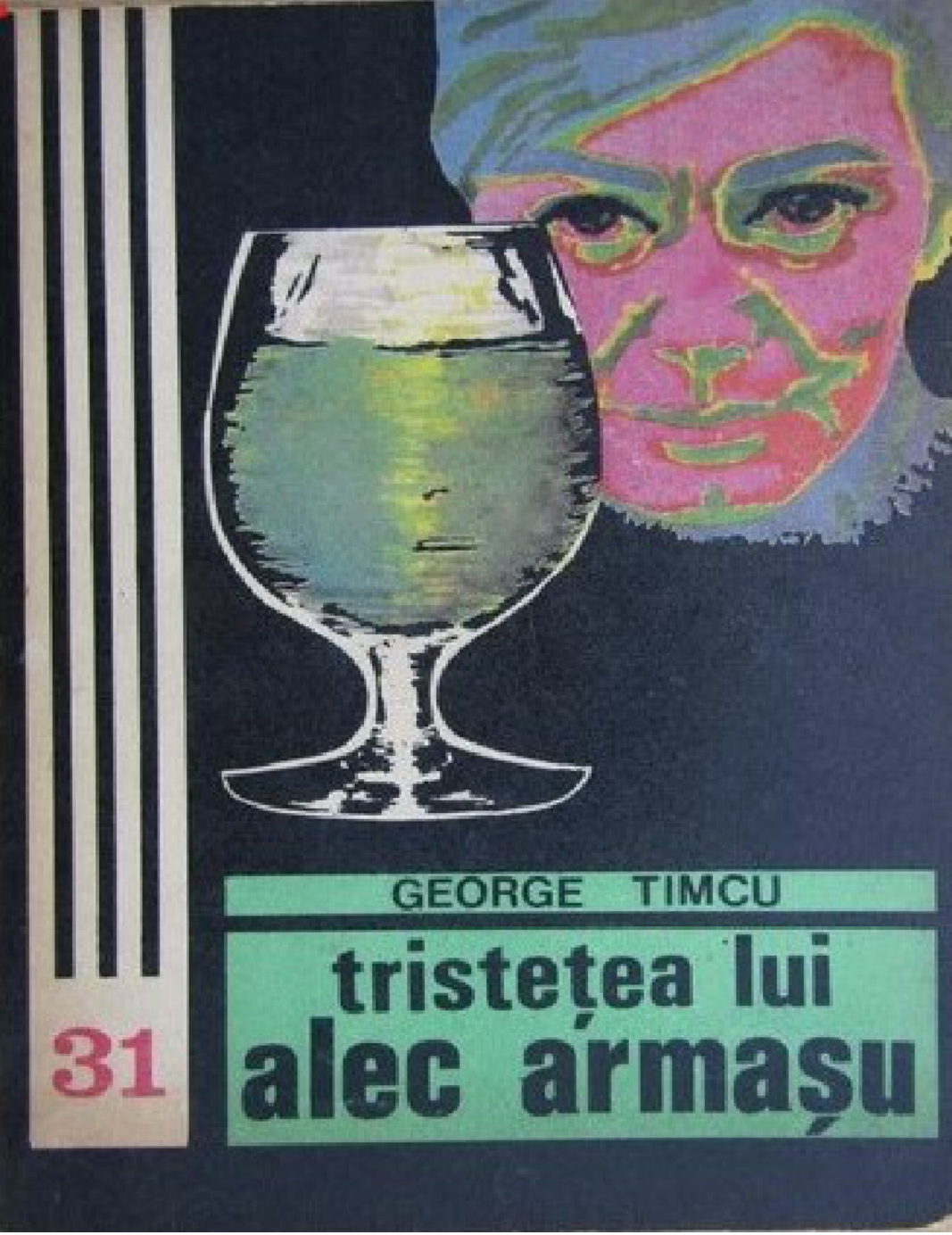

GEORGE TIMCU

tristețea lui alec armașu

31

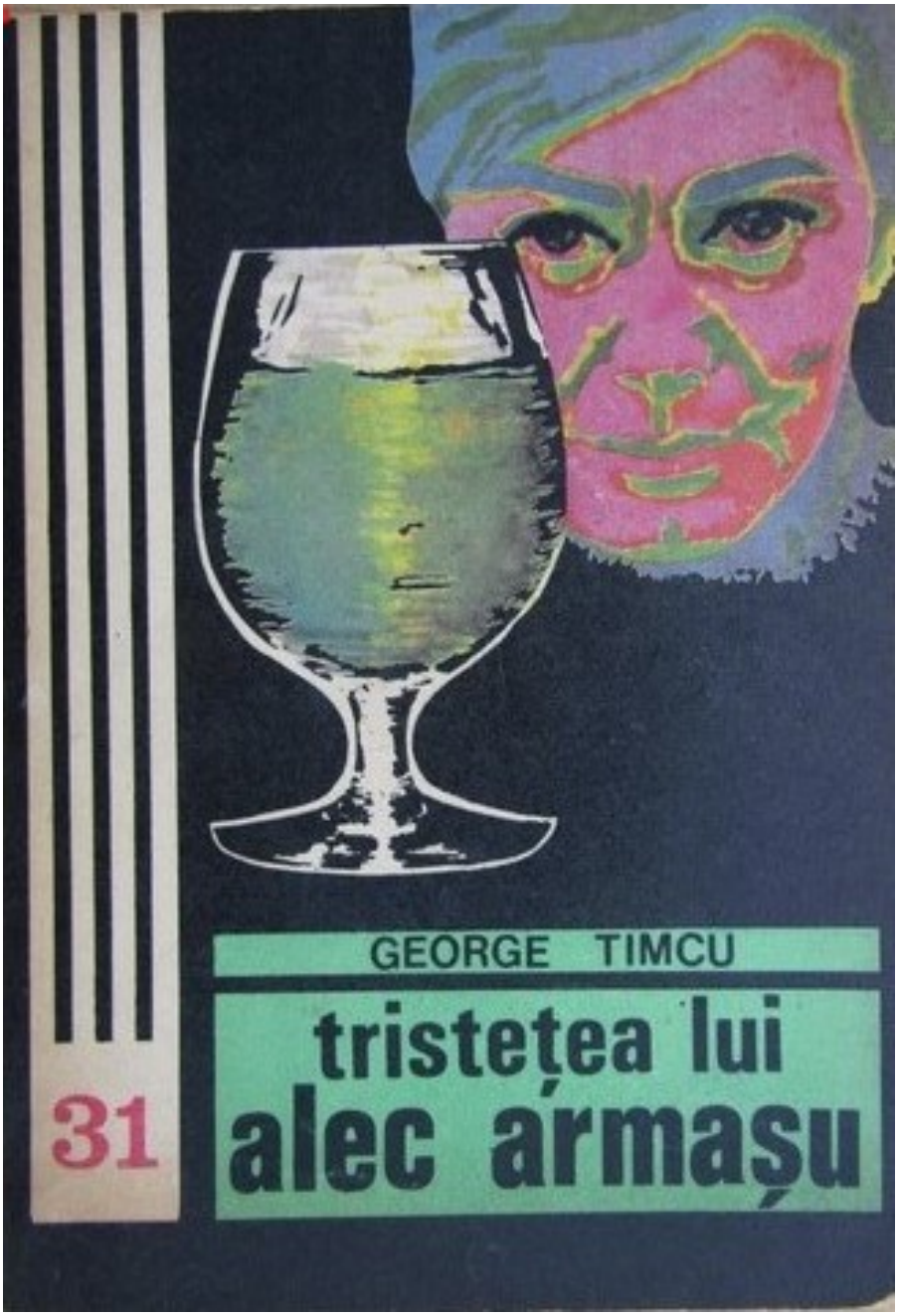

GEORGE TIMCU

tristețea lui alec armașu

31

George Timcu

TRISTEȚEA LUI ALEC ARMAȘU

ROMAN

Din anchetele Iul Alec Armașu

Coperta: Sanda Dunca

Colecția FANTOMAS
Editura „Junimea" Iași
1978

Prietenului meu O. U. și tuturor colegilor săi,
grație cărora adormim liniștiți în fiecare seară.

CAPITOLUL I

Marele oraș se pregătea să doarmă. Respira din ce în ce mai rar, mai liniștit, cu plămîni nevăzuți, uriași, ca un fantastic animal înaintea somnului. Străzile se întindeau din ce în ce mai lenește, mai tăcute, șerpuiala lor murind într-o încolăcire care părea, cu fiecare clipă care trecea, mai veșnică. Nimic nu se mai putea întîmpla la ora aceasta tîrzie de noapte. Poate o rătăcire de o clipă, poate o speranță neadormită încă, în orașul ce deja se așternuse la somn. Totul putea fi însă doar o părere.

De după geamuri – mai erau încă unele luminate, chiar la acest ceas tîrziu – se putea simți respirația prin somn a oamenilor alunecînd ușor, sau greoi, spre vise. Dar nu toți dorm. Somnul nu vine pentru toată lumea, sau nu pentru toți în același timp, în aceeași clipă. Nici nu se poate asta. La urma urmei, înainte de a adormi ne mai facem o ultimă socoteală a zilei ce a fost. Și ziua poate fi lungă, încărcată, iar atunci socoteala este la fel... dar nu pentru toți. Unii nu au nimic de recapitulat după o zi. Nici măcar o părere de rău. Altora, însă, nu le ajunge o noapte de socoteli după o zi plină. Dacă socotești, nu mai poți dormi, dacă nu ai ce socoti.... somn ușor. Deci nu toată lumea adoarme la aceeași oră. Dar orașul trebuie să doarmă totuși. El însuși, el, ființa multiplă, omniprezentă, are un culcuș al său, al caselor sale. Orașul doarme în fiecare casă a ființei sale, chiar cînd ni se pare că ar fi altfel. Și poate este altfel, căci, oricum, cîte un geam tot mai rezistă, luminat ca un ochi ce se ivește prin întunericul din jur. E forma sa de opoziție, de personalitate, e revolta sa față de medie, de uniformizare, de întuneric. Iar acest singur geam luminat trebuie să aibă o frunte fierbinte în spatele său, poate chiar lipită de el, cel rece, pentru a se răcori după o fierbinte zvîcnire a gîndului, a gîndurilor rămase de peste zi. Și poate nici nu trebuie să întrebi a cui este fruntea aceea, cărui om îi aparține. Dar, la urma urmei, nici nu are importanță asta!

El poate fi omul de veghe, care, discret, fără patetism, mai face ceva după ziua de muncă, pentru el fiind acum o noapte de lucim. Gîndește, de pildă, chiar dacă meseria sa nu este dintre acelea care ne sînt foarte apropiate, ba chiar o pomenim cu o oarecare strîngere de inimă, ce să-i faci! Dar ea există și ne trebuie, Doamne, ce ne trebuie! Și atunci, o faci, meseria asta, chiar dacă nu-ți mai place la un moment dat, chiar dacă o urăști, cu dragoste, ca pe o femeie frumoasă și rea. Pentru că ea este o femeie, vreau să spun o meserie pe care o iubești cu o pasiune ce te face fericit pentru următoarele nefericiri, că nu se poate nici fără acestea.

Și atunci Alec Armașu înțelese – ascuns în spatele acelui singur geam luminat al străzii în miez de noapte – că el nu va putea renunța

la ea –, nu, nu la vreo femeie, ci la meseria lui blestemată de a face bine oamenilor, în marea lor majoritate, distrugînd, vînînd cel puțin, pe alții, e drept, în minoritate și nu la fel de oameni. Dar ce se putea face?

Chiar ce se putea face? El trebuia, el, Armașu, să hăituiască niște oameni, dar erau oare aceștia – hăituiții – oameni? Aici trebuie într-adevăr căutată întrebarea decisivă. Ce poți face cînd victima ta e așa-zisul biped cugetător... cugetător în sens invers, pus pe fapte îndreptate împotriva celorlalți? Trebuie să-l scoți din joc – și asta poate însemna ceva foarte grav, poate chiar neființă – uneori fără multă milă ești nevoit s-o faci, milă trebuie să-ți fie de alții, de ceilalți mulți, care acum, la oră tîrzie, dorm liniștiți, sau încearcă s-o facă, închi- puindu-și fiecare că cineva îi apără. Și îi apără. Cîțiva, nu mulți, dar îi apără. Armașu e unul dintre ei. Da, el însuși, gîndi Alec. Dar nici asta nu trebuie spus patetic, pentru că toate lucrurile importante sînt simple, neînchipuit de simple. El o face de ani de zile și nici nu-și pusese vreodată această problemă. Că e important ce face. Nici nu avea cînd. Pentru că nu poți avea vreme pentru fleacuri, cînd este în joc viața oamenilor. Dar nici asta nu trebuie să fie declamat patetic. Deloc. El, Armașu, nici nu băgase de seamă, în tristețea lui de om veșnic suferind, că e ceva cît de cît eroic în profesiunea sa. Pentru că el nu avea acest sentiment, al eroismului – al său, bineînțeles – el doar credea că e nemaipomenit de firesc să facă ceea ce făcea în fiecare zi. Chiar în fiecare zi? Ei, nu chiar, dar, oricum, de o viață. Tristețea lui tocmai această viață o ascundea, pentru că nu e ușor lucru să vînezi – viața e ca o pradă, nu-i așa? spunea un mare scriitor – fiarele bipede pornite să-i hăituiască pe semenii lor. Dar cum poți tu să fii semen cu o fiară, sau el să spună că e semenul tău din moment ce el, ea, fiara, vrea să te ucidă cu sînge rece. A, poate este vorba, cred unii, că a fi detectiv înseamnă a fi un tip de competiție, cu rîvna perpetuă a locului întîi. Cine, dracul să-l ia, crede asta? Cum poți fi vesel cînd bagi un om la pușcărie, sau cînd bagi mai mulți, și asta din pură – sau impură – datorie profesională. Pentru că e impură, datoria nefiind niciodată singură, ci împreună, sau înainte fiind... ce...? Armașu ezită iar. De ce oare ne e frică de cuvinte? Ce e înainte de datorie? Înainte de a fi detectiv profesionist. De a fi maior, colonel sau ce pot să aducă anii... de slujbă, bineînțeles. Că anii – ceilalți, aceia din viața ta, numai a ta – pot aduce și un anume alb – a, nu al părului! – ci poate al calmului de a privi egal, drept pe toată lumea cu candoarea vîrstei la care se poate crede că toți oamenii sînt puri, imaoulați, așadar albi. Deci am ajuns la alb, de unde plecasem. Armașu putea zîmbi satisfăcut. El credea, ba nu credea încă, dar spera că oamenii sînt albi – desigur nu în ceea ce privește epiderma, – tocmai pentru că... pentru ce? Doar văzuse destui „negri”, adică vinovați, răi, hoți, chiar

criminali. Ei bine, pentru că aceștia erau ceilalți, puținii, neoamenii care trecuseră de partea cealaltă a baricadei, unde se luptă îngrozitor de strîmb. Bine, bine, își zise Alec Armașu, dar de ce, totuși, cred eu că oamenii sînt buni? Toți? Da, toți. Pentru că așa sînt, chiar dacă, uneori, o indigestie sau un post aflat deasupra noastră și necoborît la noi, cînd ni se părea că-l meritățm, ne înrăiesc, așa, puțin, și nu cu totul, și nu pentru totdeauna, ci pentru scurt timp. „Sigur, desigur, că eu, Armașu, greșesc, eu pot fi naiv, însă cinstit, dar nici asta nu mă salvează de ridicol, atunci cînd cred că oamenii sînt buni. Iar prietenii mei sînt cei mai buni, nemaipomenit de buni. Și atunci, de ce sînt, totuși, trist?“ De ce era trist Alec Armașu, mai ales că după rezolvarea cazului acela complicat, povestit de un foarte indiscret scriitor într-un roman intitulat bizar „Fără suspecți“, ca și cum ai putea ancheta o crimă fără să stabilești suspecții – mai ales, cum spuneam, el, Armașu, nu avea de ce să fie trist, pentru că autorul, unul George Timcu, parcă așa îl cheamă, scrisese frumos – relativ, desigur, – despre el, popularizîndu-l, cum se zice!?...

Și atunci... Armașu aruncă – așa, în dușmănie – romanul mai sus-amintit și se întoarse spre barul așezat, ca de obicei, în mijlocul bibliotecii, printre cărți, semn al unirii sublime a culturii cu Bachus, și el element de cultură, – nu? – cum mai cred unii boemi fără nume.

Dar Alec Armașu nu mai putea crede asta. Sticla de coniac – da, așa îl vedea autorul, mereu cu sticla lîngă el – era doar o prezență decorativă, pur platonică. Așa cum privești o fotografie a unei frumoase actrițe de peste ocean. E doar hîrtie, atît. Așa și sticla de coniac... Cînd ești bolnav, nu prea e bine să... dar, mă rog, cîteodată, într-un moment de tristețe, de singurătate, se poate, desigur, comite o abatere, o – cum să-i spunem? – nebunie, doar sîntem triști, nu? Dar nu e vorba aici de nici un fel de ironie, ci doar faptul că niciodată nu ne putem înfrînge îndeajuns tristețea adusă de boală, de îmbătrînire. Mai ales cînd constatăm că acestea, amîndouă, ca niște prietene de nedespărțit, ne împing pe o vale prăpăstioasă, unde singurul lucru care ne rămîne de făcut este să ne prăbușim. Totul este să avem puterea de a ne preface că nu băgăm de seamă asta..., cum îi zice... albul, cu necazul acela, la început mic, cu... respirația, cu circulația, de fapt cu inima, cu... celelalte... că multe se mai pot aduna, așa, pe neobservate, odată cu schimbarea la fiecare an nou a. calendarului din perete.

Și totuși, un pahar de coniac bun... dar nu e voie. Alec Armașu se opri, zîmbind cu amărăciune, dar zîmbind totuși. El, omul atîtor încercări... oftă. Nu, nu trist, ci oftă așa cum ai respira adînc, înainte de a te apuca de ceva greu. Și el se apuca de ceva greu. Căci iar trebuie să... să afle ceva. Un lucru important, pentru care – nu-i așa? – se va găsi iar un isteț de scriitor, probabil același care scrisese „Fără

suspecți", George și nu mai știu cum îl cheamă, care va considera ca foarte firesc să-l povestească liniștit, calm, sorbind mereu din paharul de coniac – și va spune că el, Armașu, bea! – prezentînd pe alăturea puțin, acel lucru pe care îl urmărea el acum. El,. niciodată veselul om care fusese, Alec, va trebui să caute. Ce să caute?

CAPITOLUL II

Alec se trezi indispus. îl durea din nou capul, ca de obicei și tot ca de obicei zîmbi crispat, privindu-și chipul uscat, neprietenos, din oglindă. Dar ce putea avea? Astenie?? Asta are toată lumea, chiar și cei care deschid o carte doar de sărbători – adică la paștele acelor superbe animale alergătoare la cursele de steeplechase. Nu, la el era ceva mai mult și – hm! – mai grav, o știa, doar pentru asta fusese trimis temporar să se odihnească. E drept, acum se schimbase situația. Revenise – sănătos? – și-și reluase viața sa de... adică ocupațiile sale obișnuite.

Și cum? Iar începea o goană nebună, pentru că tot ce urma să întreprindă se putea face doar în fugă, ca într-o cursă contra cronometru. Dar iată care erau faptele, relatate sec, pe scurt.

În frumoasa stațiune Cumpătu, în acel decor feeric, de vis, cu brazi neînchipuit de drepți și înalți, printre care se ascund vilele grațioase, asemănătoare unor căsuțe de turtă dulce, fusese găsit un om otrăvit. Da, otrăvit, pentru că este imposibil ca un ins normal să-și aplice singur o otravă, închipuindu-și că în flaconul său cu tablete calmante, antireumatice, s-ar afla altceva decât medicamentul său obișnuit de ani de zile. Sau poate e posibil?

Dar faptele acestea erau: în superba stațiune atît de iubită de creatori și necreatori, într-o vilă ascunsă după o perdea de brazi tineri, fusese găsit otrăvit – lucrul era evident – cetățeanul, omul Aristide Petrovici. Da, chiar Aristide Petrovici, nu vă mirați, deși probabil dumneavoastră nu l-ați cunoscut personal. Sau nu dumneavoastră toți, chiar toți. Ei bine, omul acesta care n-a scăpat niciodată condica de prezență, întru desperarea șefului său care demult nu-l iubea – care dădea întotdeauna situațiile la timp – chiar înainte de timp, – care avea participări numeroase la acțiuni sindicale, care nu făcea nimic diferit față de ceilalți, care n-avea nici măcar o amantă, – serios, chiar nici una – deși era necăsătorit, – ei bine, acest om fără abateri, fără pete, era mort. Pentru că lucrurile erau foarte clare: murise otrăvit de o cianură bine deghizată în tablete antireumatice, acele tablete pe care el, Aristide, le lua de ani de zile fără nici un pericol. Ele nu-i făceau niciodată rău, e drept că nici mare bine, de fapt nu-i făceau nimic, dar, de, ca omul, dacă-iei o pilulă, poate-ți trece, deși e evident că nu-ți trece niciodată, că lucrurile rămîn tot acolo, iar sciatica se

simte bine, ca și pînă atunci.

Dar astea sînt răutăți gratuite, desigur, gîndi Armașu, examinînd în continuare cazul: cum poate fi un contabil – evidență materiale, și ce materiale: cuie, șuruburi, scînduri, clei etc. – ucis atît de bestial. Cu cianură. De ce? Ce se ascunde aici?

Se deplasă în stațiune. Totul era minunat aici. Natura, vilele, aerul. Desigur, scriitorul acela – cum îl cheamă? – va profita de situație și, ajuns aici, va trînti cîteva pagini despre frumusețea locurilor.

Era și normal să se întîmple astfel, pentru că pînă și într-un roman polițist trebuie să facem puțină literatură, puțină artă pentru artă sau artă de dragul ei însăși, chiar așa nefuncțională pentru intriga detectivistică.

Oricum, însă, recunoscu Alec, stațiunea era frumoasă, totul era minunat aici, dar mai ales calmul și liniștea... Avea dreptate și scriitorul să profite puțin de decor. Om era și el, și pe deasupra scriitor, deci un sensibil, ce mai... Dar ia stai, care calm, care liniște? Doar aici se petrecuse o crimă oribilă. Era convins că fusese o crimă. Renunță să mai privească decorul. Nu-i mai ardea de așa ceva.

Însoțit de tînărul locotenent Mihai Florea, se îndreptă spre vila în care locuise Aristide Petrovici.

Intră în camera unde stătuse acesta. Nu se putea glumi: în flaconul cu pastile antireumatice mai găsiseră cîteva tablete albe.

Analiza chimică se impusese de la sine. Totul era neatins, afară, bineînțeles, de cadavru, care fusese ridicat între timp.

Alec refuzase cazul, inițial, apoi revenise; ceva, fără să știe ce anume, îl intrigase, poate – vorba bunului și vechiului său prieten Mircea Moraru – ciudățenia situației. Poți ucide pe oricine, dar pe un contabil conștiincios și cumsecade, nu. Pentru că n-ai avea de ce s-o faci.

Da, la puțină vreme de la sosirea sa în stațiune, se întîlnise cu Moraru, care – culmea! – venise cu același tren din Capitală, cu care călătorise și el, Armașu.

Mircea Moraru îl privi mirat, surprins chiar. Cum, era chiar Armașu? Nu se putea! El, chiar el să fie? Acum? Întîlnirile, după ani, cu cel mai bun prieten avut cîndva, au ceva dureros de dulce, sau pur și simplu dureros, atît. Mircea Moraru își privi în ochi prietenul: da, era el, Alee; nemaipomenitul său prieten. Omul pentru care...

Alec, mai rezervat, mai timid, așa cum era de obicei, rămase tăcut.

Se îmbrățișară îndelung.

Se priviră apoi. Mircea avea în ochi o anume tristețe greu de definit:

— Ce faci aici. Alec?

— Ce să fac? Necazurile, meseria m-au adus aici. Știi... nu se poate altfel.

Mircea Moraru zîmbi din nou, cu oarecare tristețe. Da, chiar așa. Ca să vezi cum se pot întîlni, reîntîlni oamenii! Cum să nu te bucuri de o asemenea revedere? Ce motiv ar fi putut s-o întunece? Da, desigur, doar anii. Îmbătrînești, ce să-i faci? Fără asta nu se poate. Iar firele albe, ridurile care nu se pot ascunde... Înseamnă un timp, un timp care s-a scurs definitiv din viața noastră. Aici nu există iertare, nu se poate face nimic, oricîtă voioșie ai avea. Dar acum nu puteai fi totuși decît vesel, cînd îți revedeai prietenul, vechiul și bunul prieten.

Cei doi vechi prieteni nu știuseră unul de celălalt, deși călătoriseră în același tren, la distanță doar de un vagon. Întîlnirea fusese emoționantă. Ei nu se văzuseră de peste zece ani. Alec era pe atunci un tînăr „cu perspective", – și cam cu acestea rămăsese, căci mereu ne rămîne cîte o perspectivă în față de atins, pururea neatinsă – iar Mircea Moraru, jurist cu vechi state de serviciu, urcase mereu, fiind foarte apreciat. Dar asta nici nu conta, la urma urmei. Important era faptul că, odată, demult, cînd au și lucrat împreună, Moraru făcuse un gest – unul din acele gesturi rare, dar decisive: era prin anii 1948, poate '49, cînd el, Armașu, tînăr locotenent, trebuia să anihileze atîtea uneltiri ce mergeau nu o dată pînă la crimă. Și atunci, într-o zi, într-o neînchipuit de grea zi, fusese la un pas de moarte, doar la un singur pas. Legat, bătut și umilit, trebuia să fie – stupid, dar așa stăteau lucrurile – împușcat de niște inși care nu mai aveau nimic sfînt. Și atunci s-a întîmplat minunea – da, se pot întîmpla și minuni: Mircea Moraru a apărut miraculos și l-a salvat. Cum? E greu de povestit astăzi, după aproape douăzeci de ani.

Moraru intrase în încăpere cu pistolul în mînă și, fără șovăire, ucisese pe unul dintre cei care-și ziceau – oare de ce? – partizani, și îi somase pe ceilalți: la cea mai mică mișcare, trage! Între timp îi făcuse semn lui Alec să se tîrască pînă la el, și-i tăiase legăturile de la mîini, apoi îi dăduse un pistol. Cînd apăruseră oamenii securității, cei doi erau deja stăpîni pe situație. Armașu și Moraru îi țineau pe toți nenorociți! aceia cu fața la perete și mîinile sus. Alec nu uitase asta și nici nu era cu putință să uiți așa ceva. Mircea Moraru fusese extraordinar prin decizia și îndemînarea cu care acționase, dar mai ales – și asta era, în definitiv, totul – își riscase viața pentru a-l salva. Anii trecuseră, o vreme au fost mereu unul alături de celălalt. Moraru urca prin merite desigur, prin formidabila sa dorință de a fi util, de a face bine, de a sluji lumea nouă care se năștea. Armașu urcase și el, pînă la un punct, pînă cînd boala, celelalte necazuri îl opriseră pentru o vreme. Nu se mai văzuseră aproape deloc după aceea, dar se iubeau, se prețuiau, chiar fără a se mai întîlni, decît foarte rar. Iar Alec nu-l uitase, nu-l putea uita, pentru că lui îi datora viața și apoi pentru că îi plăcea omul acesta vesel, cinstit, drept și mai ales omenos. E drept, tot viața îi despărțise, fiecare cu meseria, cu treburile sale, fiecare la un

alt capăt de țară.

Dar anii oricum trecuseră. Alec îl privi încă o dată: era el, dragul său prieten Mircea Moraru. Desigur e greu să începi o discuție, cu un prieten cu care nu te-ai văzut de atâția ani. Moraru, bine îmbrăcat, chiar cu gust, îl privi pe Alec și, după o nouă îmbrățișare, îi spuse, reluînd o conversație întreruptă de emoție:

— Armașule, arăți ca atunci!

—Imposibil.

— De ce? Dar ești la fel de tînăr, de viguros, de... puternic.

— De slab, de îmbătrânit, de obosit, completă Armașu. De ce să n-o spunem cinstit, Mircea? Tu nu vezi ce m-am împuținat? E drept că mult-mare, cum vrei să zici, n-am fost niciodată, dar acum... par și mai mărunțel față de tine, superbul atlet.

— Hai, las-o, protestă Moraru, tu ești tânărul de altădată, chiar dacă...

— ...au trecut cu mult peste zece ani, aproape douăzeci? Nu? Să nu ne înșelăm. Ne-am mai schimbat între timp, măcar puțin. Mă văd și eu în oglindă, măcar dimineața, cînd mă rad.

— Dar foarte puțin te-ai schimbat. Eu nu mai știu dacă sînt Moraru de ieri, dar, oricum, sînt... Moraru.

— Cu numele, dragul meu, cu numele mai sîntem cei de ieri.

— Și cu mintea, cu inima mai ales; aș vrea, Alec, să reții asta. Eu oricînd față de tine sînt neschimbat, sînt același dintotdeauna.

— Desigur, Mircea, noi rămînem aceiași, unul în ochii celuilalt. Prietenii rămîn prieteni mai ales atunci cînd unul din ei datorează celuilalt viața. Și asta nu se poate uita niciodată, orice ai face. Dar nici nu trebuie să faci ceva pentru a uita.

— Să lăsăm asta, Alec... Te rog. N-are rost să-mi mai vorbești despre asta.

— Ba să n-o lăsăm, Mircea. Dacă nu era extraordinara ta nebunie de atunci, astăzi nu puteai sta de vorbă cu mine. Pentru că nu aveai cu cine. Eu n-aș mai fi fost pentru tine nimic altceva decît o amintire dureroasă.

— Exagerezi...

— Nu, deloc. Dar așa au stat lucrurile și nu altfel. De ce să n-o spunem? Și atunci cum mai vrei să uit toate astea?

Mircea Moraru zîmbi încurcat. Ce se poate spune unui om căruia i-ai salvat viața? Orice i-ai spune ar părea de o falsă modestie. Moraru își netezi cu un gest neglijent, distrat, dunga pantalonilor. Apoi avu același impuls, dintotdeauna, al oamenilor care nu s-au văzut demult și atunci simt mereu nevoia să-și pună aceeași întrebare stereotipă:

— Și... ce mai faci... altfel?

— Ce să fac, ce aș putea face?

— Mă refer la viața ta particulară.

Alec tăcu, puțin jenat.

— E sublimă... dar lipsește cu desăvîrșire, cum ar zice marele nostru clasic.

— Ei, chiar așa...

— Cam așa. Nu prea am timp acum pentru ea. Cînd a fost timp, n-am prea avut parte de ea.

Alec se posomorise. Mircea înțelese că nu trebuia – să aducă vorba despre așa ceva și, cu tactul său dintotdeauna, schimbă direcția discuției.

— Deci tu numai cu meseria ta, pe care o iubești cu pasiune.

— Da, așa se spune. Că ne iubim cu pasiune profesiunea. Și e adevărat. Sau, cel puțin, parțial adevărat.

— Adică?

— S-au găsit destui deștepți să aducă nuanțe și aici. Că nu de puține ori, de atîtea nuanțe uităm pur și simplu un adevăr algebric elementar: ce e cu semnul plus și ce e cu semnul minus, adică ce e bine și ce e rău. Iată, de pildă, cineva îmi povestea că un calcul fantezist, evident, al unui om ciudat și greu de descifrat, dar subtil nevoie mare, a făcut lumină în următoarea chestiune: de ce un detectiv își face meseria pînă la riscul total – asta însemnînd viața, adică moartea. Și rezultatul. Cincizeci la sută dintre detectivi spun că își fac meseria cinstit, onest, pentru că... datoria, liniștea oamenilor, corectitudinea semenilor, chiar salariul pe care-l primesc etc., etc.

Douăzeci și cinci la sută sînt frumoșii nebuni ai acestei meserii, care, în afară de motivele celor cincizeci la sută, mai au... ce au? Greu de spus. O pasiune care ucide, la propriu și la figurat, care arde într-adevăr pînă la ultima limită, pînă la dispariție, cum spunea cineva.

Bine, dar mai rămîn douăzeci și cinci la sută. Ăștia n-au putut da nici un răspuns. Sau unul vag umanist, vag romantic. S-ar părea că ei adună motivele celor de la cincizeci la sută coroborate cu cele ale celor de la douăzeci și cinci la sută, fără a putea aduce nici o motivație în plus. Întrebați, ăștia din urmă de către un reporter isteț, au tăcut morocănoși, chiar lipsiți de politețe. Reporterul a încercat să-i provoace la un răspuns... literar, ca aceia de la televiziune care-ți cer un surîs telegenic. N-a fost chip. Cei douăzeci și cinci la sută erau nepoliticoși, fermi în lipsa lor de zîmbet, dar tot la fel de fermi în tot ce făcuseră... nemaipomenit de bun și folositor tuturora. Doar că, vezi, tăceau cînd era vorba despre ei. Așa erau ei, lipsiți de bunele maniere, dacă trebuiau să spună ce utili sînt ei societății.

Mircea Moraru îl privea deconcertat: Alec glumea sau spunea adevărul? Îl credea pe cel care făcuse statistica sau nu-l credea? Armașu îi observă nedumerirea și se amuză în sinea lui.

— Fii liniștit, dragul meu. Cum o să cred eu în bazaconiile astea? Aiureli. Precizez, încă o dată, că ele aparțin unui tip ce s-a vrut foarte

subtil și nemaipomenit de inteligent. Fiecare-din noi își face cu pasiune datoria, cu dăruire, cu... ce mai vrei tu să adaugi.

Tocmai în acest punct delicat al conversației, apăru un subofițer care, fără voia lui, salvă situația.

— Am căutat peste tot, raportă el, cu glas scăzut. Nimic deosebit.

— E-n regulă, răspunde Armașu.

— Am găsit niște scrisori, cîteva hîrtii, altceva nimic. Formele sînt în regulă. Ce fac cu ele?

— Lasă că le duc cu mine acasă. Le examinez cînd ajung la București. Acasă o să le pot citi mai pe îndelete.

Subofițerul salută și plecă.

Alec încercă să reia discuția de la acel punct delicat, unde rămăsese adineauri.

— Așa stau lucrurile, dragul meu Mierea. Fără tine, nu mai eram. Nu m-ar fi iertat cîinii ăia.

Mircea tresări, parcă trezit din aduceri aminte.

— Hai să lăsăm asta, te rog. Dar spune-mi ceva. Am auzit că s-a întîmplat aici o crimă îngrozitoare. Toată lumea vorbește. E adevărat?

Armașu îi confirmă, relatîndu-i pe scurt ce se întâmplase. Moraru era impresionat de ceea ce auzea.

— Și tu te ocupi de cazul ăsta?

— Oarecum...

— Se pare- că e un caz greu. Aveți vreo urmă?

— Deocamdată nici una. Cred că o să am mare bătaie de cap.

Cei doi vechi prieteni mai zăboviră la cafea, povestindu-și cu emoție întâmplări din tinerețea lor, după care fură nevoiți să se despartă, Alec avînd destule treburi cu ancheta care abia începea.

Își promiseră solemn să se revadă cît mai grabnic cu putință, ca șă stea mai pe îndelete de vorbă.

CAPITOLUL III

Alec reluă datele anchetei. Nimic nu intervenise între timp. Amprente nu se găsiseră nicăieri. Decît bineînțeles cele ale victimei. Nu era exclus, deci, ca să-și fi adus singur otrava de la București, fără să știe, evident. Omul, contabilul acela, murise misterios, inexplicabil. Poate o sinucidere? Era imposibil, absolut imposibil. Doar știi ce ai în flaconul cu care te tratezi în fiecare zi de reumatism, o boală care, nu-i așa, o duci cu tine ani de zile. Nu mori din ea, dar mori cu ea. Și atunci? De ce în flacon cîteva tablete fuseseră înlocuite – da, ăsta era cuvîntul – cu alte tablete, absolut la fel, doar că umplute cu cianură! Și el, nenorocitul contabil, omul liniștit, fără prihană, le luase fără a bănui nimic. De ce? Întrebări la care, deocamdată, nu putea răspunde în·nici un fel.

Alec luă fișa omului. Totul părea normal pînă la un punct. Serviciul: pas cu pas, toată viața lui curgea previzibil. Școala primară, liceu, academie comercială, serviciu, reputație, avansări, lente, dar sigure și totuși, firul prea drept se rupea undeva, sau măcar își schimba direcția. Alec se întoarse iarăși spre fișa banală – de cadre – a lui Aristide Petrovici. De ce trebuise să moară contabilul? Cînd nu faci nimic decisiv în viață – nici rău, nici bine – e normal să mori de bătrînețe sau de una din bolile inevitabile pe care le aduce tot ea. Ei bine, omul ăsta nu făcuse nimic neobișnuit și murise totuși înainte de vreme, otrăvit. Căci era clar. Cineva îi înlocuise pastilele bune – care nu făceau nici un rău, dar nici bine, – cu altele care într-adevăr făceau ceva, e drept, rău. Și atunci? Trebuie văzut de ce s-a găsit cineva care a dorit să elimine un om de treabă, cumsecade. Sau, cel puțin, așa reieșea din dosar. Dar acesta prezenta viața cuminte a victimei. Nu cumva era incomplet dosarul și ea, victima, nu era chiar așa de cumsecade cum părea?

Armașu mai citi o dată plictisit hîrtiile din fața sa. Firul vieții lui Petrovici era, oare, chiar așa de drept cum părea sau se adeverea impresia avută adineauri că se frînge într-un anume loc? Dar atunci unde se rupea linia dreaptă?

Armașu citi tot, tot dosarul – a cîta oară? – și apoi tresări, aproape satisfăcut. Aristide Petrovici: născut în 1920, contabil, servici la... transferat la... avansat la...

Se opri. De ce avansat? Pentru ce?

Subit salariul său modest, al lui Aristide, creștea, e drept, nu vertiginos, că nici nu se putea așa ceva, dar creștea oricum, simțitor. De ce? Anul de cînd se producea „ascensiunea": 1959. Luna: februarie. Ziua: 26. De ce? Și de ce, deodată? Pînă atunci se derulase cariera normală de contabil și, subit, omul începea să urce. Ca și cum nimeni nu observase pînă atunci meritele sale, ale lui Aristide, și, deodată, toată lumea descoperă, inclusiv, și mai ales conducerea, că el e genial, drept care... avansare, prime și tot, tot tacîmul ce urmează după așa ceva. Deci, 1959. Armașu era intrigat. Controlase camera unde fusese găsit Petrovici. Știa că amprente străine nu există – se făcuseră cercetările necesare, – dar nu înțelegea un anume lucru, de fapt, același: de ce trebuia ucis Petrovici? Și de ce așa de bine pus la punct totul, profesional, rece și curat, cum ar spune un coleg de-al său, un ins puternic, calm ca o stîncă așezată în plină cîmpie.

Atunci pînă unde poate merge imaginația noastră, în lipsă de date sigure? Că trebuie să lucrăm și cu imaginația în asemenea cazuri, căci cu altceva nu ai, la începutul unei anchete.

Dar să-l reia pe Petrovici din 1959, cînd a început subit avansarea sa, a omului neobservat pînă atunci de superiorii săi. Trebuie văzut, pas cu pas, ce se întîmplase de fapt, ce se afla dedesubtul datelor reci,

impersonale, deși era un dosar de „personal“. Dosarul însă nu spunea nimic, consemna doar cîte ceva. Ca un răboj. Referințele și ele la fel: pînă în 1959 seci, lăudînd omul cu măsură: tovarășul se achită, tovarășul face față, tovarășul e conștiincios, tovarășul a dat dovadă de... Nimic deosebit. Deodată referințele încep să capete febră, fervoare, aprindere, și asta... din 1959! De ce, subit, dosarul i se încălzește? E lăudat, remarcat, înălțat și avansat. Brusc toate datele, pînă atunci seci, capătă o nuanță de legendă, parcă ar fi vorba de un om plecat dintre noi, dintre ei, cei ce lucrau cu Aristide Petrovici. Cei din jur îl descoperă sau îl redescoperă subit. Și iarăși de ce?

Fără nici un motiv aparent, colegii, șefii săi descoperă că Aristide e nemaipomenit de capabil. Alec se opri din nou din lectură. 1959. De ce aici înceta tot ce era explicabil și începea tot ce devenea inexplicabil? Nu cumva dosarul – ca orice dosar – era incomplet. Atunci se petrecuse ceva ce nu era consemnat în hîrtii. Sau era trecut și nu observase el sau nu citise printre rînduri, cum-se zice. Reluă cu încăpățînare lectura: anul nașterii, școala primară, liceul, facultatea, serviciul... încadrarea... linie dreaptă și, deodată, 1959... Dacă afla ce se petrecuse atunci, totul putea deveni, mai simplu.

Alec se opri, speriat. Stai! Era acolo în dosar o hîrtie: Aristide, prieten cu fiica lui Miltiade Popescu. Interesant! Dar asta n-avea nici o legătură cu crima. Ce putea să aibă? El se împrietenise cu Despina Popescu, acum nu știu cîți ani. Relație care nu a avut urmări matrimoniale. Deci nu explică nimic. Și atunci?

Poate că, totuși, aici se găsește cheia ascensiunii. Lumea aflase că, vezi Doamne, el, Petrovici, „vorbește" cu fiica lui Miltiade Popescu, tip influent pe vremea aceea.

*

Armașu. examină plictisit camera defunctului. Nimic, dar absolut nici o urmă. Încăperea era perfect anonimă, ca oricare, ca toate carnețele de hotel, motel, model de stas: un recamier, un dulap, o masăj două scaune tapițate la fel ca recamierul, o oglindă, o noptieră în cel mai perfect stil fără stil, și, bineînțeles, nelipsita fotografie de serie cu un peisaj turistic, cam la fel și el. Probabil că aici se afla și secretul acestor camere fără personalitate: te uniformizau, te făceau să. te uiți pe tine însuți, cel de acasă, de la serviciu, cu grijile tale; devenea! turistul, omul de concediu și din concediu, un anonim de douăsprezece zile. Alec zîmbi puțin amar. Aici erai altul în mobila asta: nu mai erai nimeni. Șr poate era bine așa, măcar pentru cele douăsprezece zile, într-un incognito rîvnit unsprezece luni, ca o uitare. Dar să nu facem literatură.

Armașu se întoarse spre tînărul locotenent Mihai Florea, întrebîndu-l plictisit:

— Ce se știe pînă acum?

Acesta, puțin fîstîcit, puțin intimidat de „superiorul“ de la București, el, provincialul, încearcă să fie scurt, dar sintetic:

— Aristide Petrovici a sosit în stațiune la 2 iulie, ora patru după amiaza și s-a instalat aici; la vila „Laura“.

— Scuză-mă că te întrerup, interveni Alec posomorit. Tînărul se intimidă și mai tare.

— Da, poftiți...

— A venit singur?

— ?

— Da, să nu te mire întrebarea mea. Nu e pe de-a-ntregul stupidă.

— Da, dar...

— Știu, din moment ce și-a luat o cameră singur, cu un singur pat. Din moment ce avea doar un loc rezervat, întrebarea mea poate părea în cel mai bun caz gratuită, dacă nu cumva mai mult.

— După cîte am aflat a venit singur, absolut singur. Am verificat.

— Bine, continuă.

— Deci, s-a instalat aici, în această cameră, în ziua de 2 iulie. După cum spun cei care au stat și mai stau încă în vilă, omul s-a comportat normal, civilizat. Era un tip liniștit, tăcut. Politicos, dar fără a intra în vorbă cu nimeni. Evita să se apropie prea mult de cineva.

— Chiar cu nimeni n-a vorbit cît a stat aici? se încăpățînă Armașu.

— Schimba doar cîte un salut, o vorbă despre starea timpului și cam atît. Personalul vilei ne confirmă același lucru.

— Deci nimeni nu ne poate spune ceva deosebit despre omul acesta.

— Am vorbit cu toți. Cu vecinii din camerele alăturate. Cu angajații stațiunii, cu...

— Mda...

— Analizele chimice, după cum știți, ne arată că patru pastile, plus cea pe care o înghițise victima au fost înlocuite cu... A murit probabil cu o oră. și ceva înainte, deci pe la nouă și jumătate.

— Știu. Dar ia stai puțin. L-a găsit mort femeia de serviciu, care venise să facă curățenie.

— Da, în ziua de patru iulie, pe la ora 11 dimineața. Femeia credea că omul plecase la plimbare. Era un timp frumos în ziua aceea. A încercat ușa. Era neîncuiată cu cheia. A intrat...

— Și l-a găsit mort în pat, nu?

— Da. A anunțat conducerea stațiunii și am fost chemați imediat aici.

— Ceva deosebit ați observat?

— Nu. Camera era în perfectă ordine. Nici o urmă de persoană străină sau de violență.

— Ești sigur, locotenente?

Mihai Florea ezită, puțin descumpănit de tonul rece, poate puțin tăios al lui Alec (iar își spuse că, fără voia sa, reușea uneori, cu o rapiditate de neinvidiat, să se facă antipatic, chiar față de oamenii care îi plăceau lui însuși, iar tînărul din fața sa era un om simpatic și, mai ales, inteligent.).

Reveni, încercînd un alt ton:

— Vreau să spun că s-ar putea, totuși, ca cineva să fi intrat în cameră, în absența lui Petrovici pentru a introduce tabletele care i-au fost fatale.

— S-ar putea, deși...

— Deși ce?

— După cîte știm noi...

— Îți propun ceva, Florea. Hai să chemăm femeia care face curat aici. Am o ciudată bănuială că ea ar putea să ne spună ceva interesant și mai ales util pentru noi.

— O aduc imediat.

Locotenentul ieși, lăsîndu-l singur pe Armașu în camera rece, străină, care purta parcă – în aer – un iz de moarte, de cruzime. Memoria, desigur, își zise Alec, înfiorat puțin de ideea că în patul, din fața lui murise un om doar cu o zi, două înainte. Și încă nu de moarte bună...

Examină, iarăși, a cîta oară?, încăperea.

Lucrurile, din ordinul său, dealtfel așa se și obișnuia, fuseseră lăsate exact cum se găseau în ziua aceea nenorocită pentru bietul contabil.

Le examină din nou. Bucată cu bucată. Nimic. Dar absolut nimic. Omul venise singur, stătuse singur cele două zile pe care le mai apucase în stațiune. Și totuși, aici fusese o mînă străină care curmase viața omului aceluia. Doar nu se introduseseră singure tabletele. Știa și farmacia de unde fuseseră cumpărate pastilele... cele bune, sau, mă rog, liniștitoare nu atît pentru reumatism, cît pentru mintea bolnavului, care credea că dacă le ia, se va face neapărat bine... La București, înainte de plecare, trecuse pe la acea farmacie care se afla chiar vizavi de casa victimei. De ani de zile lua tot de acolo medicamentul și nu se întîmplase niciodată nimic: nici rău, nici bine. Reumatismul rămînea, omul trăia și el, înfrățit cu boala, dar trăia. Pe cînd acum, de data asta, pastilele îi fuseseră fatale. Între farmacie și casă, între casă și stațiune, poate chiar în vila „Laura“, apăruse cineva care îi înlocuise cinci dintre tablete.

Locotenentul intră, aducînd cu el femeia de serviciu.

Slabă, osoasă chiar, cu o figură negricioasă, îmbătrînită înainte de vreme, speriată acum că trebuie să vorbească cu un maior de la București, cu un maior de la... știa ea de unde – își menținea cu greu un calm a cărui precaritate se trăda însă imediat prin tremurul mîinilor.

Alec își spuse decis că trebuie să zîmbească, să încurajeze această femeie care știa – de ce fusese chemată; un zîmbet trebuia, deși cînd e vorba de o crimă, cum dracu' să zîmbești?

Acum însă femeia asta nevinovată trebuia liniștită neapărat. Altfel n-ar fi putut obține nimic de la ea. Și apoi, n-avea rost să sperie un om nevinovat.

— Stai jos, te rog.

Femeia se așeză pe un colț de scaun, privindu-l cu ochi blînzi, speriați.

— Uite de ce te-am chemat. Alec zîmbi, izbuti s-o facă. E drept, cu greu, dar surîsul său plăcu femeii și ea se destinse puțin. Încordarea ei se topea la vederea acestui om puțin ciudat, întîi posomorit, neprietenos poate, acum însă privind-o deschis, chiar prietenește.

— Te-am chemat ca să ne spui ce știi despre... despre... – aici Alec aproape se bîlbîi, nu știa cum să spună: victimă, locatarul camerei, Aristide Petrovici – despre cel care a stat aici.

— Păi, ezită femeia, eu, știți, nu prea l-am cunoscut bine. Venise doar cu două zile înainte, după masă, cînd eu, ca de obicei, făcusem deja curat, pregătisem camera pentru cel care trebuia s-o ocupe.

— Da, știu, dar în aceste două zile, de fapt nici două, n-ai observat nimic? Vreau să spun, nimic ciudat, care să-ți fi atras atenția?

Femeia ezită îndelung:

— Știu eu... ce să vă spun... era un om de treabă, cuminte, nu prea vorbea.

— Chiar deloc?

— Ei, nu chiar așa, dar față de alții cu care mai puteai schimba o vorbă cînd le făceai curat și ei se aflau în cameră, ăsta era tăcut. A doua zi după ce venise, pe trei mi se pare, l-am găsit în cameră cînd am intrat să-i fac curat, pe la zece și ceva...

— Stai! Oprește-te!

Femeia se sperie de intervenția neașteptată a lui Armașu (iar făcuse o prostie: strigase prea tare și acum îi părea rău; încercă s-o dreagă).

— Spui că a doua zi te-ai dus să-i faci curat în cameră.

— Da...

— Bine. Adu-ți exact aminte. Povestește-mi exact scena... cum ai intrat în cameră?

— Păi cum să intru?

— Nu te grăbi. Spune tot, pas cu pas. Mă interesează foarte mult fiecare amănunt.

— Am bătut, apoi am încercat ușa. Căci așa fac întotdeauna. Dacă ușa e închisă cu cheia și nu răspunde nimeni, eu știu că la ora aceea, la zece sau mai tîrziu, cel care stă în cameră e plecat. Atunci iau de la recepție cheia, sau am cîteodată dubluri și deschid eu. Dacă e deschis... femeia ezită iar.

— Dacă e deschis, ce?

— Înseamnă că omul e acasă, răsuflă ea ușurată, privindu-l în față pe Armașu.

— Și dacă e închis, e plecat, nu?

— Da.

— Și cum era ușa atunci, a doua zi după venirea lui Petrovici, deci prima dată cînd voiai să-i faci curat lui, în cameră?

— Închisă. Cu cheia!

Alec Armașu tresări. Își aminti că peste numai o zi de la această întîmplare femeia de serviciu găsise ușa deschisă, neîncuiată și pe Petrovici mort.

— Stai puțin. Ce-ai făcut dacă ai găsit ușa închisă?

— V-am spus. Am bătut, apoi am vrut să iau cheia de la recepție, dar cînd mă îndepărtasem deja, mi-a deschis el.

— Deci cheia era în broască. Iar el se încuiase pe dinăuntru. Nu-i așa?

— Da, așa a fost.

Armașu tăcu vreme îndelungată. Locotenentul se uită la el, apoi la femeia de serviciu și, trăgând aer în piept, ca pentru a-și face curaj, spuse, ezi- tînd:

— Dar a doua zi, cînd a venit să-i facă curat, ușa era deschisă și el mort.

Alec îl privi ironic, părintește aproape:

— Băgasem și eu de seamă asta.

Florea roși.

— Ți-aș mai pune o întrebare, se adresă Armașu femeii. De obicei locatarii, ziua, cînd sînt înăuntru, în cameră, stau închiși cu cheia în broască? Repet, de obicei, cum se întîmplă?

Femeia îl privi mirată. Nu răspunse pe loc. Într-un tîrziu se hotărî. Alec aștepta cu răbdare.

— Ziua nu prea. Noaptea, da. Ziua chiar de lasă cheia în broască, nu închid.

— Deci poți intra orieînd.

— Cam așa. Unii, însă...

— Mulți?

— Nu, puțini. Unii mai închid.

— Și acum, spune-mi, pe patru iulie, cînd l-ai găsit... mort, era deschis, nu?

— Da, deși eu mă pregăteam să bat în ușă, pentru că, știți, cu o zi înainte o găsisem încuiată, cam la aceeași oră; dar am încercat totuși ușa, așa, într-o doară, și ea s-a deschis.

— Da. E clar. Încă ceva te-aș mai întreba: cînd ai găsit ușa închisă și ți-a deschis el, cît a durat de cînd ai bătut și pînă ți-a deschis?

— Cam mult.

— Ciudat. Dar cam cît a durat?

— Păi eu, după ce am așteptat cîteva clipe, mă îndreptam spre scară și ajunsesem deja la capătul coridorului, cînd s-a deschis ușa.

— Și ce ți-a spus?

— M-a întrebat ce vreau. I-am spus că venisem să fac curat.

— Te-a lăsat?

— Da. Mi-a zis: „Poftim, intră“.

— Atît?

— Da. S-a dat la o parte. Am intrat și m-am apucat de treabă.

— El ce făcea în timp ce dumneata dereticai prin încăpere?

— Stătea la masă și scria ceva.

— Scria?

— Da.

— O scrisoare?

— Da, cred că o scrisoare, era o hîrtie, o coală îndoită în două.

— Dar cînd te-ai apropiat de masă, că te-ai apropiat desigur, să ștergi praful și de pe acolo, ce-a făcut?

— A îndoit hîrtia și a băgat-o în buzunarul de la halat.

— Interesant. A ascuns-o, deci, să nu vezi nimic din ce scrisese pînă atunci?

— Poate. Nu știu.

— Cum era omul?

— Adică cum să fie?

— Liniștit? Calm?

Femeia îl privi descumpănită, apoi, șovăind, îi spuse aproape în șoaptă:

— Parcă mă pîndea tot timpul.

Alec tresări imperceptibil.

— Ce-ai spus?

Femeia se sperie. El înțelese și-i puse mîna pe umăr.

— Nu, fii liniștită. Mi-ai dat o informație foarte importantă. Nici nu-ți dai seama ce prețios lucru mi-ai spus. Dar de unde părerea dumitale că te pîndea? Cum ți-ai dat seama?

— Nu știu... așa mi s-a părut. Mă privea tot timpul. Era cu ochii pe mine. Cît am făcut curat, i-am simțit în spate privirea.

— Era speriat?

— Nu arăta. Era doar cu ochii pe mine. Era, Doamne iartă-mă, ca atunci cînd eram tînără, demult și făceam curat la un domn cu mustață care... cum să vă spun...

— înțeleg..., înțeleg... făcu Armașu, privind cu îngăduință femeia aproape bătrînă din fața sa.

— Dar acum, de, nu mai sînt fata de atunci. Cred că pentru altceva se uita.

— Deci, te pîndea, așa, parcă să nu faci ceva ce l-ar pune în

primejdie.

Femeia îl privi nedumerită.

— Da, putea crede că urmărești ceva ce i-ar face lui rău. Nu-i așa?

— O fi, nu știu.

— Cînd ai plecat, ți-a spus ceva?

— Nimic. M-a condus pînă la ușă.

— Si?

— Și ce?

— N-a închis cumva ușa cu cheia pe dinăuntru cum fusese și pînă a veni dumneata.

Femeia tresări violent:

— Ba da! Am auzit de pe coridor cum se răsucește cheia în broască.

Armașu zîmbi satisfăcut.

— Deci asta era!

— Ce era? întrebă buimăcită femeia.

Locotenentul înțelesese, însă, și privea admirativ figura veselă și gînditoare în același timp a lui Armașu.

— Mai spune-mi ceva și apoi poți să pleci. În timpul celor două zile, Aristide Petrovici a primit, sau s-a întîlnit cu cineva în cameră?

— Nu, n-a intrat nimeni la el, după cîte știu eu.

Locotenentul interveni:

— N-a fost căutat de nimeni. Cei de la recepție mi-au confirmat asta. Doar ieșea spre seară la plimbare pe aleile parcului din fața vilei. Se plimba singur.

— Desigur foarte gînditor și preocupat de ceva important. Oricum nu se- plimba prin pădure, la întuneric, nu-i așa?

— De unde știți? întrebă locotenentul Florea.

Armașu zîmbi misterios.

CAPITOLUL IV

Erau în camera rezervată lui Alec de conducerea frumoasei stațiuni balneoclimaterice. Locotenentul Florea luase, în sfîrșit, loc la insistențele lui Armașu. Acesta scoase o sticlă cu, desigur, coniac, așa cum scrie autorul acela în romanul „Fără suspecți“, dar... dar de ce să nu bea și el un păhărel, deși Armașu, nu-i așa, bolnav, n-ar fi trebuit să se apropie de licoarea aceea primejdioasă, care știm noi ce aduce.

Alec umplu păhărelele. Locotenentul se fîstîci iar, totuși bău pînă la urmă. Armașu își muie doar buzele în pahar.

— Ei bine, să vedem ce știm pînă acum, începu Alec discuția. S-o luăm gospodărește, cum zice prietenul meu maiorul Dinu.

— Știm destul de puțin, riscă Florea.

— E adevărat. Dar ceva tot știm. Omului, lui Aristide Petrovici, îi era frică de ceva.

— Vi se pare?

— Sînt absolut sigur. Să recapitulăm – așa cum se face de regulă în orice roman polițist respectabil. O dată la trei-patru capitole. Petrovici vine în stațiune. Liniștit, retras, totul pare firesc, dar se închide cu cheia pe dinăuntru, și nu noaptea ca tot omul prevăzător, ci ziua în amiaza mare. Notează asta. Ziua.

— Ciudat!

— Așa-i că este cel puțin ciudat că un om ia asemenea măsuri ziua, pe lumină? Ori are ceva de ascuns, ori se teme de ceva.

— De ascuns nu prea văd ce putea ascunde.

— Voi n-ați găsit nimic deosebit la percheziție?

— Nu, am căutat peste tot. În toate lucrurile lui. Nimic care să trezească vreo bănuială.

— Chiar nimic? zîmbi subțire Armașu.

Locotenentul simți ironia și-l privi de astă dată cu o oarecare îndrăzneală:

— Nimic. Vă spun cu toată certitudinea.

— Păi tocmai asta e!

Florea nu pricepea de ce „tocmai asta e“.

— Dacă țin bine minte, femeia de serviciu ne vorbea de o scrisoare pe care el tocmai o scria cînd apăruse ea. Nu?

— Da. Și?

— Ei bine, unde este această scrisoare?

De data aceasta fu rîndul locotenentului să zîmbească la fel de subțire:

— O fi expediat-o, făcu el, dînd impresia că dă ca sigur acest fapt.

— De unde știi dumneata că această scrisoare a plecat undeva? Că a fost depusă la poștă sau aruncată într-o cutie poștală?

Florea rămase uimit. Chiar! De unde știa el că scrisoarea plecase într-adevăr? Pe ce se baza cînd credea asta? Dar, ia stai, o scrisoare de aceea e scrisoare ca să fie expediată undeva, cuiva. Zîmbi iar cu o înțelepciune pe care vîrsta nu i-o arăta:

— Păi atunci de ce a scris-o? Nu ca s-o trimită undeva?

Armașu vru să soarbă din paharul de coniac, dar se opri la timp, rezistînd ispitei. În schimb îl îndemnă pe celălalt s-o facă. Așa procedăm întotdeauna, înrăiți cum sîntem: îndemnăm pe altul să păcătuiască, atunci cînd noi înșine nu o mai putem face.

— Vezi, aici comiți dumneata prima inexactitate. De unde știi că ce scria omul era o scrisoare? îl necăji Armașu.

— Dar ce putea fi?

— E drept că în general oamenii cumsecade, cei care nu comit literatură, scriu doar atunci cînd trebuie să trimită cuiva cîteva rînduri, pentru a-i comunica ceva. Mai ales cînd se află într-o stațiune: „Mă simt bine. E frumos pe aici. Natura, aerul, apa etc.! Nu?“

Scriitorii, sigur, cu ei e altceva, ei scriu și atunci cînd nu au de spus nimănui nimic. Ei scriu, așa, pentru că trebuie s-o facă, Dumnezeu știe de ce. Eu n-am priceput niciodată treaba asta, de ce scriu ăștia, scriitorii, ca cel care, de pildă, a scris despre mine în „Fără suspecți". Cum îl cheamă? Dar n-are importanță. Și, la urma urmei, să lăsăm fleacurile, că nu asta ne interesează pe noi acum.

Tînărul locotenent zîmbi amuzat, înțelegînd, credea el, totul sau, cine știe, i se părea doar.

— Ei bine, putem fi siguri că era o scrisoare.

Florea nu mai riscă nimic.

— Am vrut doar să te încerc. Și eu cred că era vorba de o scrisoare, chiar dacă ea urma să fie expediată altfel decît prin poștă.

Florea nu mai pricepea nimic, dar de data asta chiar nimic.

— Să vezi de ce mi-a venit ideea asta. Primo: pentru că respectiva hîrtie a dispărut fără urmă. Deși pe ea se aflau niște rînduri scrise. Deci nu era o simplă hîrtie albă, care putea fi lăsată și pe masă, la vedere. Secundo: la poștă n-a ajuns niciodată.

Locotenentul făcu ochii mari:

— Dar asta nu se poate verifica.

— Știu, știu. Așa se pare. El putea arunca plicul într-o cutie poștală, iar pe plic să nu scrie nimic la „expeditor", ci doar adresantul. Și atunci, cum naiba să verifici?

— Vedeți, ce vă spuneam eu?

Alec nu mai rezistă. Își apropie paharul de buze, apoi își aprinse calm, încet, o țigară, lăsîndu-l pe celălalt să-și savureze mica, mărunta sa victorie, dar oricum o victorie a logicii sale.

După ce trase cîteva fumuri, Armașu îl privi țintă:

— Să-ți spun ceva. Venind încoace, cît dumneata ai dat o fugă pînă la serviciu, am făcut cîteva constatări, unele dintre ele fiind foarte instructive pentru noi.

Făcu o pauză de efect. Locotenentul ciuli urechile. Simțea primejdia: logica sa prezenta, se pare, unele fisuri pe care el nu le sesizase.

— Iată numai una dintre ele: la vila unde locuia nu există cutie poștală.

Florea tot nu pricepea unde bate Armașu.

— La vilele din față – sînt trei, nu? – nu există cutie poștală. Ce urmează apoi, pînă la șosea?

— Oficiul poștal, murmură locotenentul.

— Deci nimic altceva, nu?

— Nu.

— Și, acum, a doua constatare: în fața oficiului există o cutie poștală.

Florea răsuflă ușurat. Deci tot era una.

— Ei bine, aici nu se poate depune nici o scrisoare.

—??

— Pentru că acea clapetă pe care o ridici cînd vrei să introduci scrisoarea... nu se mai deschide. A ruginit sau o fi lovit-o cineva cu ceva, și s-a strîmbat. Vreun copil, pesemne. Am verificat. Am împins cu degetele, am tras clapeta, nimic. E înțepenită.

— Și atunci? Ce demonstrează asta?

— Că nu acolo lași o scrisoare. Pentru că nu se poate. E clar?

— Da...

— Și o duci înăuntru, în oficiu. O lași la funcționarul de serviciu. E singura posibilitate de a trimite o scrisoare de aici. Din poziția în care se află vila în care a locuit pentru două zile Aristide Petrovici. Mai există o cutie poștală tocmai la capătul celălalt al stațiunii, la vreo patru kilometri. Or, deja știm asta, el nu s-a îndepărtat niciodată de vilă. Mergea la masă – cantina e la doi pași. Apoi făcea scurte plimbări prin parcul din fața vilei. Niciodată prin pădurea întunecoasă. Și apoi, iar în cameră. Ca să ajungă la cealaltă cutie poștală, trebuia să traverseze o porțiune de pădure. Dar asta n-a făcut-o.

— Și ce demonstrează acest fapt?

— Simplu: că trebuia s-o depună funcționarului de serviciu la poștă. Și aoum terție: n-a fost văzut la poștă nici în ziua aceea și nici altă dată. Am trecut pe acolo. Aveam fotografia lui la mine și – înțelegi – mi-a fost foarte ușor să verific. Nu l-a văzut nimeni pe acolo. Și, har Domnului, cu figura lui, era ușor de ținut minte, chiar dacă venea doar în trecere. Dar n-a fost acolo. Așa că scrisoarea n-a fost expediată prin poștă. Ceea ce era de demonstrat.

— Atunci unde este?

— Plecînd de la ideea de bun simț că – așa cum spuneam – o scrisoare se scrie pentru a fi trimisă, eu cred că ea a fost „expediată” direct destinatarului. Altfel spus, înmînată cuiva, sau poate strecurată pe sub ușă.

— Vreți să spuneți că expeditorul era... este prin apropiere?

— Exact. Poate chiar acolo, în vilă. Și să-ți mai fac o destăinuire: din bloc-notesul aflat pe masă lipsește exact o pagină. Era proaspăt cumpărat. Pe acea pagină a scris omul, iar pagina a dispărut. Este însă undeva pe aproape. Doar dacă n-o fi ars-o expeditorul. S-ar putea să fi avut motive serioase s-o facă. Ce mă intrigă cel mai mult, însă, e altceva: de ce trebuie să scrii unui om, cînd acesta se află la doi pași de tine, într-o cameră alăturată, să zicem. Nu e mai simplu să-i comunici direct, prin viu grai? Atunci înseamnă că te ferești s-o faci, să nu te vadă cineva. Poate nici să nu se afle că-l cunoști pe celălalt, pe adresant. Deci te ferești. Înseamnă că ai ceva de ascuns, sau ți-e teamă de ceva.

Armașu se opri, apoi traversă încăperea gînditor, oprindu-se la

geam. Privi spre munții care se ridicau parcă imediat de lîngă pereții vilei.

— Acest necunoscut destinatar știe totul sau aproape totul. Dacă îl descoperim, poate dezlegăm misterul. Deși tare mi-e teamă că între timp... se va întîmpla ceva. Ceva grav. Scrisoarea aceea conținea, cred eu, un semnal de alarmă, o înștiințare extrem de importantă. Celălalt, necunoscutul... dar poți să știi?...

CAPITOLUL V

Știrea căzu ca un trăsnet. În liniștea stațiunii, abia revenită la normal după prima crimă, se abătu violent cea de-a doua moarte năprasnică: în aceeași vilă, la două uși de camera unde murise Aristide Petrovici, a fost găsit mort Stelian Mărculescu. Deci îi despărțise o singură cameră. După două zile, deci în șase iulie. Și exact la fel: otrăvit cu cianură strecurată perfid printre tablete de medicamente. Curios! Ceva se încurca aici, observă Alec. Desigur, alte medicamente, altă boală, dar aceeași otravă. Și tot la fel găsit, și tot de către biata femeie de serviciu, care acum stătea speriată în fața lui Alec Armașu, mai taciturn și mai posomorit ca niciodată. Vedea că femeia este speriată, dar nici el nu mai putea zîmbi, măcar forțat ca data trecută, pentru a o liniști.

Ce era de făcut?

Aceleași date ca la prima crimă, sau aproape aceleași. Analiza chimică și autopsia demonstraseră fără nici un dubiu: cianură în cîteva tablete – în loc de medicament – cianură și în organism. Clar, înspăimîntător de clar! Și iarăși aceeași lucrătură fantastic de „curată", cum spun uneori polițiștii. Se lucrase „curat", dacă putea fi caracterizată așa o murdărie ca asta. Nici o urmă, dar absolut nici una.

Alec se înfurie îngrozitor. Răscoli camera victimei, nelăsînd nici un lucru la locul lui. Încercă totuși, cu toată furia de oare era stăpînit, să caute meticulos, deși acum îi venea greu să fie astfel.

Cînd intră locotenentul, îl găsi în patru labe pe covor, urmărind cu lupa ceva nevăzut de ceilalți, încăperea arăta jalnic. Pînă și perdelele de la geam erau smulse. Uitase complet și de biata femeie de serviciu care stătea speriată, în picioare, privindu-l aproape îngrozită. O chemase o dată, apoi îi spusese să plece și iar o chemase, fără s-o întrebe nimic, lăsînd-o uitată acolo.

Locotenentul Florea se opri și el în mijlocul camerei, fără să îndrăznească vreo întrebare. Simțea nervozitatea extremă a lui Armașu, ca un curent electric de înaltă tensiune.

În sfîrșit, acesta se ridică și ceilalți doi îi văzură figura răvășită de furie, poate de desperare. Cum poți să fii calm și nepăsător, cînd vezi că o mînă ucigașă își repetă gestul la numai două zile distanță și tu nu

poți face nimic?

Trebuia să se calmeze. Știa cum arată în asemenea momente. Nici nu putea fi simpatic acum. Unde dracul era scriitorul ăla stupid care-l făcuse în cartea lui un tip fermecător, cu șarm și celelalte? Să-l privească acum, pe el, Armașu, și să vedem ce va scrie scriitorul ăsta atotștiutor. Tot așa? Tot cu puterea aceea de seducție a lui – a lui Alec – despre care vorbise, scrisese un alt isteț, ăsta critic literar, într-o cronică jenant de favorabilă cărții și autorului, desigur, deși ăsta, cine știe, s-o fi bucurat că-l cîntă frumos critica. Și auzi ce scria, că e frumoasă meseria asta de detectiv!

Cum poate fi frumoasă o. meserie care se „ocupă“ cu oameni morți. Dar asta numai o minte exaltată de scriitor cu tabieturi domestice, oare se teme pînă și de un scîrțîit de ușă, o poate gîndi. Ce dracu e frumos aici?

„Un om otrăvit, întins pe pat, sfîrșit în convulsiuni îngrozitoare, și eu, Armașu, să mai cred că meseria mea e frumoasă? Asta s-o creadă el, autorul, ăla care între coniacuri și cafele se prostește, inventîndu-mă pe mine, pe Alec Armașu, altul, nu eu, că eu nu sînt așa cum mă descrie el. Deși, mai știi? Eu, acum, fiind pornit, mă pot ponegri singur. Și poate că el, cînd o să scrie ce pătimesc eu în vremea asta, o fi avînd puțină dreptate. Mai știi? Niciodată nu-ți poți da seama cînd au scriitorii dreptate. Sau cînd n-au, că n-o prea au toți“.

Alec se opri scrîșnind. Iar uitase de cei doi. Femeia se uita speriată, cînd la el, cînd la tînărul locotenent.

Trebuia să-i vorbească. Făcu un efort să fie blînd. E nemaipomenit de greu să fii uneori blînd, chiar cu oamenii cumsecade:

— Spune-mi, spune-mi tot ce știi. Scuză-mă, zise el jenat că nu-și prea putuse stăpîni nervii, dar am și eu dracii mei. Despre cel care a locuit aici ce știi? Dar absolut tot. Nici un amănunt să nu-l uiți, chiar dacă dumitale ți se pare fără însemnătate.

Femeia se foi, încă speriată, trăgînd cu coada ochiului spre patul în care fusese, găsit întins, fără viață, Stelian Măreulescu.

— Nu știu mai nimic...

— Încearcă, totuși, te rog; n-ai observat nimic ciudat la omul ăsta?

— Nimic. Abia a venit!

— Cînd?

— Acum două zile.

— Cum? Pe patru iulie, deci? Azi e șase.

— Da. Pe la zece. I-am pregătit camera chiar cînd își făcea formele la recepție. A intrat apoi imediat în cameră și nu l-am mai văzut.

— Ce-ai făcut după aceea?

— M-am dus să fac curat la... celălalt, la...

— Aristide Petrovici, nu?

— Da, la cel pe care l-am găsit mort alaltăieri.

— Pe la orele unsprezece, nu?

— Cam așa.

— Oricum, veneai din camera asta, și noul venit intrase deja aici?

Femeia dădu din cap afirmativ.

— Și n-ai mai ieșit pînă la ora 11, cînd l-ai descoperit mort... pe primul.

— Nu cred că a ieșit înainte de ora unsprezece. După ce am intrat în camera cealaltă la Petrovici și l-am găsit mort, m-am speriat și am coborît să anunț conducerea. Dar de aici m-am dus direct dincolo, unde l-am găsit mort pe acela, pe Petrovici.

— Ai lipsit mult cînd te-ai dus să anunți?

— Nu, doar am coborît scările și m-am întors imediat aici.

— Cît crezi că a durat pînă te-ai întors?

— Poate cinci minute, cred că nici atît.

— Mai era cineva acolo?

— Da, cîțiva din locatarii din jur, care auziseră țipătul meu de spaimă.

— Hm! Dar pe Mărculescu l-a văzut cineva? Vreau să spun, l-a văzut cineva ieșind din camera în care abia intrase?

— Nu știu. Eu nu l-am văzut.

— În sfîrșit, asta o să putem afla de la ceilalți.

Apoi Alec tresări, parcă aducîndu-și aminte de ceva.

— Cei doi, Petrovici și Mărculescu, s-au văzut? Sau mai exact s-au putut vedea?

— Nu. N-aveau cum. Doar v-am spus: ăsta abia venise și intrase în camera lui. L-am văzut eu. Iar celălalt, l-am găsit eu mort cînd am intrat să-i fac curat și am anunțat că... nu mișcă...

— Da, dar ai lipsit cam cinci minute.

— Cam atît...

— În timpul ăsta locatarii ieșiseră din camerele lor la țipetele dumitale...

— Da.

— Ei, aici e totul. Să verificăm dacă a ieșit și Mărculescu.

Locotenentul interveni perspicace:

— Credeți că...?

— Nu cred nimic. Un lucru mi se pare clar: scrisoarea scrisă de Petrovici îi era adresată lui Mărculescu!

—Ce vă face să credeți asta?

— Am impresia că Petrovici voia să-l anunțe că îl pîndește un mare pericol. Se pare că același ca și pe el. Dar, pe de altă parte, nu voia să se știe că se cunosc.

— Și cum l-a anunțat?

— N-a mai apucat.

— Cum adică?

—A murit. Se pare însă că noul venit îi știa camera și a venit el la Petrovici.

— Dar cînd?

— Există o singură posibilitate. Exact cînd a auzit țipetele femeii de serviciu și a aflat că e cineva mort într-una din camerele vecine. Atunci s-a speriat sau a înțeles totul și s-a repezit în camera lui Petrovici, a văzut scrisoarea, a luat-o și a citit-o, dar...

— Trebuia să-l vadă cineva, din cei de pe culoar!

— Asta vreau să verific și eu. Spune-mi, cînd te-ai întors de jos, de la recepție, vecinii intraseră în cameră?

— Da, vreo doi, restul rămăseseră pe coridor speriați, vorbind între ei.

— Exact ce bănuiam. Întreabă acum pe cineva dacă l-a văzut pe bietul Mărculescu în camera primei victime sau pe coridor! Toți, speriați, îngroziți, nimeni nu mai ține minte nimic. Plus de asta, omul abia venise, era un necunoscut pentru ei. E drept că puteau să-l mai vadă după aceea. Dar cînd? Că a mai trăit doar două zile și nici nu prea cred că a ieșit el pe afară. Dar, oricum, să încercăm să aflăm cîte ceva. Poți pleca, îi spuse el femeii, care suspinînd ușurată că a scăpat ieftin, se strecură afară.

Apoi se așeză pe un scaun, privind undeva în gol, poate spre patul în care murise victima. Unde se găsea scrisoarea? Aceasta era întrebarea. Scrisoarea aceea pe care poate o inventase el însuși, dar în care deocamdată trebuia să creadă. Era singurul lucim care exista, cel puțin în mintea sa. Pentru că toată percheziția nu dusese decît la un singur rezultat cert: că și de astă dată se lucrase „curat“, neomenesc de „curat“. Nici o urmă, nici o amprentă. Omul, Mărculescu, murise tot închipuindu-și că se vindecă dacă ia medicamentele pentru nu știu ce boală cuminte cu care ar fi putut conviețui pașnic ani mulți de acum înainte. Dar intervenise ceva, excepția, cum spunea tot el, mai demult, sau cel care scrisese despre el în „Fără suspecți".

Așa cum presupusese Alec Armașu, nici unul din locatarii vilei, care năvăliseră pe culoar la țipetele femeii de serviciu cînd îl găsise mort pe Aristide Petrovici, nu-și. amintea să-l fi văzut ieșind sau intrînd în camera acestuia pe Stelian Mărculescu. Erau atît de îngroziți, încît nu mai țineau minte nimic. Sau nu-l mai putuseră recunoaște pe omul cu figura descompusă de durere, găsit și el mort în pat.

Cîțiva declarară că parcă îl recunosc, că l-ar fi văzut pe culoar, alți cîțiva – mai mulți – spuneau însă că „parcă” nu-l văzuseră. Pînă la urmă reieși că nu-l recunoștea sigur nici unul. Puși să renunțe la acel „parcă”, să dea un răspuns ferm, îl preferară pe „nu“. Reacție dealtfel firească, omenească întru totul. Așa că Armașu trebui să accepte evidența: din păcate avusese dreptate cînd presupusese de la început că în nebunia momentului – nu e puțin lucru să vezi un om otrăvit –

toți se cam pierduseră cu firea. Trebuia căutat altceva. Dar ce? Deocamdată era nevoit să lucreze doar cu presupunerile, cu ipotezele sale. Altă soluție nici nu avea în acel moment.

CAPITOLUL VI

„— Acum totul curge spre o bănuială, dar bănuiala fiind ea însăși o incertitudine, ne înecăm într-o baltă cu mult mîl pe fund, nu?" Parcă așa ar scrie acela, prozatorul, cînd m-ar vedea în ce încurcătură am intrat. Pentru că, dragul meu locotenent, habar n-am ce ar trebui făcut acum. Mare lucru nu știu și nici nu văd cum o să putem afla mai mult.

— Să nu exagerăm; totuși știm cîte ceva. De pildă, că amîndoi au murit la fel, de aceeași otravă.

— Mînă unică, deci. Același creier a pus diabolic la cale toată povestea și noi trebuie să ajungem la el, la această minte, care nefiind însă una oarecare, ne va fi destul de greu.

— Și eu cred la fel. E o singură mînă aici, sau același creier.

— Ei bine, eu nu cred! Sau nu sînt încă pe deplin convins.

Mihai Florea rămase iarăși surprins de replica lui Alec. Nici el nu mai știa ce să creadă.

— Ori poate nu e același creier!

— Acum chiar că nu înțeleg nimic.

— Să-ți spun un lucru învățat anevoie, sau mai bine zis, înțeles cu greu și acceptat și mai greu. Pentru că nu întotdeauna un lucru pe care îl vedem, îl înțelegem, îl și acceptăm. E ca și în povestea cu ardeleanul la grădina zoologică, atunci cînd vede girafa. E clar că o are în față, că ea există deci, dar el exclamă: „No, nu se poate!“ Așa și eu, greu am înțeles că în meseria noastră lucrurile evidente, prea evidente, nu pot fi acceptate întotdeauna ca atare. Că mai trebuie rumegate pentru a fi înțelese. Eu încă ezit, mă îndoiesc, și îmi și place treaba asta, că am ezitări. E plăcerea secretă a meseriei mele. Hait! Iar îi dau dreptate celui care m-a încondeiat în cartea sa. El vorbea acolo despre o bucurie de a fi a detectivului. Dar, mă rog, nu asta contează. Deci, ca să revin: Petrovici moare otrăvit. Mărculescu la fel. Cu aceeași otravă. Primul este găsit mort la o oră după ce celălalt vine și el în stațiune, dar e clar, sau doar mi se pare, deocamdată, că nu putea fi avertizat de primul că este pîndit de același pericol. Pentru simplul motiv că probabil murise nu mult după oră nouă și jumătate, iar Mărculescu sosea la vilă pe la zece. Deci el, la prima vedere, n-avea cum să-l mai salveze pe Petrovici, din moment ce l-a găsit mort. Limpede, nu?

— Absolut!

— Ei, nu e chiar atît de absolut, pentru că s-ar fi putut ca Petrovici să găsească o modalitate de a-i remite scrisoarea sau, după cum

bănuim, Mărculescu s-o găsească pe masă. Scrisoarea fusese gata cu o zi înainte – ne spune femeia de serviciu care intrase pe trei iulie, pentru a face curățenie și o văzuse deja scrisă sau aproape terminată. înseamnă, logic, că Petrovici îl aștepta pe Mărculescu care încă nu sosise. Urma să vină a doua zi, pe patru iulie, pentru a i-o remite. Discret, desigur, ca să nu se bage de seamă că se cunosc.

— Asta presupuneți, dumneavoastră, că scrisoarea există, sau exista, și că ea era adresată chiar lui Mărculescu. E doar o ipoteză.

— M-ai prins, Florea! exclamă Alec. Aici e buba: eu construiesc în chinuri o ipoteză din simple presupuneri. Fapte nu prea avem. Adică scrisoarea nu există, vreau să spun că n-o avem noi încă.

— Și atunci...

— Păi, dădu din cap Armașu, e bine și așa, deocamdată. N-ai văzut că sute de ani omenirea a putut trăi liniștită și cu o teorie falsă: heliocentrismul static. Noi toți, învîrtindu-ne în jurul soarelui nemișcat. Ce să mai vorbesc că, la un moment dat, înainte, chiar pămîntul fusese plasat în centrul universului. Și omenirea a trăit bine mersi și cu aceste idei false. N-a murit nimeni din asta. Au murit o mulțime de oameni din alte pricini, mai certe și mai adevărate. Supoziția, ipoteza erau doar o bază de discuție, un mod de a explica lucrurile, la un moment dat, într-o etapă. Deci era o explicație. Pentru că oamenii, cînd nu pot înțelege ceva, trebuie să inventeze o lege, o cauză, pentru a dormi liniștiți, ori măcar pentru a se face că știu totul despre acel anume ceva. E bine măcar pentru digestia noastră. Așa și noi: nu avem acum, deocamdată, explicația acestor crime, dar trebuie să găsim una, o cauzalitate, măcar o ipoteză de lucru. Sau pentru a vedea care ar fi posibila explicație a coincidenței că amîndoi au murit la fel, dar absolut la fel. Micile deosebiri nici nu contează pentru noi, cel puțin deocamdată.

— Asta este evident, observă locotenentul.

— Este așa de evident că ne lasă perplecși, fără însă a ne oferi și legătura între cele două crime.

— Ea ar trebui să existe.

— Și chiar există. Doar că n-o știm noi... Acum... În clipa asta.

— Atunci?

— Atunci e simplu. Criminalul a lucrat la fel în ambele cazuri. Asta și dovedește că e unul singur. Stilul e același, prea același ca să fie doi. Și acum să-ți arăt ce am primit de la București. Iată datele celei de-a doua victime. Stelian Mărculescu. Profesia: inginer chimist! De asta ce mai zici?

Mihai Florea chiar rămase uluit.

— Deci păcălește un inginer chimist cu pastile contrafăcute! Vinde castraveți grădinarului. Ei bine, uite că se poate! Patruzeci și cinci de ani. Căsătorit. Divorțat. Domiciliul... garsonieră la București. Cred că

va trebui să mă întorc acasă. Acolo, în Capitală este dezlegarea. Aici nu mai avem nimic de aflat. Să-ți citesc mai departe: serviciu la... transferat la... Interesant! Destituit din funcție în 1959. De ce: neglijențe în timpul serviciului, superficialitate și așa mai departe. Vag, foarte vag. Nu-mi place. Aici mai trebuie umblat cu nasul nostru de bătrîni și vechi copoi. Ce e aia neglijență, sau superficialitate? Nimic. Un om poate fi superficial, neglijent, dar genial, sau, hai, genial nu, dar talentat și util. Și atunci de ce să-l dai afară? Doar așa pentru că e puțin poet în viață. Atunci cam mulți dintre noi ar trebui dați afară. Poate și eu. Sigur și eu. Poate chiar și dumneata.

Locotenentul zîmbi stingherit. (Cum adică un ofițer, poet. Și încă unul din branșa lor. Dar, mă rog... de ce nu?). Se obișnuia greu cu felul de a gîndi al acestui maior.

— Așa că să revenim. De ce l-au dat afară? Familia, sigur, înțeleg, divorțat. A asigurat pensia alimentară fiului său, de cinci ani la data divorțului. Bun, e în regulă. Și ce-i cu asta? Nimic, ce să fie? Mai departe. Da, aici e chiar interesant. Doi ani fără servici. Așa scrie. Din ce trăise acești doi ani? Văd că pensia alimentară o trimitea la timp. Am evidența. (Lucrează bine băieții, ce să spun). Și atunci, ce facem? Aici e pata de umbră, de întuneric. Tot la București o să aflăm ce s-a petrecut cu Mărculescu, în acești doi ani. Nici o detenție, nimic, nici un cazier. Curat totul. Să fie ca și la celălalt, la Aristide Petrovici? Doar că la ăsta era povestea cu avansarea subită (vezi prietenia cu fiica acelui influent Miltiade Popescu), iar la Mărculescu doi ani fără slujbă, ceea ce nu e un lucru oarecare. Șapte sute de zile fără salariu e o performanță. Este și încă nu una la îndemîna oricui.

— Și ce concluzii trageți din aceste fapte?

— Deocamdată una singură. Amîndouă victimele, persoane onorabile de altfel – pînă la un punct, cred eu – au cîte o falie, cum ar zice geologii: unul subit începe să urce – Petrovici Aristide, altul la fel de subit începe să coboare, pînă la a fi dat afară din serviciu – Stelian Mărculescu. Și aici, observă dumneata prima coincidență, de timp, desigur.

— În 1959, amîndoi...

— Da. Exact din 1959 ambilor li se frînge subit linia vieții, cum ar spune un specialist în chiromanție. Petrovici urcă vertiginos, în timp ce – exact în același timp – Mărculescu cade, cade pînă la a fi scos din cîmpul muncii pe durata de doi ani. A doua coincidență: vin în aceeași stațiune și mor la fel amîndoi, cu, în sfîrșit, o mică diferență de doar două zile! Legătura este deci evidentă. Aceste două vieți au ceva ce trebuie să ne intrige. Din anul 1959 începe să se întîmple ceva decisiv, hotărîtor pentru amîndoi.

Armașu tăcu, privind undeva, într-un punct nedefinit, parcă ar fi uitat de tot ce-l preocupase pînă atunci.

Într-un tîrziu, tînărul locotenent îndrăzni:

— Și ce trebuie să înțelegem din toate acestea?

— Oamenii aceștia doi cu destine atît de contradictorii și totuși, finalmente, tot pe atît de asemănătoare, se cunoșteau de mult. Cel puțin din anul 1959, cînd fiecăruia a început să i se întîmple cîte ceva absolut neobișnuit, opus, e drept, celuilalt, dar tot un fapt de excepție și, reține, în același timp.

— Vă înțeleg, dar...

— ...dar nu ești convins. Nici eu. Supoziții, cum îți spuneam. Ei se cunoșteau bine, prea bine încă din 1959. Destinul sau voința cuiva necunoscut îi înfrățise pentru toată viața sau... pentru toată moartea pe care au avut-o, au cunoscut-o aici, în stațiune. Acum trebuie să aflăm ce era acel lucru comun, care îi înrudea, îi lega definitiv, pentru totdeauna. Pentru că eu cred că aici se ascunde o minte diabolic de inteligentă, care a potrivit toate lucrurile, pînă la cel mai mic amănunt. Și omul acesta – om să-l numim – ne pîndește din preajmă, ne urmărește fiecare mișcare. Eu îl simt lîngă mine, deși nu l-am întîlnit, cred, niciodată. Flerul meu, despre care s-a mai scris, în care nu prea cred – sau nu credeam, – nu mă poate înșela de data astă.

CAPITOLUL VII

Înainte de plecare Alec Armașu mai făcu o vizită în camera unde fusese găsită cea de-a doua victimă, Stelian Mărculescu. Deși cadavrul fusese ridicat, intră în cameră cu o strîngere de inimă pe care și-o știa de ani de zile. Oricîtă răceală profesională ai avea, o crimă rămîne o crimă, înseamnă că o viață de om nu mai este, a fost... A fost, acest înfiorător timp trecut al verbelor care denumesc o existență umană.

Se așază pe un scaun și privi iar camera, oare a cîta oară? Numai era nimic de văzut, de descoperit. Chiar nimic? Să vedem. Poate totuși... Cînd nici nu te aștepți, poate apărea ceva. S-au mai văzut cazuri, zicea un prieten al său, nu?

Ceva continua să-l preocupe. Cînd sosise Mărculescu? În ziua de patru la ora 10, iar la 11 fusese găsit mort Petrovici. Înseamnă oare asta că el nu mai trăia cînd venise celălalt? Iată o întrebare importantă pentru anchetă și nu era exclus ca, dacă se răspundea cu certitudine la această întrebare, să se mai lumineze puțin cazul. Deocamdată se părea că Petrovici era deja mort cînd sosise Mărculescu.

De fapt vorbise cu toți cei care fuseseră de față atunci cînd femeia de serviciu îl descoperise pe Petrovici. Nimeni nu-și amintea să-l fi văzut pe Mărculescu prin preajmă. Nu băgaseră de seamă.

Se poate întîmpla și așa ceva. În spaima generală, în agitația aceea cînd descoperi un om mort, nu te mai interesează cei vii.

De aici nu se mai putea stoarce nimic. În cameră, însă, mai trebuia

căutat, cercetat, poate găsea ceva. Luă totul de la capăt. Milimetru cu milimetru, sertar cu sertar, dulap cu dulap, sau, altfel spus, răsturnă iar totul. Ceva îi spunea că de aici trebuie început.

Și osteneala nu-i fu în zadar. Mișcă puțin patul, apoi noptiera. Se părea că nu există nimic între pat și perete. Se încăpățînă. Mai împinse puțin mobila. Se aplecă pentru a putea privi mai bine. Între stinghie și perete, în spatele noptierei, zări un colț de cartonaș galben. Îl luă cu grijă. Era un bilet de tren București-Sinaia. Probabil alunecase sau fusese împins într-un moment de neatenție. Îl privi avid, cu lăcomie aproape, ca pe o comoară de preț. Data era foarte clar imprimată „în sec“: 3 iulie, timp IV. Asta însemna că plecase din București între orele 18 și 24, așa cum calcula C.F.R.-ul împărțind cele douăzeci și patru de ore în patru timpi. Deci, oricum, chiar dacă ar fi plecat pe 3 iulie, la orele, să zicem, 23 și 59 minute, în ultimul moment al zilei de trei, tot putea ajunge aici la cel tîrziu trei dimineața. Așa că nu sosise puțin înainte de 10, pentru ca după aceea abia să ajungă la vilă, aceasta nefiind prea departe de gară. Mărculescu era deja în stațiune încă din timpul nopții. Mai ales că trenuri avea destule în „timpul“ IV, adică între orele 18 și 24. Putea pleca chiar la orele 18 și ceva. Era atunci un tren pe care îl știa și el, Armașu, ce pleca la ora șase și zece minute din București. Mai erau și altele, destule. Dar acum se năștea o nouă întrebare: unde stătuse Stelian Mărculescu pînă a apărea la hotel în jurul orei zece dimineața, deci pînă a doua zi? Căci oricum, trebuiseră să treacă niște ceasuri bune, chiar dacă ar fi plecat cu ultimul tren din ziua de trei – 23.59, și tot ar fi ajuns pe la trei noaptea. Dar pînă la zece dimineața ce a făcut, unde a stat, cine l-a văzut? Mai ales ce a făcut, în timpul acesta? Nu cumva?... Dar nu, era imposibil. Să nu mergem cu imaginația pînă la absurd.

Armașu dădu din cap neîncrezător. Nici chiar așa să n-o luăm! Misterul nu putea fi dezlegat bănuind pe toată lumea din jur.

*

Își aduse aminte că trebuia să se vadă cu vechiul său prieten, cu Mircea Moraru. Își dăduseră întîlnire la restaurantul acela, sau cabana, cum i se spunea, „Vînătorul“. Tot nu mai putea face nimic, sau mai exact nu avea nimic de făcut aici. Cel puțin, deocamdată. Se schimbă, își puse o cămașă albă, așa cum el nu prea purta de obicei, preferind bluzele cele mai simple, pe culori calme, liniștite. își puse pînă și cravată. N-avea ce face. Auzise că „Vînătorul“ e un local mai pretențios, unde se mergea într-o ținută mai... de seară. Deși avea să se convingă – el care intra foarte rar într-un restaurant – că era demodat să porți chiar și numai cămașă, darmite cravată. Se contemplă în oglindă. Mormăi ceva de nedeslușit nici pentru el însuși. Nu se prea plăcea cum arăta. Slăbise iar. De unde mai putuse slăbi

atîta?

Era uscat, rece, doar ochii, da, desigur ochii lui duri, despre care vorbise tot ăla, cum îi zice, în romanul lui. Tot acela observase că el iubește oamenii, însă cu măsură, fără patetism, dar sigur, definitiv. E drept că nu chiar pe toți. Și de aici tristețea lui, că nu-i poate iubi chiar pe toți: că nu toți sînt buni, cumsecade și cinstiți. E drept că cei răi sînt puțini, dar sînt încă... Iar el, naivul de Armașu, credea în continuare că făcînd eforturi în acest sens – cum se spune azi, – se va putea ajunge să fie toți buni. Ca să vezi în ce putea să mai creadă! Zîmbi, strîmb e adevărat.

Dar uite că atunci cînd te gîndești intens la ceva, cînd te preocupă vreme îndelungată un lucru, faci, fără voie, puțină literatură. A, desigur, nu la fel de bună ca cei care-și zic scriitori, dar oricum nu mult pe alăturea și poate nu prea departe de ceea ce scriu cei care semnează romane despre te miri ce, mai ales despre cum se face o anchetă, cum se urmărește un criminal...

Era trist și asta îl enervă și mai tare. El nu trebuie să fie așa. Dar ia stai! Doar ăsta este și un drept al lui, nu numai al altora, de a nu fi vesel și bucuros întotdeauna. Mai ales că el trebuie să afle, să descopere cine făcuse mîrșăvia aceea, mîrșăviile acelea două, că două crime erau. Și atunci cum poți oare să fii fotogenic, amabil și drăguț?

Ieși din cameră indispus de-a binelea, parcă nu-i mai ardea de întîlnire și totuși trebuia să se vadă cu prietenul său, îi promisese doar.

Coborî în hol, lăsă cheia, părînd celui de la recepție morocănos, așa cum părea tuturor, sau aproape tuturor. Afară, pe aleea străjuită de brazi tineri, înalți, neînchipuit de drepți, se simți parcă mai bine. îl duruse capul toată ziua, dar acum îi era parcă mai altfel, mai ușor. Aerul curat, își zise, îl răcorise, îl primenise. Poate și ideea că se vede cu un vechi prieten. Prietenii vechi, ca și vinul, nu se pot simți, gusta, decît de la un anumit timp încolo. Prieteniile vechi, poate ar fi mai bine zis. Pentru că ajungem la o vîrstă cînd contractăm greu prietenii, sau chiar deloc. Și atunci rămînem tot cu cele vechi, de demult „cînd eram mai tineri și la trup curați", cum spunea un poet și cîntăreț contestat de multă lume și iubit de tot atît de multă. Bine, și ce-i cu asta? A, nu, nimic! El, Alec, știa că după atîția ani – și cîți ani! – va rămîne la fel, cu aceeași oameni apropiați, mulți, puțini, cîți or fi. Nimic nu poate schimba, diminua, dilua, adevăratele, trainicele prietenii. Viața ne mai înrăiește cîteodată, dar ne lasă totuși neschimbați pentru vechii și bunii noștri prieteni din tinerețe.

Dar de ce oare gîndurile acestea cam sentimentale? Doar el este un dur, nu? Măcar prin meserie. Își zîmbi sieși. Pe dracu'! El dur? Ei bine, da, era. Sau se făcea, dar asta nu avea importanță, pentru că important este cum părem semenilor. Celor de lîngă umărul nostru, cum ne purtăm cu ei în fiecare zi. Sîntem drăguți cu ei, amabili,

delicați? E perfect atunci. Vom avea „presă" bună, cum se zice. Altfel, dacă îi mai repezim cîteodată, spunîndu-le adevărul cu franchețe .— chiar iubindu-i sincer – atunci, se știe, nu se va da nimeni de ceasul morții să ne îndrăgească.

Dar oprește-te, omule, nu mai fă atîta filozofie, pentru că abia așteaptă scriitorul nostru să te facă un detectiv complex, un personaj plurivalent, de roman polițist psihologic, cum a mai încercat o dată in romanul acela, cum îi zice, „Fără..." Fără ce?

*

Seara a fost minunată, mult peste cît își imaginase el că o să fie. Mircea Moraru povesti o sumedenie de lucruri care l-au mișcat profund pe Alec. Deși Mircea nu urmărea în mod expres așa ceva. Dar erau atîtea amintiri care îi legau. Cînd se cunoscuseară, erau foarte tineri, imposibil de tineri, atît de entuziaști, prieteni și tovarăși de luptă. Cu tact, evitînd orice aluzie la acea întîmplare dramatică, poate mai mult decît atît, cînd el îi salvase viața, Moraru relată în continuare tot felul de întîmplări, unele amuzante, altele chiar impresionante și Alec era de-a dreptul emoționat, nici nu se putea altfel. Mircea era – rămăsese – așa cum îl știuse dintotdeauna: avea și acum același farmec cu totul particular. Deși anii îi săpaseră și lui riduri, fără milă, pentru că așa sînt ei, anii, cruzi.

Armașu se simțea bine, el care intra atît de rar într-un restaurant. A, nu pentru că i-ar fi displăcut un pahar de vin bun. Dar el avea cultul paharului băut în tihnă, în liniște, între prieteni. Or, în restaurant așa ceva era imposibil, absolut imposibil. Mai ales de cînd se inventaseră orchestrele acelea cu chitare electrice, tobe, voci urlînd apucate. Sigur, pe vremuri, în vreo cîrciumioară, lăutarul îți putea cînta chiar la ureche (vai, ce demodat, vulgar chiar, ar fi zis cineva), dar tot nu te asurzea. O făcea, nu știu cum, duios, cu milă pentru timpanele tale, ba voia să te și emoționeze. Auzi, culmea, să te emoționeze! Cine mai vorbea astăzi despre așa ceva într-un restaurant, cînd singura posibilitate de a comunica cu cel de la masă rămînea pauza pe care și-o acorda orchestra, pentru ca „băieții" să mai înghită sau că bea și ei ceva, ca oamenii, să-și refacă forțele. În rest, cînd ei cîntă... sau, cum se zice, cînd tunurile tac, vorbesc muzele. Inexact, în cazul de față. Muză nu prea era prin jur. Cel puțin prin jurul chitarelor. Ba dimpotrivă...

Moraru se amuza la toate aceste gînduri îngăduite de o pauză generoasă a orchestrei – probabil băieții chiar mîncau, căci liniștea fu nefiresc de lungă, pentru un restaurant, sau un bar, deoarece acum orice restaurant ce se deschide mai tîrziu, bar se cheamă.

Mircea rîse cu poftă de gluma lui Alec. Se simțeau bine, fără să-și spună lucruri mari, decisive. De fapt, nici nu trebuiau spuse asemenea

lucruri, se cunoșteau de prea multă vreme ca să-și mai mărturisească iar aceleași și aceleași sentimente.

Mircea îi povesti ce făcuse în anii de cînd nu se mai văzuseră. După perioada „eroică", romantică și revoluționară cînd luptaseră – da, ăsta era cuvîntul, „luptaseră" împreună, el renunțase apoi la munca de pînă atunci, dedicîndu-se justiției, pentru că i se părea că a face dreptate devenise ceva foarte important, mai ales într-o vreme cînd se făcuseră destule abuzuri. Fusese judecător o vreme, apoi se lăsase cucerit de avocatură. Asta îi plăcuse mai mult. Da, ei se despărțiseră încă de pe atunci, Alec devenise deja ofițer, treburile profesionale îl trimiseseră într-un colț de țară, apoi și Mircea, cu avocatura găsise un vad bun la Cluj, la Mediaș. Și uite așa, fără voia lor, nu s-au mai văzut. Anii au trecut, ei, că nu se putea altfel, au mai îmbătrînit. Dar bine să totuși întîmplarea îi unise din nou.

Alec îl întrebă de ce a venit tocmai în această stațiune:

— Ești bolnav cumva?

— Puțin. Mă supără un vechi reumatism, contractat încă de pe atunci cînd noi doi și alții mulți, la fel ca noi, „activam" prin cele mai îndepărtate cătune, contribuind la nașterea unei lumi noi. Atunci, într-o seară, neavînd unde dormi, m-am culcat direct pe pămîntul de primăvară, încă reavăn. Era abia în aprilie. Și de acolo am rămas cu asta... cu sciatica mea. Mi-a fost credincioasă, nu m-a lăsat nici o clipă, nu m-a uitat, ca o adevărată Penelopă.

Alec rîse cu poftă cum nu mai izbutise de mult, s-o facă.

— Dar nu din cauza sciaticii am venit; ci pur și simplu pentru că e foarte, plăcut să-ți petreci cîteva zile aici. Dar ia spune-mi, Alec, ție cum ți-a mers în acești ani?

— Grea întrebare. Totuși îți răspund. Nu foarte rău. Pe cît îmi putea merge grație firii mele nu nemaipomenit de comode pentru alții. Am fost în continuare încăpățînat, așa cum mă știi. Și cînd tac, eu tot încăpățînat sînt. Îndărătnic. Și asta nu place întotdeauna. Chiar dacă tu, cel încăpățînat și rău, ai dreptate, sau mai ales atunci. Dar am rezistat. Și nu știu ce mă face să cred-că așa am s-o duc mereu, chiar dacă, vezi tu, nici de acum încolo n-o să-mi fie cine știe ce moale. Dar eu așa sînt: și tăcînd, enervez foarte multă lume.

Închipuiește-ți ce s-ar întîmpla dacă aș și vorbi. Există unii oameni care, fără să spună o vorbă, scot din minți pe alții, chiar dacă ar vorbi în același timp un batalion întreg.

De data asta fu rîndul lui Mircea să se amuze îndelung.

— Cînd veneam încoace, spuse el, fără să am habar că tu, Alec, ești în același tren, mă gîndeam că nimic nu poate fi înlocuit cu cîteva clipe, poate zile de liniște, și – asta-i culmea – meditam eu, nu poți niciodată prețui îndeajuns un pahar de vin băut cu un prieten vechi.

Armașu rămase surprins auzindu-și propriile gînduri, pe care le

avusese nu cu multă vreme înainte de a se întîlni cu Mircea.

Seara era minunată și, de necrezut, orchestra cînta ceva mai cu milă decît cele pe care le auzise el din cînd în cînd, pe la restaurante sau baruri, unde se afla, cum se zice, în misiune.

Ospătarul îi făcu un semn discret cu ochii îndreptați spre o sticlă, nedeschisă încă. Armașu încuviință și el, fără cuvinte. Mircea Moraru aprobă satisfăcut decizia. Era plăcut, cald și mai intim ca niciodată, deși localul părea prea mare și prea intens luminat.

*

În seara aceea, cînd Alec și Mircea erau împreună la restaurant, avea însă să se întîmple un fapt pe cît de hazliu – vorba vine – pe tot atît de dramatic, dacă nu se lămureau la timp lucrurile. întîmplarea vru ca totul să ia o turnură... Dar mai bine să vedem ce s-a întîmplat. Cetățeanul Haralambie H. Postelnicu, venit la munte din motive absolut întemeiate – avea insomnii și credea naivul că muntele vindecă așa ceva, neștiind încă tratamentul elementar: răbdarea – ieșise în noaptea aceea la plimbare. Era senin, cald, plăcut și liniștit. Brazii din jur păreau a oferi o siguranță aproape desăvîrșită. Credea el, Haralambie... Pînă și umbra o credea fără pericole. Drept care, profitînd de fantezia unui arhitect neglijent și generos care construise balcoane pînă și la parter, se strecură afară din vilă prin această nedorită anexă a parterului. Preferase balconul, e drept și din comoditate – ieșea drept afară, fără a mai ocoli, apoi dintr-un motiv de bun simț: de ce să mai deranjeze portarul, sau cum i se mai zice celui care păzea intrarea (trebuia să-l deranjeze și a doua oară, la întoarcere).

Așa că, escaladând balconul, se trezi în parcul vilei, iar de aici pe alee. Liniștitul funcționar, fără nici cea mai mică abatere în viața lui – abia acum venea pentru prima dată singur într-o stațiune, fără nevastă – se simțea nemaipomenit de bine, ca și cum ar fi făcut prima șotie din viața lui (nici măcar pe vremea cînd era licean, la internat, nu făcuse așa ceva). Și Doamne, ce noapte era! Și ce lună, ca niciodată. Respiră adînc fericit.

Cumsecadele funcționar la starea civilă habar n-avea ce furtună stârnise! Cîte neliniști, cîte spaime chiar. Dar el nu avea cum să-și dea seama de asta. După ce făcu vreo cîțiva pași, aerul curat și rece de munte îi spori și mai mult buna dispoziție. Înaintă pe alee. Nu-l deranjă nici faptul că în spatele său trosni un vreasc uscat din boschetul învecinat. Tresări puțin; își zise că e vreun mic animal, nocturn, apoi înaintă vesel mai departe.

Dar așa cum spuneam, provocase, fără să știe, o adevărată stare de alarmă. Pași tăcuți, nevăzuți chiar, îi urmau pașii cumsecadelui om care nici în visele sale cele mai eroice n-ar fi sperat să fie atât de

important pentru cineva. Mai auzi Haralambie un mic zgomot, și iar nu-i dădu nici o atenție. Își zise din nou: „Asta-i pădurea noaptea, la munte!“

Urmăritorul – sau urmăritorii – însă, nu luau lucrurile chiar așa de simplu. Drept care...

Dar în aceeași clipă, în sfîrșit, Haralambie realiză că ceva nu e în regulă. Pe urmele sale părea a fi mereu cineva. Se întoarse... nimic. Ba parcă era cineva, o umbră, în spatele lui. Îngheță! Porni înainte, iar foșnea ceva. Insistent. Și abia atunci, cînd zări a doua umbră, se sperie și luă o hotărîre de bun simț: făcu stînga împrejur și fără cea mai mică ezitare, alergînd chiar – ceea ce în mod normal lui, un om respectabil, nu-i era în fire – se întoarse pînă în dreptul balconului camerei sale, pe care îl escaladă cu o ușurință ce nu și-o bănuise niciodată. Apoi, la fel de repede pătrunse în camera sa, închise hotărît ușa de la balcon, se strecură în pijama și de aici în pat, unde oricum ai întotdeauna o mai mare siguranță, decît, să zicem, într-un parc noaptea.

După un timp, probabil și adormise. Normal, după ce inima își mai revenise. Spaima nu-i trecu prea ușor, dar se liniști pînă la urmă.

Însă habar n-avea – și nici n-avea cum – că între timp sergentul-major care-și făcea rondul obișnuit prin partea locului raporta: văzut om singur dînd tîrcoale în jurul vilei – știți care vilă – urmărit acest om; dar a dispărut în mod ciudat, misterios chiar, parcă nici n-ar fi fost. Ca o vedenie!

Haralambie C. Postelnicu dormea deja, visînd cele mai palpitante aventuri ca într-un western la televizor, neștiind că între timp niște oameni își băteau capul să afle de unde ieșise omul care dădea tîrcoale unei vile în care abia cu cîteva zile înainte fuseseră găsiți otrăviți doi oameni și unde dispăruse așa de misterios. Și mai ales se străduiau să înțeleagă cum poate un om care se plimbă pe o alee, noaptea, să se topească deodată în întuneric. Cum?

Sergentul reținuse cu aproximație totuși locul unde-l văzuse pentru ultima dată pe necunoscut.

Alec Armașu află toată povestea și nu putea deocamdată trage nici el vreo concluzie utilă anchetei, întrebă sergentul care văzuse și raportase toată scena, dacă totuși a mai observat ceva în plus, ciudat, ceva ce ar fi putut aduce vreo lumină în această întîmplare. Dar era prea mare întunericul în seara aceea ca să apară vreo rază... Sergentul dădu din umeri neputincios. Nu aveau cum să știe că și un om pașnic, aflat în pericol, devine subit îndemânatic și suplu.

Dar tot în aceeași noapte – cînd Alec și Mircea petreceau o admirabilă seară împreună, cînd pașnicul funcționar provocase fără voia lui o încurcătură, se mai petrecuse ceva.

În timp ce Haralambie C. Postelnicu își făcea plimbarea lui solitară – credea el – altcineva, o altă umbră dădea într-adevăr tîrcoale vilei,

căutînd parcă cu atenție ceva, mai ales în spatele clădirii, înalt, elegant îmbrăcat, avea un aer de turist de lux, care nici în vacanță nu renunță la ținuta sa obișnuită, oarecum festivă. Se apropie de cîteva ori de geamurile și balcoanele de la parter, apoi se îndepărtă prudent. De cîteva ori era gata să fie observat, și atunci lua un aer de om care se plimbă fără griji, ca un turist cumsecade. Dar totuși fu văzut în slaba lumină a unui geam de unul din oamenii puși de Armașu să supravegheze vila în cursul nopții. Pentru orice eventualitate. Și poate că ar fi fost văzut și mai bine dacă pașnicul Haralambie C. Postelnicu nu ar fi încurcat fără voia sa lucrurile, ducînd pașii omului de pază pe urmele sale, iar acesta îl scăpase astfel din vedere pe elegantul necunoscut care profitase de încurcătură și dispăruse. Abia tîrziu omul realiză confuzia ce o făcuse.

Armașu obținu pînă la urmă informația trebuitoare de la ofițerul de serviciu în stațiune: locul ultim unde îl văzuse pe Haralambie C. Postelnicu și, cu oarecare trudă întrebînd pe cei care locuiau la parter în partea aceea a vilei, află cine dintre ei ieșise noaptea aceea afară. Pașnicul funcționar recunoscu. Da, el fusese, și povesti toată pățania lui. Omul era însă în afara oricărei bănuieli. Dimpotrivă, îi ajută, amintindu-și că văzuse nu una, ci două umbre mișunînd prin parc. Da, da, una era foarte înaltă. Armașu îl ascultă cu atenție. Chemă la el pe cel care observase turistul elegant, cam suspect după părerea lui. Aceasta confirmă că mărunțelul Haralambie C. Postelnicu nu putea nicidecum fi cel pe care îl zărise el prima dată. Necunoscutul era incomparabil mai înalt.

Alec înțelese totul. Adevăratul suspect se topise în noapte, iar lor le căzuse în mînă acest om nevinovat, care provocase fără voia lui încurcătura, derutînd oamenii puși de pază. Acum nu se mai putea face nimic. Oricum, de reținut vagile semnalmente: înalt, elegant. Cam puțin, dar tot era ceva. Probabil că... dar nu îndrăzni să gîndească mai departe. Criminalul se întoarce deci la locul crimei? Risca mult, pentru că putea presupune că ei se mai aflau încă acolo pentru cercetări. Dar dacă riscase, însemna că avea motive serioase, chiar grave ca s-o facă. Trebuie lăsată în continuare la vilă o pază discretă, dar sigură. Aici se mai putea întîmpla oricînd ceva. Nu știa nici el ce, dar nu era exclus să se petreacă ceva. Deși lui la București i se părea că trebuie continuate cercetările. Apoi va fi nevoie probabil să revină aici.

CAPITOLUL VIII

Alec reveni la București a doua zi spre prînz. Trecu întîi pe acasă. Făcu un duș, se schimbă, apoi își prepară o cafea. Îl tentă să lenevească puțin în chilia sa, ascunsă undeva la o „margine de București“, cum spune romanța aceea desuetă și totuși atît de plăcută,

caldă ca o mîngîiere de om bătrîn. Căsuța, pentru că era doar atît, se ascundea bine după un gard înalt de scînduri, acoperit cu verdeață. Și după cei cîțiva copaci, era marea descoperire a vieții sale. Trebuise să se mute de nenumărate ori, pentru că nu-i plăcuse nici una din locuințele pe care le avusese pînă atunci. Dar, în sfîrșit, găsise ceea ce căuta. Acolo singurătatea căpăta alt preț, sau poate – cine știe, i se părea lui – se înnobila. În mica grădiniță din spatele clădirii își amenajase și un refugiu din crengi, pe care le îndoise el într-un anume fel, obligîndu-le să se unească undeva, deasupra, în același loc. Micii arbuști crescuseră între timp, coroanele li se îmbogățiseră, se întrepătrunseră unele cu altele, țesînd o umbră deasă. Doar jos, dedesubt, mai rămăsese un loc foarte mic, atît cît să încapă o măsuță joasă și un scaun. Ei bine, acolo se putea sta vara la cea mai bună cafea din lume. Pentru că Alec știa să facă într-adevăr o cafea ca pe vremuri – cum ar spune un bătrîn armean, într-adevăr, stînd ascuns sub ramurile unite ale arbuștilor ce crescuseră, se făcuseră și ei mari, se și putea bea acea cafea în cea mai tihnită ambianță posibilă. Cu un bun prieten, cu un vechi prieten. Pentru că locul umbros, deși strîmt, mai îngăduia și al doilea scaun, e drept la fel de mic, tot un taburet, de bucătărie. Dar nu și pe al treilea. Sigur, trebuia să stai puțin aplecat, ca să nu te lovești de crengile care se răsfirau peste tot. Dar poate abia așa, fiind obligate să stea puțin aplecate, capetele și gîndurile – ale lui și ale prietenului acela rar, pe care îl aștepți întotdeauna cu plăcere – se puteau apropia mai mult. A, doar pentru a nu se lovi de crengi, nu pentru că s-ar fi vrut prea aproape. Deși un prieten nu e niciodată prea aproape de tine. Este exact acolo unde trebuie. Ca să-i simți căldura. Nu. Un asemenea prieten este foarte rar și vine și mai rar. Decît ai voi.

Alec își bea, însă, acum singur cafeaua și doar se gîndea la toate acestea, ca la ceva care ai vrea să fie, să se întâmple, dar nu se întîmplă, sau nu chiar în fiecare zi. Era desigur trist, cum putea fi altfel? Mai ales cînd știa că vînătoarea de abia acum începea. Și vînătoarea aceasta nu poate fi niciodată veselă. Asta înțelese și ăla care scrisese despre el în „Fără suspecți“, că meseria asta a lui nu e o goană senină de ogari la sfințitul soarelui. Că atunci cînd moare cineva pe nedrept, frînt, răpus de altcineva, ceea ce trebuie să faci tu ca polițist nu e o distracție de sportiv aflat în cursă spre victorie. E o moarte la mijloc și cînd e așa ceva la mijloc sau înainte, unde o fi, îți vine să urli la cîtă nedreptate și bestialitate poate ajunge uneori omul – unii oameni – care se laudă, s-a lăudat mereu că e om, indiferent de dimensiunea literelor cu care scrii acest cuvânt.

Și apoi... apoi cum să mai zîmbești fotogenic cînd știi că făptașul trebuie mirosit, hăituit, încolțit și prins. Iar toate acestea nu se fac nici ele cu bezele trimise prin gări, în vacanțe, ci cel mai adesea scrîșnind,

ba chiar urlînd. Pentru că noblețea meseriei lui e pentru... e față de ceilalți... oameni într-adevăr, pe care el, Alec Armașu, îi apără, încearcă mereu s-o facă, neizbutind însă întotdeauna. Pentru că și lui i se întîmplă să vină prea tîrziu.

*

Își mai aprinse o țigară. La umbra adăpostului său, a „umbralului", cum îi spunea el, Alec mai sorbi o dată din cafea. La coniac trebuise de mult să renunțe – deși, uneori... (atîta așteaptă autorul să-l prindă cu un coniac). Deschise iar carnetul său de însemnări, vechiul său prieten, singurul acum, și citi, reciti totul. Faptele erau clare, limpezi, reci ca un... Aici el se opri, ferindu-se să facă vreo comparație. Nu poți compara cu nimic moartea unui nevinovat. Și chiar a oricărui om, indiferent cît ar fi de vinovat, tot moarte de om se cheamă. Încercă să deslușească ceva în biografia primei victime: Aristide Petrovici. Recapitulă: viața normală pînă la un punct – școală – facultate – repartiție – contabil evidența materialelor, puțin șef, șef contabil. Dar nu de la început, ci după destulă vreme, așa deodată, pe nepregătite venise avansarea. Linia ce mergea calmă, orizontal, se ridica brusc. Poate prietenia cu fiica lui Miltiade Popescu, influentul personaj al vremii aceleia.

Se hotărî s-o caute. Miltiade nu mai trăia. Aflase că murise cu vreo doi ani înainte. Dar poate ea știa ceva. Totul era să și vrea să spună ce știe. Deocamdată trebuia să vadă locuința holteiului bătrîn care fusese Aristide Petrovici. Îi părea rău că e nevoit să plece. Se simțea așa de bine în răcoarea refugiului său. Se dezlipi cu greu de locul atît de drag lui...

Trecu în fugă pe la serviciu. Află ultimele noutăți. Băieții lucraseră iar bine. Îl salută în fugă pe maiorul Dinu (despre care scriitorul acela nu scrisese prea favorabil, făcîndu-l mai puțin inteligent, decît era în realitate, și decît merita el să fie prezentat, fiind pe deasupra și un om bun, cumsecade).

Se îndreptă în fugă spre locuința lui Petrovici. Acolo îl aștepta deja cineva, un tînăr sergent-major, cu formele legale, care îi deschise garsoniera. De fapt era mai mult decît o garsonieră, era un apartament în toată puterea cuvîntului. Mobilată foarte elegant, cu un gust nesovăitor, încăperea în care intrase îl impresionă foarte plăcut, dar îl și îndureră. Cînd vezi că un om reușește în sfîrșit să-și creeze acea ambianță pe care și-o dorește, și-o visează de ani de zile și vine cineva care brusc îl îndepărtează definitiv de toate aceste lucruri dragi, trimițîndu-l în neant, nu poți fi vesel, nu poți fi nici măcar indiferent.

Armașu îl întrebă pe sergentul-major dacă se găsise ceva interesant. I se răspunse că nimic deosebit. Doar dacă vrea să se uite prin niște hîrtii. Poate că o să-i spună cîte ceva. Da, o să le cerceteze mai tîrziu.

Deocamdată încăperea asta trebuia examinată cu atenție. Totul arăta în jur că aici locuise un om cu „posibilități”. Lucruri fine, costisitoare, îmbrăcăminte, veselă, toate de cea mai bună calitate. Examină mai atent garderoba lui Petrovici și deodată tresări violent. Ceva nu se potrivea aici! Ceva nu era în regulă. Luă un costum elegant. Îl privi. Își aminti apoi că omul avusese cam un metru optzeci înălțime, era lat în umeri. Se potrivea costumul pentru asemenea înălțime? Se pare că da. Atunci ce nu era în ordine? Mai examină o dată celelalte costume și, în sfîrșit, înțelese. Nu erau toate de aceeași dimensiune!! Luă altul mult mai mic și mult mai puțin elegant. Era clar! Aparținea șau – aparținuse – altei persoane, evident mai scunde. Dar Petrovici locuise singur aici! Al cui era costumul? Mai răscoli prin dulap. Și descoperi un sacou și el mai mic decît celelalte vestoane ale costumelor. Diferența era ușor sesizabilă, la urma urmelor. Era năucit. Ce se ascundea aici? Ce puteau căuta în dulapul lui Petrovici niște haine care, hotărît lucru, nu-l putuseră încăpea? Cineva totuși le îmbrăca, le îmbrăcase, pentru că se vedea clar că erau purtate. Deci aici mai venea sau poate chiar locuia, o a doua persoană. Cine putea fi aceasta?

Locatarii spuneau că locuise singur.

Armașu se așeză pe un fotoliu și-și aprinse o țigară. Sergentul-major rămase respectuos în picioare, așteptînd parcă un ordin ce întârzia să vină.

— S-a vorbit cu vecinii? întrebă Alec, mai mult ca să verifice.

Sergentul-major tresări, își drese vocea și răspunse sigur pe el!

— S-a vorbit.

— Ce s-a vorbit?

Aici sergentul nu mai avu nici un răspuns. Totuși spuse puțin derutat:

— A fost cineva înaintea mea care s-a ocupat de acest caz.

Alec dădu din cap afirmativ, apoi își scoase portmoneul și extrase din el o fotografie.

— Îl vezi?

— Da.

— E locatarul acestei garsoniere, Aristide Petrovici, fostul locatar, pentru că, mă înțelegi, aici nu se va mai putea întoarce niciodată. Du-te și sună pe la vreo doi vecini și arată-le poza. Atît să-i întrebi: el este locatarul acestei locuințe? Atît și nimic mai mult. De restul mă ocup eu.

Sergentul-major ieși. Alec stătu un moment descumpănit: de ce îi spusese omului să facă treaba asta? Ceea ce bănuia el părea imposibil de imaginat. Îi veni să zîmbească, să se autoironizeze. Ar fi fost prea de tot ca presupunerea lui fantezistă să se confirme.

Se îndreptă spre o ușă scundă pe care o vedea în hol. O deschise.

Era debaraua. Văzu mai multe perechi de pantofi. Îi scoase și îi așeză în linie, cu tocurile perfect lipite de stinghia de la perete. I se opri respirația: pantofii nu erau toți la fel de mari. Majoritatea perechilor trebuie să fi avut cel puțin numărul patruzeci și doi. Dar erau vreo două perechi mult mai mici, probabil numărul treizeci și nouă. Deci asta era! Aici locuia, neștiută de nimeni, o a doua persoană, în afara gazdei, că gazdă fusese Aristide Petrovici din moment ce ținea tăinuit pe cineva. Alec își trecu mîna prin păr, nedumerit de toată povestea asta care complica în mod neprevăzut lucrurile. Nu ajungeau cîte necunoscute erau deja? Mai trebuiau altele?

Fumă gînditor, mușcîndu-și ca de obicei buza de sus. Simțea că lucrurile se încurcau din nou, exact cînd lui i se păruse că ar putea ajunge în sfîrșit pe un drum mai bun, de soluție neputînd încă fi în nici un caz vorba.

În încăpere năvăli, pur și simplu, sergentul-major. Armașu îl privi plictisit, pregătindu-se să-l mustre blajin, .pentru a-i atrage atenția că cea mai bună modalitate de a închide bine o ușă este de a nu o trînti. Dar cînd îi văzu figura răvășită înțelese că s-a întîmplat ceva neobișnuit, ce-l scuza pentru întoarcerea sa furtunoasă.

— Fotografia...

— Ce-i cu fotografia?

— Nu-i a celui care a locuit aici!

Armașu îl privi uluit pe sergentul-major.

— Cum adică? deși înțelesese, dar tot nu-i venea să creadă.

— Nici unul din vecini nu-l recunoaște.

— Cum nu-l recunoaște nimeni? E doar fotografia lui Aristide Petrovici, locatarul, fostul locatar al acestei garsoniere.

— O fi, dar vecinii nu-l cunosc.

— Și ce spun?

— Că vecinul lor era altfel. Mai slab, cu părul blond. Altul adică. Nu seamănă deloc cu fotografia.

Armașu smulse fotografia și ieși val-vîrtej .pe ușă; era prea de tot ceea ce auzise.

În cîteva minute se edifică. Vecinii vorbeau de un cu totul altul Aristide Petrovici: mai scund, mai slab, mai blond, mai altfel. Semnalmentele duceau la... dar și asta părea imposibil. Cum adică, aici stătea altcineva? Dar numele era totuși același: Aristide Petrovici. Bine, dar omul, omul din fotografie unde locuia de fapt, pentru că aici nu fusese văzut de nimeni niciodată? Alec simțea că-i crapă capul. Deci costumele acelea mai mici, pantofii mai mici aparțineau unuia care se dădea aici drept Aristide Petrovici. Și cel adevărat unde putuse locui din moment ce pe aici nu fusese văzut?

Sergentul-major rămase și el buimăcit, privindu-l pe Armașu, sperînd că acesta va dezlega misterul și-i va spune și lui cum stau

lucrurile. Dar el nu avea chef de explicații. Începea să bănuiască mistificarea și tot nu-i venea să creadă. Cum se poate, realiza așa ceva fără ca nimeni să bage de seamă? Știa că Aristide Petrovici locuia de cel puțin un an aici. Sau, mă rog, cel care se dădea drept el. Și cum, nimeni, chiar nimeni nu-și dăduse seama că aici venise altul în locul lui? Aflase în treacăt că omul apărea des cu geamantanul aici, ori pleca cu un geamantan sau o sacoșă mare. Asta ce putea să însemne?

CAPITOLUL IX

Alec Armașu plecă fără ezitări la adresa celei de a doua victime. Începea să intuiască ceva, dar nu putea crede să aibă dreptate. Șimțea însă că și la fosta locuință a lui Stelian Mărculescu îl așteaptă o surpriză. Ardea de nerăbdare să ajungă cît mai grabnic.

Găsi repede casa. Dealtfel nici nu era departe de locuința lui Petrovici. De data aceasta nu era vorba de o garsonieră, ci de o biată cameră, mansardă mai curînd, aflată într-un bloc vechi, prost întreținut, igrasios. Pentru a ajunge, Armașu trebui să urce niște scări sufocant de înclinate. Era și aici așteptat de cineva. Intră și nu-și putu ascunde decepția. Alt nivel de trai aici! Încăperea umedă și întunecoasă abia dacă putea cuprinde un pat, un dulap și o măsuță înghesuită într-un colț. Totul de proastă calitate. Pereții se cereau demult zugrăviți, în cameră plutea un miros stătut, de mucegai nevăzut. Alec deschise ușa micului dulap. Știa deja lecția: luă costumele la rînd. Bineînțeles, era așa cum se aștepta. Cele cîteva costume erau diferite ca dimensiune și calitate. Unul dintr-o stofă foarte fină, îi atrase atenția lui Alec. Era mult mai mare ca celelalte două. Pantofii, zîmbi el, trebuie și ei să difere ca mărime. Și chiar difereau.

Acum urma treaba cu fotografia. Se duse pe la vecini cu poza lui Stelian Mărculescu și bineînțeles nu-l recunoscu nimeni. Dar acum știa ce se întîmplase. Le arătă și fotografia celuilalt, a lui Aristide Petrovici care, vezi Doamne, nu locuia aici, ci dincolo. Pe aceasta o recunoscuseră toți. Știa că dincolo poza lui Mărculescu care locuia, vorba vine, aici, va fi recunoscută de vecinii așa-zisului Petrovici.

Deci, cei doi, victimele, schimbaseră între ei locuințele, fără să se bage de seamă și fără nici un act. Doar se substituiseră unul pe celălalt. Rămîneau totuși de explicat două lucruri: de ce o făcuseră și, mai ales, cum? Pentru că vecinii ambilor știau, credeau că îl salută, unii pe Petrovici și nu-l salutau pe el, ci pe Mărculescu, iar alții credeau că-l au ca vecin pe Mărculescu și-l aveau de fapt pe Petrovici. Ei aveau dreptate, scriptic vorbind. În realitate însă... de fapt ce se ascundea aici, în toată rocada asta foarte discretă?

Alec își mai făcu de lucru prin încăpere, căutînd peste tot. În fundul

dulapului, ascunse bine, descoperi niște scrisori legate cu o sfoară. Le trecu în procesul verbal, apoi le luă cu el și se îndreptă spre sediu.

Bunul și vechiul său camarad, maiorul Dinu, îl aștepta nerăbdător să afle vești.

— Am auzit niște lucruri foarte interesante.

— Oarecum, răspunse destul de morocănos Armașu.

— Mie mi se pare extraordinar de ciudată înlocuirea asta de persoane.

— Și mie, numai că un lucru tot nu pot înțelege. Cum le-a izbutit lor treaba asta fără să bage nimeni de seamă? Adică vecinii. Nici de la un imobil, nici de la celălalt. Pare de-a dreptul incredibil.

— Am încercat să te ajut eu cu ceva, zîmbi șiret maiorul Dinu.

Alec îl privi surprins.

— Da. Nu te mira. Tu știi că am metodele mele, nu spectaculoase, nu originale, dar sigure. Am luat de la evidența populației toate domiciliile avute pînă acum de cei doi, împreună cu datele la care s-au mutat fiecare. lată-le. Cred că au să te intereseze.

— Într-adevăr o lectură instructivă, zîmbi admirativ Armașu.

— Să urmărim puțin cele două fișe.

Cîteva minute nu-și mai spuseseră nimic, fiecare citind ca pentru sine înșiruirea de date și adrese, aparent terne, nespectaculoase.

Brusc, chipul lui Alec Armașu se lumină:

— Încep să înțeleg cîte ceva.

— Și eu, răspunse Dinu.

— Din 1959, destinele acestor doi oameni par a se lega misterios, ceva necunoscut îi înlănțuiește, chiar și atunci cînd unul urcă, iar celălalt coboară, Din acest an lui Aristide Petrovici începe să-i meargă din ce în ce mai bine, iar lui Stelian Mărculescu, tocmai pe dos; ajunge, așa cum știam deja, să fie dat și afară. Dar, curios, tot din această perioadă încep să se mute cam în același timp amîndoi și, ceea ce este și mai interesant, din ce în ce mai aproape unul de celălalt. Uite: acum doi ani au stat chiar pe aceeași stradă și – ei, asta-i culmea – în același imobil! Ce zici de treaba asta?

— Cred că se fereau de ceva, fugeau amîndoi de cineva și căutau să se salveze împreună.

— Și atunci luptau, retrăgîndu-se grupat din fața unui inamic invizibil, pentru noi, desigur.

— Poate nici ei nu-și cunoșteau prea bine dușmanul sau dușmanii, mai știi?

— Și eu am aceeași impresie. Mai curînd îl simțeau. Știi ce mă face să cred asta? Tocmai hotărîrea lor de a se substitui reciproc. Aș merge chiar mai departe cu presupunerile: nici acel dușman nu-i cunoștea prea bine!

Dinu făcu ochii mari!

— Asta ar fi prea de tot!

— Să-ți spun de ce: dacă acel nevăzut și periculos adversar – sau advesari – i-ar fi cunoscut foarte bine, le-ar fi știut chipurile, toată înscenarea cu substituirea devenea perfect inutilă. El, dușmanul, ar fi sesizat pe loc înlocuirea de persoană – inversarea – și l-ar fi recunoscut... pe celălalt. Nu? Și tot ar fi lovit. Deși aici m-am încurcat și eu, oricît de inteligent mă vedea autorul acela. Ceva îmi scapă încă.

— Raționamentul e totuși destul de exact, îl încurajă maiorul Dinu.

— Nu chiar. Și uite de ce. Noi am introdus mereu în ecuație doar un singur dușman pentru ambele victime. Dar s-ar putea ca fiecare să aibă adversarul său, deci în calcul trebuie introduși doi necunoscuți, fiecare acționînd pe cont propriu. Și atunci iese cu totul alt rezultat. Căci abia așa substituirea devine o operație de-a dreptul inteligentă și foarte utilă, chiar dacă fiecare din cei doi urmăritori, își cunoștea victima sa. Dar n-o cunoștea pe cealaltă. De exemplu, unul îl pîndește pe Petrovici. Vine, îl așteaptă la ieșirea din casă, dar constată că insul care apare e altul și-l lasă în pace. Simplu. La fel și celălalt. Cînd au făcut substituirea, au profitat de faptul că, mutîndu-se în același timp, Petrovici s-a dus la noua locuință a lui Mărculescu, unde acesta nu avea cum să fie cunoscut, iar acesta din urmă s-a mutat la locuința prietenului și tovarășului său de hăituială. Și așa fiecare devenea celălalt. Probabil seara își mai duceau unul altuia cîte ceva din lucruri. Au și fost văzuți ieșind cu geamantane și sacoșe. Ceva s-a întîmplat, însă, ceva ce i-a determinat de vreo cîteva ori să fie împreună, deși voiau să lase impresia că nu se cunosc.

— Aici îți pot furniza eu niște informații. Un vecin i-a recunoscut astă vară la Mamaia. Erau împreună. Cînd i-am arătat cele două fotografii, omul n-a avut nici o ezitare.

— Deci e așa cum bănuiam: ceva îi unea o vreme pentru ca apoi iar să stea fiecare izolat, la locul lui sau... al celuilalt.

— Propun să examinăm scrisorile găsite la Mărculescu.

— Și hîrtiile lui Petrovici promit ceva interesant

Scrisorile găsite la Mărculescu, destinate acestuia confirmau o parte din presupunerile lui Armașu, dar și încurcau puțin lucrurile. Expeditorii păreau să fie trei la număr și vorbeau cam toți despre același lucru: niște afaceri încurcate la care luaseră parte împreună cu victima, și-și cereau partea lor. Din păcate, oamenii nu pomeneau despre nimic concret. Ceva în afara legii învîrtiseră ei, dar deocamdată nu se putea ști ce. Le citiră aproape pe toate cu atenție, cînd dintre plicuri se ivi un bilețel împăturit. Textul era .scurt:

„Pleacă imediat. Caută-ți altă casă. Ți s-a dat de urmă“.

P.

Armașu îl privi pe Dinu:

— De ăsta ce zici?

— Vreun prieten cumsecade...

— Ar putea fi chiar Petrovici. Aceeași inițiala.

Dinu, fu de astă dată el mai sceptic.

— Știi, sînt numai Popești vreo trei mii în cartea de telefon.

— Dar dintre toți corespondenții lui Mărculescu s-o găsi vreunul mai imprudent să-i scrie și adresa la expeditor. Dacă descoperim o recomandată, sîntem salvați. E obligatorie adresa pe plic.

Și găsiră! De necrezut, dar o aveau în fața lor: Constantin Plopeanu. Str. Mărculești, bloc 5, scara 2, ap. 13.

— Ia să vedem ce scrie Plopeanu. Tot bani se pare că vrea și ăsta. Partea lui de pradă.

— Vezi că și ăsta e tot cu P.

— Am observat, doar că e cu totul alt scris. Dar mai văd că tipul trece și la amenințări. Tare mai sînt curios ce afaceri învîrtea Mărculescu. Deși despre morți numai bine, de data aceasta va trebui și de rău.

— Să-l aducem pe Plopeanu, bănuiesc că omul ăsta știe destul de multe lucruri.

Alec rămase pe gînduri. Dinu îl lăsă așa o vreme, fără a-l întrerupe; îl știa doar de atîția ani. Nu trebuia să-l mai întrebe nimic. Cînd va crede de cuviință, îi va spune el totul fără a fi întrebat.

Într-un tîrziu, Alec vorbi:

— Dragul meu, cred că așa păcăleală ca cea care ni se trage nouă acum cu scrisorile, nu ni s-a tras niciodată.

Maiorul Dinu făcu ochii mari, neștiind dacă – auzise bine sau nu.

Dar auzise și înțelesese bine.

CAPITOLUL X

Și apoi căzu „bomba“, cum avea să povestească Dinu mai tîrziu, la pensie, prietenilor săi, la un pahar de vin. Îl căutară pe Constantin Plopeanu. Ei bine, acest ins nici nu locuia în blocul 5, scara 2 apartament 13 și nici nu figura în vreo evidență a miliției. Plopeanu nu exista și nu existase niciodată, el era doar o frumoasă invenție menită să păcălească pe cineva. Pe cine? Poate în primul rînd pe anchetatori. Sau pe victimă urmărea s-o sperie, s-o deruteze.

Dar flerul îi spunea lui Alec că acele scrisori fuseseră puse acolo tocmai ca să fie găsite și citite de altcineva. Poate chiar de el. Nici nu știa dacă și celelalte „texte“ găsite nu erau decît niște compuneri abile pentru a-i păcăli. Examină toate scrisorile și înțelese un lucru pe care trebuia să-l observe de la început: hîrtia și plicurile erau prea noi, deși parcă se făcuse efortul de a fi învechite. Cineva le introdusese acolo, probabil chiar după plecarea lui Mărculescu în stațiune, deci cu cîteva zile în urmă, știind că locuința va fi percheziționată. Deci cineva

lucrează, în continuare, abil și inteligent. Urmărește ceva și – Armașu se înfioră – n-ar fi exclus să urmeze o nouă victimă. Și apoi de unde să știi cine va fi acesta, din moment ce nu aflase nici măcar mobilul celor două crime?

Îi pierise tot cheful pentru afacerea asta încurcată. Nu, nu pentru că era dificilă. Lui nici nu-i plăceau anchetele ușoare. Dar de data aceasta avea mereu impresia că nici nu are cu cine lupta. Criminalul pur și simplu dispăruse, se dăduse la fund. A, chestia cu scrisorile o făcuse probabil încă înainte de a comite crimele. De obicei el simțea cînd avea adversarul în față, chiar nevăzut, dar oricum, cinstit – vorba vine – bărbătește. Pe cînd acum nu știa cu cine să lupte și mai ales încotro s-o ia. Aflase cîte ceva, dar nimic din toate acestea nu făceau ca ancheta să progreseze, să-l apropie de rezolvarea cazului.

Începu să examineze hîrtiile rămase în locuința lui Aristide Petrovici, de fapt unde locuise celălalt, Stelian Mărculescu. Pe neașteptate îi veni un gînd: aceste hîrtii cui aparținuseră de fapt: unuia sau altuia? Era și asta o întrebare importantă, deși răspunsul nu părea să rezolve mare lucru. Era și ușor de dat: chiar dacă cei doi își schimbaseră locuințele sau tocmai de aceea, important rămînea ce scria pe plic: cui fuseseră adresate scrisorile? Dar hîrtiile neadresate, sau scrisorile fără plic? Atunci cînd schimbase cu prietenul său – oare chiar or fi fost prieteni? – Petrovici și-a lăsat hîrtiile aici, chiar dacă el nu mai locuia în garsonieră? De ce le-ar fi lăsat?

Examină cu răbdare, dar, e drept, plictisit toate hîrtiile: note de plată pentru chirie, gaze, căldură etc., o listă de cumpărături, un bilețel de dragoste – semnat însă doar cu „iubita ta“, o chitanță de la o cooperativă și alte fleacuri. Alec zîmbi acru: măcar astea de aici să fie autentice, chiar așa, neînsemnate cum sînt, nu ca cele din locuința lui Mărculescu. Era și o scrisoare care însă nu spunea nimic important. Cineva – semna indescifrabil – îi comunica lui Petrovici că vine la București în ziua de... anul 1959. Încolo doar amabilități, informații despre timp. O scrisoare banală, așa cum își scriu rudele, pentru că trebuie s-o facă, probabil ca să nu se uite între ele. Anul însă, da, îi atrase iar atenția. Iar acel an 1959 în care se schimbau atîtea lucruri în viața celor două victime. Și apoi de ce ținuse Petrovici această scrisoare aproape zece ani și de ce numai pe aceasta? Nu cumva... Alec se opri, spunîndu-și în sinea sa, pentru a cîta oară, că prea multă imaginație strică sau, în orice caz, nu ajută la nimic.

Oricum, se hotărî să trimită hârtiile la analiza grafoscopică. Tot, pînă și falsurile acelea găsite la Mărculescu. De fapt, nu falsuri, că o mînă tot le scrisese, nu? Deci de văzut totuși ce se poate obține. Măcar să se constate dacă nu sînt niște asemănări între un scris și altul. Să reducă cîteva din necunoscute. Deși nici el nu mai spera mare lucru. Cam astea erau însă toate probele. Ceva – ceva poate se va stoarce. Să

fim totuși optimiști!

Își aduse aminte că la orele 11, o convocase la el pe Despina Popescu, fiica acelui mare și puternic pe vremuri Miltiade Popescu. Despina fusese prietenă cu Aristide Petrovici. Și încă foarte buni. Începînd totul, bineînțeles, din acel ciudat an 1959.

Femeia apăru, punctuală, sobră și rezervată. Era foarte cochet îmbrăcată, chiar cu o oarecare pedanterie. Se ținea destul de bine pentru cei peste patruzeci de ani pe care îi avea. Era ceea ce bărbații numesc cu răutatea lor binecunoscută o femeie încă frumoasă.

Armașu o examină scurt, rapid și o invită să ia loc. Părea un om tare, cu o mare putere de a se stăpîni. Impunea o anume distanță, respect chiar. Făcea parte probabil din acea categorie de femei pe care nici cel mai impertinent bărbat n-ar fi cutezat să le acosteze pe stradă. Fură aduse cafelele, încercă s-o facă să se simtă bine. De asta depindeau foarte mult rezultatele conversației pe care urmau s-o aibă. Schimbară cîteva replici de acomodare. (Armașu se gîndi fără voie la repriza primă, de studiu, de la box, cînd adversarii vor să se cunoască fără a risca încă nimic).

Pînă la urmă Alec fu nevoit – cum era și firesc – să atace primul:

— Bănuiți de ce v-am chemat?

— Să vă spun sincer, nu. Sînt chiar intrigată.

El rămase puțin descumpănit. Chiar să nu știe nimic? Părea sinceră, deși era de o răceală care aproape intimida.

— Atunci voi fi nevoit să vă dau o veste foarte... cum să vă spun... tristă. Prietenul dumneavoastră Aristide Petrovici nu mai este... a murit.

Femeia din fața lui tresări, nici prea tare, prea evident, dar suficient ca să pară sinceră surpriza.

— Prietenul meu, se reculese ea, e poate prea mult spus. Sau, în orice caz, ar fi mai bine „fostul meu prieten”.

— Nu v-ați văzut demult?

— Nu. Prin anul 1959 (iar anul acela, își zise în gînd Armașu) ne împrietenisem într-adevăr, dar n-a durat mult... femeia ezită căutînd cuvîntul... relația noastră.

El sesiză ezitarea la pronunțarea cuvîntului „relația“.

— Scuzați-mi indiscreția, despre ce relație e vorba? Sau, cum să zic, care era natura legăturilor dumneavoastră cu Petrovici?

— Prieteni, nimic mai mult. Frecventam același cerc. Atît. Uneori, pentru că aveam același drum, mă conducea pînă acasă. O dată sau de două ori, dacă-mi amintesc bine, a și intrat la noi. Însă pentru scurtă vreme. Tata nu suporta să vină bărbați la mine. Avea principiile lui, mai austere decît ale generației noastre.

— Dar îl cunoșteați totuși destul de bine pe Petrovici, ca om vreau să spun.

— Oarecum.

— Ați putea să-mi faceți o descriere a felului său de a fi, de a se comporta?

— Să încerc, deși nu ne prea făceam confidențe, nu eram atît de apropiați. Părea un tip relativ sociabil, dar numai între cei care-l cunoșteau și-i cunoștea el bine. Altfel era destul de rezervat. Între cei foarte apropiați, devenea simpatic, se copilărea chiar. Era destul de agreat în cercul nostru. Bun camarad, făcuse adeseori servicii celorlalți. Dar uneori... Despina Popescu ezită de data aceasta mai multă vreme. Alec nu interveni la început, dar apoi, văzînd că tăcerea se prelungește, își îngădui s-o întrebe:

— Ce se întîmpla uneori?

— Nu știu cum să vă explic. Devenea morocănos, necomunicativ, chiar cu noi, cei apropiați lui. Parcă îl rodea ceva, o nemulțumire mai veche. Nu ne dădea nici o explicație în asemenea clipe. Îl lăsam așa, pentru ca a doua zi știam că va reveni la normal, de parcă nu se petrecuse nimic. Ne făceam și noi că uitasem incidentul.

— Se întîmpla des asta?

— Destul de rar, poate la cîteva săptămîni o dată. Pe la sfîrșitujl anului 1959 (Iar anul acesta!) aceste crize ale sale deveniseră însă mai frecvente și indispuneau pe toată lumea. Odată ne-am certat din cauza asta. Deși, repet, nu eram atît de intimă cu el încît să-i cer socoteală pentru modul de a se comporta.

— Dar poate vreți totuși să aflați cum a murit Aristide Petrovici?

— Sigur că da, nici nu mi-ați spus încă.

Alec i-ar fi răspuns: „dar nici nu m-ați întrebat, se pare că nu vă interesează sau poate știți deja“, dar se abținu.

— A fost otrăvit cu cianură de potasiu strecurată în tabletele medicamentelor pe care le lua de obicei împotriva reumatismului.

Despina Popescu rămase țintuită în scaun, cu ochii măriți de groază. Părea sincer zguduită... Apoi, după o pauză:

— Cum a fost posibil așa ceva?

— Nu știu cum a fost posibil, dar știu că noi trebuie să descoperim cu orice preț criminalul. Așa că vă dați seama de importanța discuției pe care o avem noi acum.

— Da, desigur, dar nu văd cu ce v-aș putea fi eu de folos. V-am spus parcă, noi de prin 1960, poate din 1961 nu ne-am prea văzut. Au trecut deja vreo zece ani de atunci.

— Nu v-ați prea văzut sau nu v-ați văzut de loc în acest interval?

Femeia păru că se gîndește intens, căutînd să-și amintească exact dacă s-au mai văzut sau nu.

— Uneori, întîmplător pe stradă. Dar foarte rar. Schimbam doar cîteva cuvinte.

— Cînd a fost ultima oară?

— Acum cinci ani.

— Cum arăta Aristide Popovici?

— Puțin îmbătrînit.

— E și normal. Trecuseră doar niște ani. Dar eu mă refer la înfățișarea lui generală. Era tot omul pe care-l știați?

— Cred că da. Puțin dus pe gînduri.

— Preocupat cumva de ceva?

(Aici Alec Armașu greșise evident. Anchetatorul nu trebuie să sugereze niciodată răspunsul celui interogat. Corect se spune „audiat". Despina nu este un infractor, ci eventual un martor, și martorii se audiază. Deci în primul caz a greșit Armașu; iar în al doilea, autorul. Așa că – după cum era și firesc – ea se agață de răspunsul sugerat de Armașu).

— Da, chiar așa mi s-a părut și mie. Era. preocupat de ceva.

Alec mormăi nemulțumit. înțelesese și el că a greșit, dar acum nu mai avea ce face. Fusese prea nerăbdător să-și vadă confirmată presupunerea.-

— Aș vrea, să vă rog ceva.

— Poftiți!

— Din informațiile dumneavoastră, din zvonuri chiar, nu ați reținut nimic ciudat, nelalocul lui, la Aristide Petrovici?

— N-aș putea să vă spun așa ceva. De fapt, nici nu mi-e prea clar ce vă interesează.

— Vreau să spun că m-ar interesa, de pildă, dacă nu se ocupa de afaceri necurate.

Despina Popescu îl privi atent pe Armașu. Abia apoi răspunse calm.

— Nu, nu cred. Și apoi nu avea nici un motiv să-mi spună mie ceva despre asemenea afaceri, chiar dacă s-ar fi ocupat de ele.

— ...dacă nu avea relații cu persoane dubioase...

— După cîte știu, nu.

— ...și în general-dacă n-ați observat ceva la el care să vă pună pe gînduri, să vă intrige.

— Nu. Părea un om cu un comportament normal. Cu relații normale. Niciodată nu am observat ceva ciudat la Aristide.

Armașu tresări. Femeia îl numise, involuntar desigur, Aristide, deci intim, ca între prieteni care se văd des, nu Petrovici, cum ar fi fost firesc. Ce mai putea s-o întrebe? Nu prea mai avea ce. Femeia dădea impresia că nu știa nimic ieșit din comun. Iar părerea lui era că, chiar de-ar fi știut, tot n-ar fi spus-o. Era prudentă și foarte atentă la tot ce vorbea. Avea desigur multă stăpînire de sine.

O rugă să facă o scurtă declarație scrisă. Avea nevoie de scrisul ei. Pentru analiza grafoscopică. Bănuia că aceasta va duce la noutăți importante. În sfîrșit. Și totuși, după ce ea plecă, Alec avu senzația neplăcută că discuția lor rămăsese neterminată sau că n-o întrebase el

ceea ce trebuia...

CAPITOLUL XI

Peste vreo două zile Mircea Moraru, vechiul său amic de pe vremuri, îl căută la telefon, pentru a-l invita să petreacă o seară împreună. Chiar insistă cînd văzu că Armașu se codește, motivînd că nu prea are timp – ceea ce era adevărat. Pînă la urmă, însă, Alec se hotărî: merita și el o seară plăcută, intimă, cu un prieten. Stabiliră să se vadă la ora opt seara. Asupra locului avură o dispută amicală. Fiecare susținea că el trebuie să fie gazdă și celălalt invitat. Armașu cedă. Mircea îi dădu adresa, apoi se răzgîndi, spunîndu-i că va veni el să-l ia cu mașina de la serviciu, deoarece Alec îi informase că va zăbovi aici pînă seara.

Pe la opt fără un sfert fu anunțat de la poartă că este așteptat jos. Coborî gînditor, preocupat. încă nu primise analizele grafoscopice, dar o bănuială tot se contura. Sau i se părea lui. începuse să creadă că nu doar o mînă lucrase în ambele cazuri. Poate un singur creier. Dar mai mulți autori. Și femeia asta cu aer de doamnă respectabilă, sigură pe ea, știa ceva. Două lucruri îl intrigaseră la ea, în primul rînd că nu întrebase sau n-o interesa, știind deja, cum murise Petrovici și în al doilea rînd că îl numise spontan „Aristide“ ca pe un bun prieten cu care te-ai văzut pînă mai ieri și nu cum l-ai evoca pe cineva cu care nu te-ai întîlnit de zece ani.

Dar, în sfîrșit, să lăsăm grijile acum, își zise tot el. În seara asta trebuie să uite totul, măcar pentru cîteva ore. Ore în care va sta de vorbă cu bunul său prieten căruia îi datora viața. Gata, pentru cîteva ore, pauză. Uităm de serviciu, de necazurile care ne otrăvesc viața.

A fost o seară admirabilă, așa cum de mult nu mai petrecuse el, singuraticul Alec Armașu, omul care ieșea atît de rar undeva, cu cineva. Căci așa se spune cînd mergi la un restaurant, într-o vizită, că „ieși“, treabă burgheză, dar Doamne, cît de plăcută, mai ales cînd te simți bine pentru că te afli lîngă un bun prieten. Și cînd poți-să te rupi puțin de niște necazuri cotidiene. Da, chiar să te „rupi“, deși e foarte greu să te despați de toate ale tale, chiar neplăcute fiind ele, aceste lucruri care te macină cu grijă, cu dragoste, în fiecare zi. Pentru că noi și avem nevoie de unele mici necazuri, de cîteva griji care să ne condimenteze existența, să ne mențină în stare de funcționare. Altfel, dacă nu ni s-ar întîmpla nimic – la serviciu, sau în viață, cum se zice, – de ce am mai trăi, sau cu ce ne-am mai ocupa la ce ne-am gîndi și despre ce am discuta. Că, desigur, cînd stai la un pahar de vin, trebuie făcut ceva, și atunci vorbești, vorbești despre toate și în primul rînd ce faci tu însuți. E o secretă plăcere de a-ți comenta singur necazurile, sau măcar micile neplăceri și griji cotidiene. E ca și cum, comentîndu-

le, ți-ai spune singur, admirativ: „Vezi, am și eu ale mele!“

Dar mai ales celălalt ai vrea să observe că ai și tu „probleme“, cum se spune azi curent. Le ai, desigur, și cîte mai sînt! Și ce greu sînt de rezolvat. Cîtă energie trebuie să consumi! Apoi, dacă le-ai rezolvat, e păcat să nu le mai trăiești o dată, să nu le digeri, savurîndu-ți victoria asupra propriilor greutăți. Doamne, ce plăcere ai cînd poți să spui prietenului din fața ta: „Vai, știi ce greu a fost, dar acuma, gata, le-am dat de capăt”. Și-i mai pomenești o dată omului cum a fost, el te ascultă cu același interes ca prima dată, sau se preface, dar asta nici nu are măcar importanță. Dacă cei doi se simt bine, totul e în regulă, e foarte în regulă.

Seara se desfășurase conform celor mai bune obiceiuri statornicite între prieteni. Poate că Mircea Moraru povestea cu o enormă satisfacție ce pătimise de-a lungul anilor, poate că – de, oameni sîntem – exagera puțin pe alocuri, ca să-l impresioneze pe Alec Armașu și, poate, cine știe, lucrurile chiar așa fuseseră, cu multe greutăți, opintiri, chiar lovituri date nu întotdeauna cinstit, din față, deși o lovitură dată cuiva tot aceleași urmări are, indiferent din ce poziție ai da-o.

Moraru trăise într-adevăr lucruri despre care la un moment dat spuneam că „nu se poate“, desigur, dacă se întîmplă altuia. Întotdeauna ni se pare că „se poate" numai ceea ce ni se întîmplă nouă. Dacă altcineva ne povestește aceleași întîmplări, sîntem înclinați să credem că intervine imaginația, că se exagerează doar așa, pentru a impresiona.

Alec își cunoștea însă bine prietenul. Întotdeauna disponibil pentru acte generoase, uneori mergînd pînă la gesturi eroice, altora părîndu-li-se necugetate, Mircea făcea parte din acea categorie de oameni care gîndesc că nimic, absolut nimic nu trebuie precupețit cînd e vorba de a face ceva pentru un om. Avea ceva în el care îl făcea capabil de cel mai desperat act atunci cînd era convins că trebuie procedat așa pentru a face un lucru bun, folositor.

Alec îl examină acum, cînd trecuseră atîția ani de cînd nu se văzuseră – și anii se vedeau că trecuseră, nu alături de ei, ci chiar peste chipurile lor, brăzdînd adînc șanțurile vremii ce se scursese. Trebuie să fii trist, nici nu se poate altfel, la vederea timpului dus pe chipul unui om pe care nu l-ai mai. întîlnit din tinerețe, cînd arăta altfel. Abia atunci îți dai seama că și pe chipul tău trebuie să se fi întîmplat același lucru. Doar că văzîndu-ți-l în oglindă în fiecare zi, n-ai avut cum să observi ravagiile lente, dar sigure, implacabile, ale timpului.

Trecuseră și în seara aceea cîteva ore din viața lor. Doar că acum petrecute fericit, împreună. Programul pe care îl stabiliseră inițial suferise importante modificări la intervenția lui Moraru. Nu se

duseseră direct acasă la acesta, ci se opriseră să ia masa la un mic și discret restaurant unde se putea mînca cu totul altfel de bunătăți decît în altă parte. Cît despre vinuri, ce să mai vorbim! Localul se afla într-un demisol și se pătrundea în el printr-o ușiță aproape dosnică, pe o străduță pe care nu aveai cum s-o știi, decît doar dacă ți-o arăta cineva. Înăuntru te întîmpina un plăcut semiîntuneric și, mai ales, o rîvnită, îndelung râvnită liniște... „Făcea toți banii“ – cum și spusese de altfel Mircea. Mîncară ceea ce Armașu nici nu putea crede că se poate găsi în plin centrul Bucureștiului, străduța aflîndu-se totuși foarte aproape de inima Capitalei, perimetrul în care ne învârtim toți de obicei. Cel mai mult îl impresionă pescăria. De unde dracu' păstrăvi? Dar, mă rog, erau și încă ce gustos gătiți, nu în ulei, ci în unt sau gata afumați, așezați într-un cochet coșuleț de nuiele, bine garnisit cu verdeață. Sau somn la grătar. Imposibil!

Apoi, fripturi de vițel – da, vițel, – sacrificat la vîrsta cînd încă nu apucase să ajungă bou. Știa ceva Moraru cînd îl invitase aici. Alec, obișnuit să manînce orice, fără pretenții de mare și rafinat gurmand – probabil de aceea era atît de uscățiv, încercă el o explicație – nu putea crede că se poate mînca ceva așa de bun și mai ales atît de mult. Vinul se schimba mereu, în funcție de ce se găsea în farfurie, încît la un moment dat ceața ce li se lăsă în privire era întru totul justificată. Conversația însă, nu avea nimic de suferit. Mircea povestea cu șarmul său dintotdeauna – era absolut, dar absolut neschimbat – întîmplări din tinerețea lor. Da, avuseseră și ei o tinerețe. De necrezut, dar o avuseseră. Frumoasă desigur, însă și grea în același timp. Ei, anii aceia eroici și romantici, și avîntați, cînd fuseseră umăr la umăr în atîtea situații dramatice, primejdioase... Moraru evită cu tact împrejurarea în care el, Armașu, era cît pe ce să... dacă nu ar fi fost el... Trecu mai departe, la o altă întîmplare cînd Alec la rîndul lui, intervenise, scoțîndu-l pe el Mircea dintr-o încurcătură poate la fel de primejdioasă. Și asta se întîmplase tot demult, cu mulți ani în urmă.

Armașu îl întrebă totuși ce făcuse între timp. Auzise de la un prieten comun că Mircea fusese un timp și prin Moldova, pe la Iași, se pare, apoi îi pierduse urma și mi mai știuse nimic despre el.

— Ei, greutăți, multe și nu oarecare. A trebuit să lupt. Vezi, dragă Alec, nu întotdeauna oamenii cărora le-am făcut bine ne răspund cu bine. Ba, dimpotrivă, din partea cui nici nu te aștepți poți primi o lovitură decisivă, mortală chiar. Și atunci să te ții! Cum să răspunzi cînd cel care te-a lovit e chiar fostul tău prieten pe care cîndva l-ai ajutat? Dar să lăsăm astea. Important este că am răzbit, cu greu, dar am răzbit. Tristețea este că mai și obosim după asemenea turniruri cam nedrepte. Eu mi-am făcut cinstit meseria. Nu am vrut să abdic niciodată de la comandamentele eticii profesionale. Și, să știi, a fi jurist în anumite momente ale istoriei nu e ușor. Și mai ales e foarte

greu în astfel de momente să rămîi jurist cinstit. Chiar dacă tu erai perfect cinstit pînă într-o anume zi. Eu n-am vrut să renunț... Dar de ce îți povestesc toate astea? E prea frumoasă întîlnirea noastră ca s-o umbrim cu amintiri neplăcute. Propun să ne retragem, în sfîrșit, la mine. Vom continua acolo discuția. Dar sper că pe teme mai plăcute.

Alec protestă: ajunge cît băuseră și mîncaseră, era deja tîrziu, el a doua zi trebuia să fie...

Mircea Moraru îl întrerupse, neîngăduind nici o replică. Plăti de unul singur toată comanda, ignorînd ferm opoziția lui Alec.

La ieșire, Moraru făcu semn unui taxi care tocmai trecea. Mașina urcă pe strada Uranus și apoi coti, oprind imediat după un colț, la o intersecție, pe o alee ascunsă după verdeața unor castani cu coroană bogată. Coborîră. Mircea o luă puțin înainte. Pătrunseseră într-o curte apărată de un gard scund de piatră, avînd deasupra un simulacru de grilaj, peste care se putea sări foarte ușor.

Din față, abia ghicindu-se prin umbra copacilor, era o vilă cu un singur etaj, probabil. Moraru urcă cele două sau trei trepte și deschise ușa cu o cheie pe care o avea la el.

După ce pătrunseseră într-un hol spațios, Mircea îi spuse bine dispus:

— Fă-te comod. Lasă-ți balonseidul aici. Hai să intrăm în salon.

Intrară. Armașu rămase plăcut impresionat. Lumina aprinsă pe neașteptate de prietenul său oferea privirii un salon foarte plăcut, intim, în care era imposibil să nu te simți bine. Și chiar se simțea bine, ceea ce nu i se întîmpla lui prea des într-o casă străină. Mobila – un amestec de „stil“ cu modern, aranjată cu un gust sigur, sporea impresia că te afli într-o casă aparținînd unui om fin, cu o deosebită știință în aranjarea unui interior. Însă impresia dominantă rămînea atmosfera intimă, nemaipomenit de plăcută.

— Probabil te surprinde ce vezi.

— Oarecum... răspunse Alec. Mi-ar plăcea să locuiesc aici.

— Vila îmi aparține doar... parțial, ba aș zice chiar deloc. Este, de fapt, a fostei mele soții. Deocamdată locuiesc eu aici. Dar o să mă mut. E prea scumpă întreținerea. Și nici n-am nevoie de atîta spațiu. E un lux inutil. Și nu de cel mai bun gust, adăugă el modest.

Pe Alec îl tentă să spună că gustul nu e poate, din cele mai proaste cu putință, dar că ar dori să știe ce i se întâmplase lui Mircea, de ce divorțase. Dar parcă el însuși, Alec, de ce... era singur? Bineînțeles, nu întrebă nimic. Ar fi fost lipsit de tact, de discreție. Oamenii au necazurile, tristețile lor.

Mircea scoase de la bar o sticlă de whisky „Johnnie Walker“ și una de coniac „Courvoisier“, pentru ca Alec să-și poată alege ce-i place.

—Mă copleșești. Prea scump pentru mine. Eu nu prea am ocazia să beau în fiecare zi așa ceva. Deși trebuie să recunosc că nu-mi displace

întru totul.

Moraru rîse complice:

— Ce crezi că eu beau în fiecare zi whisky, sau coniac franțuzesc? Sticlele astea le țin doar pentru prieteni. Cînd sînt singur, nici nu mă ating de ele. Să-ți vînd un secret: niște prieteni mi le-au adus de ziua mea și de atunci – a trecut aproape un an – doar o dată sau de două ori am băut din ele. Tot cu ocazia unor vizite. Îmi face plăcere să-mi amintesc de ziua aceea, de prietenii care mi le-au adus.

Gazda turnă în pahare. Armașu preferă whisky. Ciocniră. Alec își aminti cum cîndva ținuse și el în casă o sticlă de „Hennessy“ aproape trei ani fără să se atingă de ea. Fusese primită în dar de la... dar mai bine era să nu-și amintească.

Mircea pusese în surdină o bandă de magnetofon. Probabil Nat King Cole. Dispăru pentru o vreme și apoi se înființă cu două cafele aburinde. Ardea doar un lampadar.

Era teribil de plăcut, de intim, ca acasă.

Începură iar să-și povestească amintiri din tinerețe, de mai tîrziu, cînd nu se mai văzuseră atîta amar de vreme.

Timpul trecea pe nesimțite. Și ca întotdeauna cînd te simți foarte bine, nu se poate să nu te sîcîie ceva, să nu se strecoare o undă de tinerețe, de amărăciune chiar. Și pe el îl chinuia povestea aceea cu sticla pe care o primise acum cîțiva ani și o ținuse atîta vreme, neatinsă. Nu, nu pentru că era vorba de o băutură scumpă și rară, ci pentru că ea îi amintea de cineva, ... de cei mai frumoși ani ai vieții sale. Era tînăr încă, chiar foarte tînăr, și era firesc să fie și el... dar nu trebuia să-și amintească. Îl întrista prea mult, pentru că își dădea seama că anii aceia nu se vor mai întoarce niciodată, anii cînd sîntem puri, curați, drepți, capabili de cele mai nebunești și mai sublime gesturi. Ea îi făcuse acest cadou și... dispăruse nu mult după aceea... rămăsese doar acel semn că trecuse pe acolo, prin dreptul lui, pentru o clipă, albă strălucire care-i luminase dintr-o dată toată tinerețea și pe care avea s-o aibă în fața ochilor pentru toată viața. Da, o simplă sticlă cu o etichetă frumoasă, cu nume străin, ținută ca o dovadă pentru sine însuși că cea care o adusese existase într-adevăr... din moment ce o adusese trebuie să fi existat, nu? Alec privi sticlele din fața sa care îi chemaseră acea amintire dureros de... dar să nu fim sentimentali, se autocenzură el, ironizîndu-se, pentru a scăpa, pentru a fugi de...

CAPITOLUL XII

Alec se întoarse acasă tîrziu, în miez de noapte. La bătrîna sa căsuță. Chiar, cîți ani o fi avînd? Dar ce importanță avea din moment ce se ținea bine? Lui îi plăcea foarte mult aici, pentru că ani de zile

căutase o asemenea căsuță liniștită, retrasă, cu o curte mică, cu cîțiva pomi. Intră în biblioteca îngustă, dar suficient de spațioasă, ca să încapă cîteva mii de volume, se opri în mijlocul încăperii, apoi se așeză la masa de lucru. Rămase vreme îndelungată cu capul în mîini, fără să se gîndească la nimic. Tîrziu, tîrziu de tot, în miez de noapte, se ridică și vru să-și ia carnețelul său cu însemnări referitoare la anchetă, pentru a le mai consulta o dată. Dar renunță.

A doua zi de dimineață cînd se apropie de masa de lucru pentru a-și lua mapa, avu o senzație ciudată. Nici nu-și dădea seama ce îi provocase o anume neliniște, nesiguranță chiar.

Deodată tresări violent. Ce se întîmplase aici în ilipsa sa? Cineva îi cotrobăise prin hîrtii, cu finețe, e drept, dar în mod sigur o făcuse. Cine? Alec era stupefiat. Locuia singur de un amar de ani, de cînd fusese nevoit să renunțe la orice companie. Examină cu grijă poziția hîrtiilor, apoi carnețelul de care nu se despărțea niciodată. Da, fără îndoială se simțea o mînă străină care umblase peste tot. Problema ce se punea mai întîi era cum pătrunsese insul în casă, lucru foarte greu de făcut, despre care el crezuse pînă atunci că e chiar, sau aproape, imposibil. Își confecționase singur un sistem de broaște la cele două uși, care nu puteau fi deschise decît cu o cheie extrem de complicată, și aceea făcută tot de el. Apoi geamurile erau toate cu gratii. Deci cum se strecurase insul în casă? Chiar cu chei potrivite, dar chei asemenea celor meșterite de el, Alec, cu talentul lui de vechi pasionat al ceasornicăriei (așa cum îl prezentase și autorul în romanul acela „Fără suspecți“), erau foarte greu de confecționat. Trebuia să ai broasca pentru a le putea face, or broasca, cele două broaște ale sale erau un unicat fiecare, o capodoperă de finețe și precizie, credea el. Le examină minuțios. Nu fuseseră forțate. Era clar asta și nici nu era dificil de constatat. Cercetă toate încăperile, în afară de hîrtiile sale de pe birou – și acelea foarte puțin mișcate – totul părea a fi la locul său. Dar lucrurile nu stăteau chiar așa. Oaspetele său neinvitat cotrobăise și prin sertare. Unul dintre ele rămăsese puțin întredeschis, or el nu le lăsa niciodată așa. Deși în sertare toate păreau la locul lor, Alec observă că în unul hîrtiile erau într-o ordine în orice caz alta decît le ținea el. Vizitatorul, după ce le cercetase, le așezase altfel, nereținînd ordinea lor inițială. Trecu la geamuri. Toate erau intacte și bine închise pe dinăuntru. Gratiile nemișcate. Le luă la rînd, pe fiecare. Urcă scara și controlă trapa, chepengul prin care se pătrundea în pod. Era închis cu lacătul pe dinăuntru. Deci nici pe aici. Mai rămînea baia. Intră și-și îndreptă privirea spre gemulețul aflat sus, aproape de tavan. Era închis. Dădu să se întoarcă, dar ceva îi reținu atenția: poziția foraibărului. Mînerul era vertical! Dar asta era poziția pentru deschis! La închis el trebuia să fie orizontal. Își aduse repede un scaun și se urcă pe el. Trase binișor de mîner și geamul se deschise fără nici o

greutate. Pe rama ferăstruicii zări o mică pană de lemn. Asta era deci! Intrusul pe acolo pătrunsese, dar ca geamul să rămînă bine lipit în ramă —. pentru a da impresia că e închis – fusese strecurată mica bucățică de lemn. Fără aceasta, datorită unei mici și nedorite înclinații, geamul se deschidea singur, dîndu-se la perete, bineînțeles cînd nu era închis cu foraibărul. Toate bune și frumoase, își spuse el încurcat, dar ca să intre pe acolo omul trebuia să găsească gemulețul deschis – numai pe dinăuntru se putea face asta – or el întotdeauna cînd pleca de acasă îl închidea cu mînerul (una din ciudățeniile sale de om singur și singuratic). Asta însemna că cineva îl lăsase dinadins doar lipit, fixat în pana de lemn. Cine putuse s-o facă? Nu-și amintea să fi fost nimeni pe la el de destulă vreme. Și apoi, și cei puțini care trecuseră pe acolo erau colegi de-ai lui, maiorul Dinu și încă vreo doi. Inexplicabil totul. Părea o farsă pusă la cale de scriitorul ăla isteț oare se ocupa de el de vreo cîțiva ani. Doar știm că – nu-i așa? – scriitorii sînt omniprezenți și omnipotenți. Ei pot pătrunde oriunde, în cele mai ferecate locuri, pînă și în creierul oamenilor. Dar o dezleagă el și pe asta. Ieși afară în curte, ocoli casa și ajunse în dreptul geamului de la baie. Iarba era proaspăt bătătorită, iar puțin mai încolo văzu scara pe care se urca pentru a-și îngriji cei cîțiva pomi fructiferi din grădină. De ea se folosise și omul care îi pătrunsese în casă pentru a ajunge la geam. Pe zid zări cele două urme ale capetelor scării, unde fusese rezemată de perete. Lucrurile deveniseră clare pînă la un punct. Știa cum intrase necunoscutul. Rămînea de văzut cine îi făcuse cale liberă, lăsîndu-i deschis geamul de la baie.

Alec se întoarse în birou, își mai privi o dată hîrtiile și rămase dus pe gînduri. începu să recapituleze pe toți cei care fuseseră la el în ultimele săptămîni. Nu, nu putea fi nici unul din aceștia. Și totuși. Cine, cine? Deodată își aminti: acum vreo două zile chemase un instalator. Instalațiile sanitare ale vechii sale case se șubreziseră rău de tot și apa curgea prin mai multe locuri. Ar fi reparat-o el, dar nu avea nici timp și nici toate cele necesare pentru astfel de treburi. Telefonase la întreprinderea de prestări servicii și i se trimisese un om. El îl legitimase atunci. Acum nu-și mai amintea cum îl chema, dar asta era ușor de aflat.

Știa ce are de făcut. Se urcă în bătrîna lui mașină – „hîrbul“ cum o poreclise prietenul său, maiorul Dinu, – un hîrb pe care îl adaptase el ca să poată atinge chiar o sută douăzeci la oră. Și avea el grijă destul de des să-i verifice posibilitățile.

Cînd ajunse, îl întîmpină chiar maiorul. Alec era furios, iar celălalt – care îl cunoștea demult – observă asta și nu-l întrebă nimic. Știa că abia întrebîndu-l, îl enervează și mai mult. O să-i spună el singur cînd va avea chef. Intrară în biroul lui Alec. Acesta își scoase carnetul din mapă și-l trînti pe masă.

— Îl vezi?

— Cred că da, încercă să glumească Dinu. – N-am chef de spirite azi, fie ele și bune! – Dar ce s-a întîmplat, Alec?

— Un tip al naibii de curios a vrut să știe ce aș fi putut scrie eu acolo. Și nu numai acolo.

— Cum?

— Foarte simplu: mi-a făcut o vizită acasă, neinvitat și în absența mea, pentru o lectură tihnită, ca să nu-l deranjez eu cumva.

— A reușit să intre în cetatea ta inexpugnabilă, ea fiind închisă, desigur, dacă tu erai plecat!?

— Uite că da. Asta mă roade pe mine în primul rînd: că a putut intra în ciuda talentelor mele în mecanică fină, de lăcătuș cu înaltă calificare și precizie.

— Pe mine m-ar supăra și faptul că mi-ar umbla cineva în hîrtii, sau mai întîi asta.

Alec îl privi într-un fel nu prea amical și Dinu înțelese că făcuse o gafă.

— Dacă am înțeles bine, aceasta e o observație de serviciu, că-mi țin anumite hîrtii acasă?

— Nu, ferească Domnul, răspunse maiorul, parcă apărîndu-se de ceva nevăzut, dar primejdios. N-am vrut să spun așa ceva.

— Să știi că actele dosarului la care lucrez le țin aici închise în seif. Pot să ți le arăt chiar în clipa asta. Nici n-aș fi avut timp să le strecor în dulap, dacă le aveam la mine în mapă.

— Eram convins.

— Păi atunci?...

— Să nu ne certăm, Alec. Eu n-am vrut să spun... că... cine știe cum...

— Las-o cum a căzut. Să știi totuși că ceea ce am acasă sînt notele mele personale, însemnările mele intime, chiar dacă unele privesc indirect și afacerile de care mă ocup. Ce, eu n-am voie să-mi scriu memoriile la bătrînețe? Pentru că trebuie să-mi iau din timp notițe ca să nu uit toate întâmplările astea. Doar toată lumea își scrie azi memoriile, și cine trebuie și cine nu trebuie. Și dacă are de spus ceva și dacă nu. Și dacă are talent și invers.

Pe ale mele poate să le vadă oricine, să le citească de zeci de ori, că tot nu pricepe nimic, indiferent de cît o fi de isteț. L-ar descuraja rapid prescurtările mele mai încurcate ca semnele de la stenografie. Ar ajunge și numai scrisul meu imposibil, ca omul să se lase păgubaș.

Alec era pornit și nu trebuia zgîndărit mai tare, iar Dinu înțelese asta:

— Bine, bine. Gata, pace.

— Uite ce mă intrigă pe mine, reluă Armașu – ceva mai calm, părîndu-i deja rău că-l cam repezise pe Dinu – după ce îi relatase

amănuntele tehnice ale pătrunderii necunoscutului în casă: cel care m-a vizitat crede, sau poate e convins, că eu dețin o probă – un obiect, o hîrtie, ceva – foarte primejdioasă pentru el. Probabil a venit s-o ia, ca s-o facă pierdută, distrugînd-o. Altfel nu văd de ce ar fi făcut-o. Numai așa se justifică riscul gestului său. Pentru că trebuie să recunoști că e un mare risc să pătrunzi prin efracție în locuința unui om cu meseria mea.

— E doar o presupunere.

— Da, dar n-am alta mai bună, deocamdată cel puțin. Mai tîrziu vom vedea.

— S-ar putea, cine știe...

— Cred că-l duce atîta mintea să nu-și închipuie că țin hîrtii oficiale, de serviciu, acasă, pe biroul de lucru, așezate la vedere pentru primul nepoftit.

Maiorul Dinu înghiți în sec. Simțise atacul, dar prefera, ca de obicei, să nu riposteze la micile răutăți ale lui Alec. Știa că Armașu îl prețuiește de fapt foarte mult, că îi este chiar bun prieten în ciuda comportamentului său ciudat, nu o dată incomod. Iar el, Dinu, ce să mai vorbim...

— Culmea este că eu habar n-am că aș deține o astfel de probă. Nici nu-mi trece prin cap ce lucru important am în casă, legat de povestea asta nenorocită cu otrăvirile. Îmi bat capul tot timpul și nu găsesc nimic.

— Poate că necunoscutul s-a înșelat.

— N-aș crede. E un tip prea inteligent – se vede cum a lucrat pînă acum, pentru a risca gratuit sau fără motive serioase să-mi intre în casă neinvitat.

— O să vedem noi pînă la urmă, cît e de inteligent. Și acum ce facem?

— Te rog ceva, Dinule. Trimite un om să mi-l aducă pe instalatorul care a fost la mine pentru reparații. Firul trebuie apucat de aici. E simplu de aflat cine e omul. Pe registrul întreprinderii figurează desigur numele și adresa mea, precum și numele meseriașului care a venit să-mi repare instalația. A fost acum vreo două zile la mine.

Înainte de a ieși, Dinu se întoarse din ușă, parcă aducîndu-și aminte de ceva:

— M-ai luat repede cu întîmplarea asta a ta și-am uitat să-ți spun și eu ceva interesant. Tot astă noapte s-a mai întîmplat ceva.

— Cum tot astă noapte? Toate lucrurile importante să se întîmple în același timp? Dar spune.

— Da. A fost văzut pe la miezul nopții dînd tîrcoale casei lui Petrovici un individ înalt, bine îmbrăcat. Se pare că îl interesa mult un anume geam. Băiatul lăsat de noi acolo pentru... mă înțelegi... l-a sesizat, dar l-a lăsat să mai facă o tură. Cînd s-a convins că tipul e într-

adevăr suspect, s-a decis să-l oprească. Doar că tipul n-a mai revenit. L-a căutat el, dar dispăruse. A văzut apoi o mașină dispărînd după colț, tocmai în capătul opus al străzii. Dar era prea departe și prea întuneric ca să poată măcar distinge marca mașinii.

— Interesant. Semnalmentele insului seamănă nemaipomenit cu ale celui ce se învîrtea în jurul vilei de la Cumpăta. Doar că și de astă dată tipul a dispărut cu aceeași repeziciune, fără a mai apuca noi să-l întrebăm măcar cum îl cheamă. Și zici că tot aseară s-a petrecut asta?

— Da.

— Ca să vezi cîte se pot întîmpla într-o singură seară cînd îmi permit și eu o dată la doi ani să petrec o oră-două la restaurant cu un prieten. Dacă eram acasă, nu mă putea vizita individul și, cine știe, poate era nevoit să-și schimbe planurile, renunțînd să se plimbe prin fața casei unde locuise Petrovici. S-ar putea deci să fie aceeași persoană. Că noaptea e lungă și a avut destul timp să le facă pe amîndouă.

Dinu ieși și după o bună bucată de vreme se întoarse cu o față uluită.

— Ce s-a întîmplat?

— Instalatorul a dispărut!

— Cum a dispărut?

— Uite așa, cum auzi. Am trimis un sergent-major la întreprindere, așa cum m-ai rugat. Omul nu a mai dat pe la serviciu de trei zile.

— Și acasă nu l-a găsit?

— Nu. Stă la un cămin de nefamiliști într-o cameră, cu încă doi. Nici pe acolo n-a mai dat tot din ziua în care a fost văzut ultima dată la slujbă.

— Ca-n romanele polițiste, domnule. Ați căutat bine? (întrebarea nu era prea inteligentă, dar Alec se consolă, spunîndu-și că și Napoleon, de pildă, în momentele de mare surpriză putuse pune cîte o întrebare stupidă).

— Și acum ce facem, Alec? Ce urmă să mai luăm?

— Îți spun cinstit: habar n-am. Lasă-mă să mă gîndesc puțin. Să-mi revin. Excludem de la început ideea că m-a călcat un borfaș oarecare. Dealtfel nici nu-mi lipsește nimic din casă. Am verificat. Unul ca ăsta nici n-avea cum să știe că eu aseară voi întîrzia mai mult, la o întîlnire cu un prieten. Pentru asta ar trebui să mă cunoască, să mă urmărească pas cu pas.

— N-ar fi exclus să fie chiar instalatorul. ·

— Eu elimin deocamdată și ipoteza asta. Oricum verifică dacă tipul n-are cazier, ce referințe a primit la serviciu și celelalte.

— Alec trebuie să-ți spun că deja am verificat toate astea. Omul e curat ca lacrima, cinstit, corect, harnic, cuminte etc.

Fu rîndul lui Alec să rămînă perplex. Îl privi admirativ pe colegul și

prietenul său:

— Întotdeauna m-ai uluit cu promptitudinea și iuțeala ta, cu modul tău de a acționa precis și eficace, dar de data asta ai depășit orice închipuire. Cînd ai apucat să faci toate astea?

— Micul meu secret.

— Mă rog.

— E foarte simplu. O să-ți spun altă dată. Acum nu ăsta e lucrul cel mai important.

— Ai dreptate. Trebuie cît mai repede cu putință să dăm de urma instalatorului nostru.

— Motreanu îl cheamă. Ionel Motreanu.

— Am vaga impresie că omul s-a băgat într-o încurcătură oare o să-l coste scump. Dacă nu cumva... Alec ezită.

— Ce vrei să spui?

— Le poate deveni incomod celor care l-au convins să-mi lase deschis geamul de la baie. Cum, el pare a fi un om de treabă, s-ar putea să aibă remușcări și mai ales nesăbuința de a le spune și ălora că îi pare rău. Nu-i exclus să încerce să vină încoace pentru a mărturisi tot. Ca să scape de necazuri. În fond, nici n-a făcut mare lucru. N-ar păți cine știe ce dacă vine singur să spună tot. Și atunci tipii care l-au montat s-ar putea să ajungă la concluzia că Motreanu ar cam trebui făcut inofensiv, poate chiar lichidat. Depinde cîte lucruri știe el despre toată afacerea asta. Dacă știe multe, e un om pierdut.

— Nu mergi prea departe cu supozițiile tale? Chiar să-l lichideze?

— O să vedem. Deocamdată trimite oameni să-l caute. Dă semnalmentele și tot ce trebuie. Omul e probabil de la țară, dacă stă într-un cămin de nefamiliști. Căutați-l și acolo. S-o fi retras la părinți pentru o scurtă vacanță luată, așa, cu de la sine putere, ca să scape de necazuri.

— Bună idee, Alec. Gata, am plecat.

CAPITOLUL XIII

Alec rămase singur. După toate cele întîmplate, însemna că devenise primejdios celui sau celor care comiseseră crimele. Este extrem de neplăcut să-ți dai seama că posezi ceva compromițător despre cineva și tu să nu știi nici ce deții și nici cine e persoana căreia i-ai devenit periculos. Toată treaba asta îi dă o senzație de nesiguranță. A, nu teamă. Așa ceva nu simțise demult de cînd era gata-gata să fie ucis, pentru că atunci îi fusese într-adevăr frică.

Sună să i se aducă înscrisurile litigioase. Specialistul intră bine dispus, dar cînd îi văzu figura posomorită, deveni subit sobru și profesional.

Să vedem întîi scrisorile găsite la Aristide Petrovici, sau unde stătea

el de fapt, dar trimise lui Stelian Mărculescu.

— Le aveți aici.

— Ei, și ce părere ai?

— Lucrurile îmi par foarte clare: sînt scrise de aceeași mînă.

— N-ai nici o îndoială?

— Nu.

— Dar sînt semnate de trei inși, deci fiecare de altcineva, care-și cer partea lor de pradă. Căci despre o pradă pare a fi vorba.

— Contrafacere grosolană. Același ins și-a modificat scrisul de cîteva ori. Comparați doar cîteva litere și o să vedeți că nu ține păcăleala. Am mai văzut eu din astea.

Armașu examină și el scrisul. Specialistul avea fără îndoială dreptate. Una din scrisori părea scrisă cu mîna stîngă. Îl întrebă pe tînărul ofițer dacă nu i se pare și lui la fel. Acesta încuviință:

— Și eu am aceeași impresie. Deși să știți că dacă avem de-a face cu un bun ambidestru e foarte dificil de deosebit dintre două texte scrise fiecare cu altă mînă, care este cel scris cu stînga. Oricum, există în majoritatea cazurilor un plus de îndemînare la mîna dreaptă. Cu excepția desigur a stîngacilor și a ambidextrilor aproape perfecți.

— Și dacă avem de-a face cu o excepție...

— N-aș înclina să cred. În scrisoarea scrisă cu mîna stîngă se pot vedea unele ezitări, nesiguranțe... stîngăcii, ca să le spun așa.

— Dar de ce a scris-o pe asta cu stînga?

— Cred că pentru a face să se deosebească de celelalte două scrisori. De obicei ne putem preface scrisul în două, cel mult trei feluri. La al patrulea fel de a încerca o schimbare a scrisului revenim fără să vrem la scrisul nostru obișnuit sau la unul din cele trei... false.

— Nu m-ai convins cu totul. Dar, mă rog, dumneata ești specialistul, nu eu. Și bilețelul ăsta prin care Mărculescu este avertizat că i s-a dat de urmă și sfătuit să plece cît mai grabnic?

— Aici, evident, este altă mînă. Scris nervos, dar sigur, finețe, dar și tărie de caracter, ar distinge un „specialist" din afara branșei noastre. Și aș zice că o femeie l-a scris.

— Hai, lasă-mă cu astea. Te apuci acuma de ghicit în scrisori! Știu că unii fac bani frumoși cu asta. „Dă-mi cîteva rînduri și-ți spun totul despre trecutul, prezentul și viitorul dumitale!“ Ce să zic? Treabă științifică, nu glumă.

Tînărul se înroși ca o fată mare. Vru să mai zică ceva, dar se bîlbîi și renunță.

— Ei, hai, spune.

— Știți, am făcut o constatare care sper că vă interesa. Scrisul de pe bilețelul adresat lui Mărculescu este identic cu cel de pe scrisoarea de dragoste primită de Petrovici. Cea semnată cu „iubita ta“.

— Ei da, asta e altceva. Clar deci că și primul e semnat tot de o

femeie. Aveai dreptate. Te-am ironizat degeaba. Deși puteai să ajungi la concluzia asta prin simplul fapt că e același scris cu cel al „iubitei".

— Nu, să știți. De cum l-am văzut, mi-am dat seama, fără nici o comparație, că e o mînă de femeie.

— Mă rog, asta nici nu are importanță din punctul meu de vedere. Important este faptul că avem de-a face cu aceeași persoană, care pe Mărculescu îl avertizează că-l pîndește un pericol, iar lui Petrovici îi scrie că-l iubește. Mda! Începe să se lege lucrurile. Roagă să-mi aducă declarația Despinei Popescu. S-ar putea să avem parte de o surpriză. Își amintise că ea fusese cîndva prietenă, sau poate mai mult, cu Petrovici.

După ce primi hîrtia cerută, începură să compare scrisul de pe aceasta cu cel de pe cele două scrisori. Nici nu era o operație prea dificlă. Scrisurile erau perfect identice!

— Deci asta era. Distinsa doamnă Despina Popescu îi cunoscuse destul de bine pe cei doi oameni care muriseră otrăviți, din moment ce pe unul vrea să-l salveze, iar pe altul îl iubește, îl iubea vreau să zic.

— Și ce concluzie se poate trage?

— Deocamdată una singură: că trebuie adusă urgent aici. E singura martoră de care dispunem acum. Dar repede trebuie chemată, că altfel, cine știe, poate dispărea și ea ca instalatorul meu.

Între timp intrase și maiorul Dinu, care ascultase ultima parte a discuției:

— Ce zici de toată povestea?

— Deocamdată nu mă hazardez cu nici o părere, răspunse Alec. Mă tem să nu pățim iar ceva care să ne țină pe loc. Pentru că fără cei doi – Despina și instalatorul – nu prea avem nimic de făcut. Putem chiar să ne luăm o scurtă vacanță ca să ne refacem forțele vlăguite de atîta efort intelectual. Apropos, instalatorul n-a apărut încă?

— Nu. Nici la servici, nici la căminul de nefamiliști. De la el, de la țară, n-am primit încă nici o veste utilă .pentru noi. Pînă în prezent n-a apărut pe acolo.

— S-o chemăm atunci cît mai repede pe Despina Popescu, pînă nu se duce și ea undeva la țară. Și să vezi ce pătimim pînă o să dăm de ea.

*

Lucrurile luară totuși o întorsătură nedorită și, așa cum îi stă bine unei povestiri polițiste, cu totul neprevăzută. Deși Alec Armașu ca orice detectiv – personaj de roman, inteligent și perspicace – o întrevăzuse sau măcar o avusese în calcul, ori în una din variante. Instalatorul dispăruse și nu fusese găsit nici la țară. Despina Popescu, în schimb, nu dispăruse. Făcuse ceva și mai rău: se accidentase grav cu mașina și acum era într-o stare care făcea imposibilă vreo discuție

cu ea.

Nenorocirea se întîmplase cu o zi înainte. Armașu se interesă de amănunte. Află astfel că Despina plecase după amiază cu automobilul ei personal, pe la orele șaptesprezece, cu intenția de a se duce la Sinaia, mai exact la Cumpătu. După ce ieșise din Cîmpina și se angajase pe o curbă, „Fiatul“ ei 125 părăsise brusc firul șoselei și se prăbușise într-o prăpastie. Numai un mare noroc o salvase. Avea însă răni serioase, grave chiar, și trei coaste, rupte. Pericolul nu trecuse încă și medicii erau destul de prudenți în declarațiile lor. Se putea foarte bine și să scape, dar nu era exclus să apară urmări grave de pe urma puternicei comoții pe care o suferise. Băieții de la circulație o sesizaseră pe șosea cu puțin timp înainte de accident. Circula cu o viteză destul de mare față de cea admisă și fuseseră nevoiți s-o tempereze puțin. Alte amănunte nu se știau deocamdată. Armașu le ceru, totuși, cu insistență și cît mai grabnic. Trebuia făcut și un minuțios control tehnic al mașinii. Se dădură toate dispozițiile necesare. În așteptarea rezultatului, stătură în continuare de vorbă.

— Ceva mi se pare aici a nu fi în regulă.

— Ce anume? îl întrebă Dinu.

— N-aș putea să-ți spun deocamdată ce. Poate măcar simplul fapt că avem și noi nevoie de doi oameni și tocmai cu aceia nu putem vorbi: unul dispare, iar celălalt se accidentează grav. Dă-mi voie să cred că e ceva ciudat la mijloc. Cineva îi împiedică să vorbească cu noi. Și ce mă intrigă mai mult e faptul că omul acesta e destul de bine informat asupra intențiilor noastre. Nu m-aș mira să-mi urmărească acel cineva toate mișcările. Vezi povestea cu vizita la mine a necunoscutului. De obicei eu seara sînt întotdeauna acasă devreme. Rareori ies. Prefer să rămîn acasă, să citesc o carte, să mai meșteresc ceva la ceasurile mele, poate chiar să și scriu ceva – asta i se poate întîmpla și unui om cumsecade ca mine, nu numai scriitorilor. Ei bine, mă hotărăsc și eu, o dată la doi ani, să „ies“, cum se zice, la un restaurant, hop și vizitatorul află imediat că eu sînt plecat și-mi intră în casă. Și cînd te gîndești că nici eu nu știam decît cu cîteva ore înainte că nu voi fi la domiciliu. Ce să mai cred despre toată povestea asta? Ca să nu mai vorbesc de cele întâmplate Despinei Popescu. Ieri sau alaltăieri, vine la noi, azi tocmai mă hotărîsem s-o chem din nou pentru a o întreba ce e cu scrisorile ei, de avertizare și de dragoste, și exact în acest interval ea are un accident grav de mașină.

— Nu cumva crezi că accidentul a fost...

— ...da, s-ar putea să fi fost pus la cale de aceeași mînă care i-a trimis în lumea drepților pe Mărculescu și Petrovici. Toată povestea seamănă cu jocul de-a eliminarea martorilor primejdioși. Tare m-aș mira să fie altfel.

— Nu ți se pare că mergi prea departe cu imaginația?

— Bineînțeles că eu pot greși. Dar în meseria noastră sînt situații – mai ales la începutul anchetelor, iar uneori și mai tîrziu – cînd trebuie să lucrăm doar cu un singur material concret: mintea noastră, despre care se spune adesea că e atît de abstractă. Dar ea e singura care totuși există la un moment dat cînd nu știi nimic, nu ai vreo probă palpabilă, vreo urmă, ceva acolo pe care să te bizui. Atunci mintea, ea singură, poate furniza materialul provizoriu cu care lucrezi ipotezele. Și pentru asta trebuie să ai imaginație, or asta tot creierul, săracul, ți-o dă. Dacă o are, bineînțeles, că dacă nu, nu și basta. Te apuci de altă meserie, care nu are nevoie de așa ceva.

— Spune-mi, Alec, nu cumva deja ți-ai construit o ipoteză asupra întregii afaceri?

— Da, am încercat, deși am foarte puține elemente concrete, doar cele despre care îți vorbeam înainte. Lucrurile ar sta cam așa: cei doi – Petrovici și Mărculescu – au lucrat cîndva împreună într-o afacere necinstită. Dar tot necinstit au împărțit și prada. Cineva ne-a aruncat o nadă. Dar trebuie să le folosim așa false, cum par a fi, cel puțin deocamdată. Mă refer la scrisorile trimise lui Mărculescu prin care i se cere partea de pradă de către cei trei – de fapt unul – pentru că am văzut că aparțin aceleiași persoane. Cei doi se fereau de complicii lor, am văzut și asta. Despina îi avertizează pe unul, probabil că și pe celălalt, deși noi n-am găsit nimic. Dar avea motive și mai serioase, din moment ce îl iubea. Cei doi și-au dat întîlnire la Cumpătu, cred eu. Acolo fuseseră convocați, cred tot eu.

— Stai! Pentru treaba asta n-ai nici o dovadă.

— Dovada e chiar moartea lor acolo, în același fel.

— E doar o simplă speculație.

— Poate, dar cu altceva nu pot lucra deocamdată, pentru că n-am cu ce. Cred că au fost chemați pentru a se împărți în sfîrșit ceva. „Creierul" pusese la cale totul. Le dăduse, între timp, de urmă. Și... și nu mai știu ce a intervenit, poate că moartea lor a fost grăbită de ceva. Dacă tot se hotărîseră să împartă, de ce au fost suprimați? Nu pot răspunde încă. Să nu uit: apare de două ori un misterios domn, bine îmbrăcat, înalt; o dată la Cumpătu, o dată aici. Ăsta, cred eu, e capul. Dar cine o fi el? Și va fi destul de greu de găsit, pentru că dispare întotdeauna la timp. Tipul cumulează două calități, care îl fac extrem de primejdios: îndrăzneala cu inteligența.

— Deci acesta ar fi scenariul, în mare. Rămîn cam multe puncte albe.

— Le știu. Primul: ce rol are Despina în toată afacerea aceasta. Al doilea: de ce aceeași persoană a scris trei scrisori, ca, vezi Doamne, noi să credem că provin de la trei persoane care-și cereau drepturile. Și-al treilea: de ce primesc eu vizite acasă în lipsa mea.

— Ar mai fi și altele, Alec.

— Se poate. Pe unele le bănuiesc și eu. Dar hai să vedem ce rol ar putea avea Despina Popescu în toată povestea asta.

În momentul acela sună telefonul. Armașu ridică receptorul, ascultă cîteva minute, apoi zise: „Da. Aștept raportul tehnic detaliat" și închise.

— La mașina Despinei Popescu s-a „umblat" la bara de direcție. Cîteva șuruburi, pinioane erau slăbite mai mult decît ar fi normal din cauza unei revizii tehnice nefăcute la timp. E clar că cineva i-a pregătit mașina pentru o cursă spre moarte. Nu există nici o îndoială. Deci am avut dreptate să bănuiesc că nu e un simplu accident de circulație. Vezi, imaginația mea e bună și ea la ceva, deși tu mă critici mereu că o folosesc prea mult.

Peste numai cîteva ore avea să vadă și mașina grav avariată a Despinei Popescu. Fusese, între timp, adusă la București cu o camionetă a miliției. Arăta jalnic „Fiatul" și era aproape imposibil să-ți imaginezi că se mai putea scoate din grămada turtită de fiare ceea ce fusese înainte, adică o mașină. într-adevăr, avusese un mare, de necrezut noroc femeia aceea.

— În nouăzeci la sută din cazuri, astfel de accidente se soldează cu moartea celui de la volan, uneori chiar și a pasagerilor, observă un ofițer de la circulație.

— După cîte am aflat, Despina Popescu șofa bine, chiar dacă îi plăcea viteza, interveni maiorul Dinu.

Armașu n-avea chef de conversație. Vru doar să știe dacă s-a găsit ceva important în mașină. Nu se găsise nimic ce ar fi putut interesa ancheta. Deci tot întuneric. Deodată el își aminti ceva: aflase că Despina voia să ajungă la Cumpătu cu mașina. La Cumpătu! Înainte de a pleca de la serviciu fusese întrebată de un coleg ce proiecte are pentru după amiază și îi spusese că se duce acolo. Or, la Cumpătu se petrecuse toată grozăvia aceea, acolo fuseseră doar găsiți otrăviți cei doi, Petrovici și Mărculescu.

— Dragă Dinule, cred că va trebui să ne reîntoarcem la locul crimei, în frumoasa stațiune unde eu mă simțeam cîndva foarte bine. Cred că acolo trebuie să se mai întîmple ceva. Încă nu s-au terminat surprizele pentru noi.

CAPITOLUL XIV

Dar nu mai apucară să ajungă ei la Cumpătu, pentru că le fu adus lor de acolo Ionel Motreanu, instalatorul mult căutat, într-o cumplită stare de beție, total inabordabil pentru vreo discuție utilă.

— Ăsta trebuie întîi trimis la dezalcoolizare și după cura de rigoare, peste cîteva luni poate, vom reuși să-i luăm un interviu, glumi sec Armașu, privindu-l pe omul din fața lui.

Arăta jalnic. Nici nu putea fi vorba de vreo discuție cu el din moment ce nu putea să stea cît de cît în picioare; chiar și din fotoliu unde fusese depus, se prelingea parcă cu întreg trupul spre dușumea. Nimic nu era drept la el, se încovoiase cu totul. Nici măcar ochii nu și-i putea ține deschiși. Cît despre vorbit, nici poveste. Încercă maiorul Dinu să smulgă ceva de la el, dar nu fu chip. În afară de cîteva sunete dezarticulate, niște interjecții, nu obținu nimic.

— Ce facem cu el?

— Poate niște dușuri ar fi eficiente. Reci, cît mai reci. O să-și revină treptat, sugeră Dinu.

— Să mai facă și o pneumonie, nenorocitul, că asta ne mai trebuie, să-i plătim și spitalizarea, se înfurie Armașu. Ne ajunge că o avem pe Despina în spital.

— Ai vreo altă soluție pentru moment? Că eu nu văd nici una, decît să-l lăsăm să doarmă pînă și-o reveni în simțiri.

— Nici eu. încearc-o pe a ta. însă vezi, nu-l băga chiar în frigider. Ia-l ușor, de la cald, la mai rece, dar oprește-te la timp. Fii blînd, te rog.

Instalatorul fu transportat la baie și se începu tratamentul. Între timp Armașu dădu și primi mai multe telefoane. După o oră rezultatele erau foarte firave: omul își revenise puțin, dar stătea încă prost cu vorbirea.

— Pe mine mă interesează memoria lui. Îl pun să scrie, dacă nu poate vorbi. Doar să-și aducă aminte ce i s-a întîmplat în zilele astea.

— Să fim serioși, Alec! Dacă nici nu poate vorbi, cum o să scrie?

— Știu, știu. Am zis și eu așa. Trebuie să zic ceva, nu, cînd văd toate astea, că altfel înnebunesc. Eu sînt sigur că pe ăsta l-au îmbătat zdravăn ca să nu poată vorbi nimic cîteva zile, pentru ca în acest timp ei să-și facă treaba. El fiind un martor mărunt care nu știe prea multe și importante lucruri, nu trebuia suprimat, ci doar întîrziat să vorbească. Cu Despina, da, lucrurile stau altfel. Ea este, se pare, plasată chiar în centrul afacerii, știe lucruri incomparabil mai grave și trebuia făcută să dispară pentru totdeauna.

— Iar începi, Alec, cu supozițiile astea fără nici o probă?

— Ce probe mai ale dracului vrei decît că un martor era să moară într-un accident de automobil provocat cu o diabolică îndemînare, iar celuilalt i se dă să bea vreo trei zile în demență, pînă se face neom.

— De unde știi că i s-a dat să bea? Omul putea s-o facă și din pură plăcere.

— Hai să reconstituim: omul vine la mine să-mi repare instalația. Montat de cineva, îmi lasă deschis geamul la baie, proptit cu o pană de lemn. Apoi cînd eu îl caut ca să-mi satisfac o legitimă curiozitate de proprietar de imobil lăsat cu portița deschisă ca să-mi intre cineva care l-a plătit pentru ca să facă asta, el, domnul Ionel Motreanu,

dispare subit și de acasă și de la serviciu și-l găsim peste cîteva zile beat mort la Cumpătu, exact, – notează asta – unde au fost găsiți morți Petrovici și Mărculescu, exact – notează și asta – unde se îndrepta un martor prețios care este pe punctul de a fi suprimat tocmai cînd se pregătea să ajungă tot acolo, la locul crimei. Și acum să-ți spun ce am mai aflat. Am rugat telefonic pe băieții din Sinaia să-mi dea toate amănuntele despre șederea lui Motreanu acolo, tot, dar absolut tot, chiar și cele mai infime amănunte. Ascultă o istorie extrem de hazlie, dar instructivă pentru tine care nu crezi în speculațiile, în fantezia mea. Adu-ți aminte că am avut de la început unele bănuieli în legătură cu instalatorul ăsta. Fii atent ce am aflat. Acum trei zile instalatorul s-a... instalat, iartă-mi jocul involuntar de cuvinte, la una din cele mai elegante și costisitoare vile din stațiune – un adevărat hotel de lux. Prețul unei camere acolo ți-ar crea și ție oarecari ezitări, ca să zic așa. Și și-o permite tînărul nostru instalator, cu un salariu oricum ceva mai mic decît al tău? Nu știu de ce, dar mă îndoiesc. Ei, culmea este însă alta. Ce crezi tu că își îngăduia să consume prietenul nostru? Nu, nu te pripi. Vrei să spui că bea țuică de prune și vin alb „superior" de 12? Te înșeli! Ca aperitiv, unul sau mai multe pahare de whisky, la primul fel, vin de Murfatlar – vechi, nu din ăsta încă nelimpezit, pe care-l mai schimba pentru variație cu unul mai sec. Iar la cafea ce crezi că bea ca mine „Tomis" – trei stele (cum zice-se că aș fi băut eu în celălalt roman, în „Fără suspecți"?) Nu, iar te înșeli. Coniac „Hennessy", iubitule. Ai avut vreodată curiozitatea intelectuală să te interesezi cît costă o sticlă dintr-o asemenea licoare, la oare trebuie să adaugi taxa de restaurant, plus remiza zece la sută? Bine că nu te-ai interesat, că te indispuneai degeaba. Poate trebuie să-ți mai spun că i se aducea masa în cameră – ca unui bos – de la cel mai elegant restaurant al stațiunii. Și ce masă! Despre cît costa, iar e bine să nu discutăm. Și stai că nu mi s-au dat încă toate amănuntele. Unele ni le vor spune colegii noștri din Sinaia, iar pe altele ni le va furniza selectul și prețiosul nostru gurmand, aflat acum la duș.

Dinu rămase fără glas, pironit pe scaun. Într-un târziu își reveni cu greu:

— De necrezut!

— Ceea ce am reușit deja să aflu, acum cinci minute la telefon este că cineva, un necunoscut, a rezervat cu câteva ore înainte camera pentru Motreanu, în schimbul unui substanțial bacșiș oferit băiatului de la recepție, care fără prea multă sfială și l-a însușit, obținînd o cameră cu două paturi cînd desigur tăblița cu „Nu mai avem camere" se lăfăia de mult în holul vilei, așezată la vedere pe o măsuță, lîngă intrare. Cu funcționarul ăsta amabil de la recepție va trebui să avem grabnic o conversație de cum vom ajunge la Cumpătu. Poate ne va oferi niște informații prețioase despre omul care a reținut camera

pentru Motreanu. Nu știu de ce, dar bănuiesc că este tot elegantul și distinsul domn care dispare mereu, exact cînd cineva ar dori foarte mult să-i zică două vorbe. Spune-mi acum, are sau nu are haz povestea asta? Are un haz că-ți vine să te urci pe pereți. Prea sînt potrivite toate. Și să știi că am greșit uitînd de frumoasa noastră stațiune montană, lăsînd-o așa sub o supraveghere aproximativă. Mă refer la vila „Laura“ unde s-au petrecut cele două asasinate. Acolo va trebui să mergem imediat după ce Motreanu își va lua dușul și va binevoi să ne spună cum și cu cine și-a petrecut week-end-ul.

*

Spre seară, după mai multe dușuri succesive, după patru ore de somn, după cîteva pastile, întreg tratamentul fiind încheiat bineînțeles tot cu un duș, Ionel Motreanu devenise, în sfîrșit, abordabil. E drept, traumele scurtei sale existențe pe picior mare lăsaseră încă unele sechele, dar, oricum, se putea face tentativa unui dialog.

Așezați în fotoliile aflate în jurul măsuței din fața biroului lui Armașu, începură interogatoriul. Era de față și maiorul Dinu.

— Îmi pare rău că nu-ți pot oferi un coniac, fie el chiar și „Tomis“. Știi, cui pe cui se scoate. Dar vezi, regulamentul nu permite așa ceva aici. Deși eu personal cred că în anumite cazuri ar fi indicat. Am să propun asta.

Motreanu, care părea să nu fi împlinit nici douăzeci și cinci de ani, stătea cu capul în pământ, vizibil rușinat de toată întâmplarea, așa că nu putu gusta gluma.

— Dar o cafea îți putem oferi.

Tocmai fuseseră aduse de femeia de serviciu, care apoi se retrase discret.

— Eu zic să începem cu... începutul, reluă Alec. Spune-mi întîi ce a fost cu geamul de la mine de acasă?

Motreanu tresări violent. Lovitura fusese aplicată scurt și precis. Își dădu imediat seama că cel din fața lui știa totul, chiar mai mult decît știa el însuși. Abia acum recunoscu în omul care îi punea întrebări pe cel care îi deschisese în seara cînd venise să-i repare instalația.

În semiîntunericul din hol nu-i putuse distinge bine figura.

— Da, pentru că la mine ai venit în seara aceea să repari instalația.

— Nu știam că... mormăi tînărul.

— Că lucrez tocmai aici la... și sînt ceea ce sînt; dacă ai fi știut, nu te-ai fi băgat în toată povestea asta urîtă, nu-i așa?

— Ferească Domnul. Dar cum era să știu?

— Uite ce e. Indiferent cine era cel la care trebuia să lași deschis geamul la baie, fapta rămîne faptă și nu e în nici un caz corectă.

— Da, e drept, dar...

— Nici un dar. Te rog să-mi povestești tot. Dar absolut tot ce știi. E

spre binele dumitale. Clar, nu?

— Clar.

— Atunci spune-mi calm, fără frică, tot ce s-a întîmplat, de la început.

Motreanu șovăi cîteva clipe, apoi începu să povestească cu vocea întretăiată:

— Mergeam spre dumneavoastră, ca să vă repar instalația. Am nimerit cu greu strada. Dar nu găseam numărul pe care-l căutam.

— E adevărat. Aici eu sînt vinovat. De nu știu cîtă vreme îmi tot spun că o să așez la loc numărul căzut de la poartă, adeveri Armașu.

— Și cum nu este prin apropiere nici o casă, nu vedeam vreun număr apropiat ca să-mi pot da seama pe unde ar veni al dumneavoastră. Mă uitam în stîngă și-n dreapta, poate oi întîlni pe cineva care să mă scoată din încurcătură. Atunci am văzut un individ apropiindu-se de mine fără grabă, parcă se plimba. L-am întrebat dacă nu știe pe unde ar veni numărul care-l căutam. Atunci m-a întrebat el pe cine caut. I-am spus, iar el mi-a arătat poarta dumneavoastră. Am dat să plec, dar omul m-a oprit puțin și mi-a oferit o țigară.

— Kent, desigur?

— Da. De unde știți?

— Era doar un mic avans pentru zilele frumoase ce aveau să vie la Cumpătu.

Motreanu plecă iar capul în jos.

— Mai bea puțină cafea și ia un „Amiral", că e bună și asta. Spune-mi cum arăta omul?

— Înalt, bine îmbrăcat, cu un trenci alb, descheiat. (Aici și Alec și Dinu tresăriră: iar apărea tipul elegant). Purta ochelari de soare, foarte închiși la culoare. Avea aproape cincizeci de ani. Purta mustăcioară neagră.

— Vocea?

— Cum să vă spun... Normală. Parcă , vorbea puțin pe nas.

— Și acum relatează cuvînt cu cuvînt discuția. Te rog să nu uiți nimic.

— După ce mi-a oferit țigara, m-a întrebat de ce vă caut. I-am spus. A mai stat puțin, parcă gîndindu-se la ceva, apoi m-a privit, așa, nu știu cum, după care mi-a zis că e de la miliție.

— Asta-i bună, exclamară Armașu și Dinu aproape în același timp.

— Da. Mi-a arătat și o legitimație. Cum era spre seară, n-am văzut mare lucru. Dar m-am cam speriat, vă dați seama.

— N-ai putut deslușI nimic pe legitimație? întrebă maiorul Dinu nerăbdător.

— Mai nimic. Niște inițiale.

— Dar bine, omule, și l-ai crezut așa fără să verifici?

— Cum era să verific eu un ofițer de miliție?

— Lasă-l, Dinule, interveni Alec. Măcar pentru replica asta să-i îngăduim să mai soarbă din ceașca de cafea.

— După aceea mi-a spus că e în misiune, că trebuie să supravegheze casa dumneavoastră, unde eu trebuia să intru. M-a rugat ca după ce termin reparația, să las geamul la baie doar lipit de ramă, în așa fel încît să nu se observe că nu e închis cu foraibărul. Și dacă nu stă așa, să-l proptesc eu cu ceva. Nu prea voiam și el a văzut că mă codeam. Mi-a explicat că e foarte important să fac asta, că nu era nimic rău dacă îl ascultam. Eu tot șovăiam. Și atunci a trecut la amenințări, spunîndu-mi că s-ar putea s-o pățesc dacă îl refuz. La sfîrșit mi-a promis că voi fi recompensat pentru treaba asta. Am acceptat, ce era să fac? înainte de a intra pe poartă, m-a luat de guler și mi-a șoptit că dacă vă spun ceva despre toată povestea asta, va fi rău pentru mine și că oricum mă așteaptă afară să vadă ce-am făcut. Cînd am intrat la dumneavoastră, am vrut să vă spun, dar n-am apucat. Mi-ați arătat unde e baia, mi-ați comunicat ce am de făcut și ați intrat într-o încăpere. V-am văzut din nou abia la plecare și nu știu cum să vă spun... mi-a fost frică. Mă gîndeam că afară mă așteaptă omul acela și-mi era teamă că dacă nu făceam ce-mi ceruse el sau îl divulgam, n-am să-l pot minți că am procedat exact cum îmi spusese. Cînd am ieșit în stradă, nu mă aștepta nimeni. Am răsuflat ușurat și am pornit grăbit. Dar nu după mulți pași am simțit pe cineva în spatele meu. M-am întors. Era tot omul acela. Stătuse probabil ascuns undeva, după vreun copac, de nu-l observasem. M-a întrebat dacă am făcut exact ce mi-a cerut el. Am încuviințat. A mai vrut să știe dacă nu v-am spus nimic. După aceea și-a notat adresa și telefonul meu, promițîndu-mi că o să mă caute. Apoi s-a urcat într-o mașină parcată la capătul străzii pe care ne aflam, pentru că nu mai eram pe strada dumneavoastră.

— Ai văzut mașina?

— Destul de bine.

— Te pricepi la mărcile de automobil?

— Da.

— Și ce crezi că era?

— Poate că un Fiat.

— Culoarea?

— Închisă. Cred că neagră.

— Numărul nu l-ai putut distinge? Sau măcar o cifră, o literă, ceva acolo.

— Nu pentru că se înnoptase și apoi era și prea departe mașina.

— Și cînd l-ai mai văzut?

— În aceeași seară m-a căutat la telefonul de la cămin. Mi-a dat întîlnire în oraș. M-am dus. Am intrat la restaurantul „Moldova“, unde mi-a oferit o masă, după care m-a invitat la „Athenee Palace“.

— Bine, măi omule, dar nu ți s-a părut suspectă toată povestea asta? Un necunoscut te roagă să faci o faptă cel puțin ciudată, apoi te invită la un restaurant de lux. Asta nu te punea pe gînduri?

— E adevărat. Însă s-a mai întîmplat ceva. După ce mi-a spus iarăși să nu suflu o vorbă cumva despre tot ce făcusem la dumneavoastră, s-a interesat dacă sînt mulțumit de slujba pe care o am. I-am răspuns că „așa și așa“. Atunci mi-a promis că-mi face el rost de o slujbă de mecanic instalații la un mare hotel bucureștean, unde se cîștigă bine; ciubucuri, băuturi și țigări străine, plus că se mănîncă pe gratis la restaurantul hotelului. Vă dați seama că m-a tentat.

— Dar nu ți-ai pus problema nici o clipă că s-ar putea să-ți ceară să faci altceva și mai grav?

— Ba da. Dar tipul îmi repeta că nu mai vrea nimic de la mine, ci doar îmi mulțumește că l-am ajutat.

— Și apoi despre ce ați mai discutat?

— Despre toate: fotbal, călătorii... femei...

Aici Motreanu ezită puțin rușinat:

— Mi-a promis că-mi face el cunoștință cu niște fete drăguțe care nu fac nazuri.

— Și cum s-a terminat seara asta superbă? întrebă Alec.

— Nu știu.

— Asta-i bună! Cum nu știi?

— Pentru că mă cam pilisem.

— Cam imprecis formulat. Dacă nu mai ții minte cum s-a terminat seara, înseamnă că nu erai pilit, ci beat. Beat zdravăn.

— Asta cam așa este.

— Totuși poate ceva îți mai amintești.

— Da. Parcă am ieșit de la „Athenee Palace“ și am urcat într-o mașină. Atît. De aici nu mai țin minte nimic.

— Și unde te-ai trezit?

— M-am pomenit într-o cameră ca de hotel. Era aproape întuneric. Se vedea printre perdelele trase că se înnoptase.

— Erai singur?

— Nu. Pe celălalt pat era întins îmbrăcat un individ.

— Altul?

— Da.

— Îl poți descrie?

— Destul de vag. Întîi pentru că era întuneric. Apoi, pentru că eram mahmur după beția din ajun.

— Încearcă totuși.

— Era parcă gras, mic de statură și cu o voce pițigăiată. Mi s-a părut foarte nervos.

— A vorbit ceva cu dumneata?

— Foarte puțin. Mi-a dat să beau dintr-o sticlă o băutură străină. Ca

să-mi revin, a zis el. Și m-a tot îmbiat pînă m-am îmbătat din nou. Ni s-a adus de mîncare. Apoi iar am adormit. Cînd m-am trezit, era din nou seară...

— Și povestea s-a repetat. Iar te-ai dres și tot dregîndu-te așa mereu, te îmbătai din nou. Dar. tipul nu bea?

— Din cîte mai țin minte, foarte puțin. Gusta doar din băutură. Mie îmi umplea mereu paharul.

— Și nu ți-a explicat ce căutai dumneata acolo, cu el împreună?

— Nu-mi amintesc. Dar nu cred. Doar se plimba nervos dintr-un colț în altul al camerei.

— Parcă aștepta pe cineva, nu?

— Cam așa ceva.

— N-a plecat deloc din încăpere?

— Atunci cînd mai eram cît de cît treaz, nu l-am văzut nici măcar îndreptîndu-se spre ușă. Doar cînd bătea chelnerul să ne aducă masa. Apoi nu mai știu.

— A sunat telefonul vreodată?

— Da, de mai multe ori.

— Ai înțeles cîte ceva din convorbiri?

— Aproape nimic. Individul care era cu mine răspundea doar cu da sau nu, bine, de acord. Nimic mai mult. La sfîrșitul convorbirilor mai spunea „am înțeles".

— Și cum ai putut să bei atîta?

— La început, din curiozitate. Erau băuturi din care gustam pentru prima oară. Apoi au început să-mi placă, pînă n-am mai știut de mine.

— Ușa camerei era închisă cu cheia pe dinăuntru?

— Da. Pentru că atunci cînd ni se aducea mîncarea îl vedeam cum răsucește cheia.

— Și acum gîndește-te bine. Nu-mi răspunde pripit. În afară de ceea ce te-am întrebat, ce mi-ai povestit singur, mai ai ceva important să adaugi? Ceva, de exemplu, care ți-a atras atenția, un lucru deosebit. Nu te grăbi să-mi răspunzi.

Motreanu se concentră; tăcu vreme îndelungată. Într-un tîrziu spuse:

— Nu știu, nu cred. Și apoi nu știu ce v-ar interesa.

— De pildă, dacă nu l-ai văzut pe tipul de la București stînd de vorbă cu o femeie înaltă, frumoasă, încă tînără, brunetă. Măcar așa, în treacăt.

Tînărul din fața sa făcu ochii mari și exclamă:

— Extraordinar! Aveți dreptate. Cînd am intrat în holul restaurantului „Athenee Palace“, mi s-a părut că salută printr-o înclinare a capului o doamnă înaltă care stătea acolo. Cred că și ea l-a salutat tot așa, fără nici un cuvînt. Atunci n-am dat nici o importanță faptului, acum însă, cînd m-ați întrebat dumneavoastră...

— Dacă-ți arăt fotografia ei, ai putea-o recunoaște?

— Cred că da.

Peste numai cîteva minute fu pregătit un set de fotografii, fiecare reprezentând altă femeie, care fură arătate tânărului instalator. După ce le privi cu atenție, el se opri la una din ele.

— Cred că asta este.

— Crezi sau ești sigur?

Mai privi o dată fotografia și spuse hotărît.

— Sînt sigur.

Alec se întoarse spre Dinu.

— Vechea noastră cunoștință. Apoi spre Motreanu: foarte bine. Îți mulțumesc.

— Și cu mine ce aveți de gînd? întrebă el temător, privindu-l pe Alec.

— Încă nu știu. Personal, nu te cred vinovat. Dar asta n-ajunge. Să te cred eu, numai eu. Am însă un plan cu dumneata. Va fi foarte greu să. ascunzi că n-ai fost la noi. Și eu sînt convins că vei fi întrebat despre ce ai discutat aici. N-ar avea nici un sens să negi faptul că ți-am luat un interogatoriu. Dar două lucruri va trebui să le ascunzi cu strășnicie: că tocmai cu mine ai discutat, cu cel căruia i-ai lăsat deschis geamul la ordinul lor, și al doilea, lucru, că ai discutat despre asta cu noi, despre geam. Spune-le că ai fost întrebat ce căutai beat mort într-o vilă la Cumpătu, cu o superbă colecție de sticle cu etichete străine. Și, eventual, că am dorit foarte mult să știm unde ai dispărut vreo două zile de la serviciu și de la cămin. Eram îngrijorați de soarta dumitale. Atât și. nimic mai mult. Și ține minte: nu m-ai văzut decît o singură dată în viața dumitale: cînd ai venit să-mi repari instalația la baie. Reține aceste două numere de telefon. Acesta este de aici, celălalt de acasă. Sună-mă la orice oră, dacă se întâmplă ceva.

— Mi se poate întîmpla ceva rău?

— Nu. Dar cu o singură condiție: să respecți întru totul indicațiile mele. Dacă te conformezi, nu ți se poate întîmpla absolut nimic. Să nu te sperii dacă ei or să te caute. Spune-le exact ce te-am învățat și vei fi lăsat în pace. Eventual vei mai petrece o seară pe la vreun restaurant de lux, poate chiar pe la vreo vilă de la munte. Mîncare bună, băuturi de lux și, știi dumneata...

Alec îi zîmbi, iar tînărul îi răspunse și el la fel. Părea că-și mai revenise. Acum abia se putea observa că avea o figură simpatică, deschisă...

— Credeți că sînt niște oameni răi?

— Mă tem că da. Doar dumitale nu ți se va întîmpla nimic rău. Îți promit eu. Pe cuvîntul meu de om.

— Vă mulțumesc. Pot pleca?

— Ești liber. Aștept telefoanele dumitale. Chiar dacă nu se întîmplă

nimic, să mă cauți peste două zile. Și fii liniștit. Am eu grijă de dumneata.

Alec îl bătu pe umăr și apoi dădu mîna cu el. Tînărul ieși zîmbind, parcă cu mai puțină teamă ca înainte.

Armașu îl urmări cu privirea pînă la ușă, apoi se întoarse gînditor la biroul său. Își lăsă capul în mîini și rămase așa multă vreme, uitînd cu totul de Dinu.

Într-un tîrziu, acesta îndrăzni să-l tulbure:

— Spune-mi Alec, crezi că vei reuși ceva cu Motreanu?

— Nu știu. Și, la urma urmei, nici nu e cel mai important lucru dacă vor mușca sau nu din momeală. Totul este acuma să-l apărăm pe acest tînăr, să nu i se întîmple ceva rău. Eu răspund cu capul de viața lui.

— Atunci trebuie pus cineva să-l păzească.

— Omul e deja pregătit și-l va urma pas cu pas tot timpul.

— Cînd l-ai pregătit?

— Știam înainte de a vorbi cu Motreanu că el nu e vinovat, că e victima unei mașinații murdare de care el habar n-avea.

— Alec, ești un sentimental acum.

— Ce, n-am voie să fiu și eu din cînd în cînd sentimental? Sau te pomenești că nu se mai poartă, cum citeam mai deunăzi într-un interviu luat unui june scriitor.

— Nu te preface că nu înțelegi. Băiatul acesta e totuși vinovat, nu grav, dar este. Vine în casa ta și lasă cale liberă unor bandiți să-ți intre înăuntru. Putea foarte bine să-ți spună ce i-a cerut omul din stradă, cînd a ajuns în casă.

— Sigur că putea. Dar era speriat. I-o ceruse doar un ofițer de miliție! Și vorba lui, „cum să legitimez un ofițer de miliție!“ Sigur a fost naiv, chiar fleț. Sigur că l-a ispitit pe moment un trai mai ușor. Dar cîte nu ne ispitesc și pe noi ăștia mai bătrînii, cu experiență. Dacă ne-ar citi cineva în suflet și în creier, Doamne, ce grozăvii, ar descoperi. Noroc că nu s-a inventat încă mașina asta, deși mult nu mai este pînă atunci.

CAPITOLUL XV

Dacă cineva ar fi avut în vara aceea curiozitatea să treacă în fiecare dimineață pe la ora opt și jumătate prin fața vilei ,,Laura“ din Cumpătu – și s-a găsit desigur măcar un curios care s-o facă, – ar fi văzut un distins și grav domn plimbîndu-se demn și preocupat pe aleile parcului care înconjoară vila. Imperturbabil, cu o morgă de om cu munci de mare răspundere undeva pe la o instituție centrală din Capitală, el impunea tuturor. Întîlnindu-l, vilegiaturiștii din vilă și de prin împrejurimi se dădeau respectuoși la o parte pentru a-i face loc

domnului acesta tăcut și profund respectabil. Rareori intra în vorbă cu cineva, doar atunci cînd acest lucru era absolut inevitabil. Răspundea ceremonios cu o politețe ireproșabilă, dar rece, distant și mai ales laconic. Strictul necesar de vorbe, nimic în plus. Dar și aceasta se întîmpla extrem de rar. Poate o dată sau de două ori pe zi. Chiar cînd venea la recepția vilei pentru a se interesa dacă a primit sau nu vreo corespondență, întrebarea sa conținea invariabil trei cuvinte:

— Am vreo scrisoare?

Și nu prea avea, sau, ca să fim mai exacți, nu avea niciodată nimic. Poate că domnul acesta aștepta totuși vreuna. Funcționarul de la recepție era destul de intrigat de persoana acestui domn care figura în registrul vilei sub numele perfect banal „Constantin C. Ionescu", din București, desigur. Știa doar că îi fusese reținută camera de cineva, de sus, printr-un telefon foarte eficient, ca orice telefon care vine foarte de sus. Dar funcționarului i se părea că știe prea puțin despre acest om și curiozitatea îl rodea mereu, fără a putea afla însă mai mult. Încercase de cîteva ori să-l provoace la vreo discuție oarecare, dar rezultatul era întotdeauna același: un răspuns scurt, ironic, descurajant. Deși recepționerul se pricepea la oameni, credea el și nu se înșela, acest domn, fără a fi un ins rău, nu te lăsa să te apropii cu nici un chip de el. Omul venise să se odihnească și probabil singurătatea îi făcea bine, îl liniștea după un an de muncă.

Rareori, mai rar decît ne-am putea închipui, domnul Constantin C. lonescu se abătea de la modul său de a fi, și asta doar atunci cînd intervenea vreun incident mărunt care provoca o minimă perturbație în programul său de obicei același. De pildă, să spunem că ploua, așa cum se mai întîmplă vara la munte, ceea ce însemna că plimbarea sa de la opt și jumătate dimineața, fix – puteai să-ți pui ceasul ca după radio – trebuia contramandată. Atunci, Constantin C. lonescu cobora în holul vilei – bineînțeles tot la ora opt și jumătate fix – lua loc la o măsuță din micul bar de lîngă recepție și comanda o cafea și – ați ghicit! – un coniac. Asta era deci, veți spune dumneavoastră, un coniac! Așa că v-ați dat seama cine era personajul distins despre care am vorbit pînă acum. Tabieturile l-au trădat, pentru că i le cunoașteți dintr-o altă carte. Ei bine, omul acesta distins, cu o notă de ușoară, aproape invizibilă ironie malițioasă, l-ați întîlnit deja în paginile pe care le-ați citit pînă acum. Ba chiar l-ați avut mereu în fața dumneavoastră, cînd preocupat și gînditor, cînd ironic pînă la sarcasm – dar foarte rar asta – cînd trist, chiar amărât la vederea atîtor mizerii umane cu care era nevoit să se întîlnească în profesiunea sa dificilă despre care foarte multă lume continuă să creadă că e sportivă, ca o cursă de semifond ce se termină întotdeauna cu premierea învingătorilor.

Dar să ne reîntoarcem acolo unde l-am lăsat pe personajul nostru,

adică în fața ceștii de cafea și a paharului de coniac, a nelipsitului pahar de coniac, datorită căruia, așa cum presupuneam, l-ați și recunoscut. Fac însă precizarea că era ceea ce numim în mod familiar un coniac „mic“. A, nu ca altădată, demult, în alt roman, cînd acesta era oricum mai mare și mai mult. De, ce să-i faci, anii trecuseră, doctorii deveniseră din ce în ce mai puțin concilianți, mai intratabili și trebuia să li te supui. Vîrsta aduce o apropiere inevitabilă de profesioniștii în halate albe. Nu oameni răi dealtfel, ci vrîndu-ți în felul lor binele. Dar, din cînd în cînd, măcar în concediu, le tragi chilul și mai uiți niște indicații prețioase. Și domnul care se numea, aici la Cumpătu, Constantin C. lonescu, era doar în concediu, ce naiba! Așa că își putea permite să uite din cînd în cînd dieta severă ce i se impusese la București.

Fiind în concediu, trebuie să te simți bine și ca să te simți bine, trebuie, nu-i așa, să-ți mai îngădui și ceea ce-ți face ție plăcere, chiar dacă acest lucru este – cum se zice – contraindicat.

Își sorbi tacticos cafeaua, inperturbabil, așa cum se obișnuise lumea să-l vadă în fiecare zi, chiar dacă acum afară ploua și plimbarea de dimineață trebuise contramandată. Desfăcu ziarul și citi în liniște, aproape nemișcat, așezat comod, cît mai comod cu putință, în fotoliu. Doar din cînd în cînd, făcea o mișcare, extrem de economicoasă însă, pentru a-și mai aprinde o țigară. Apoi întorcea pagina ziarului.

Barmanul îl mai privi o dată admirativ. Da, ăsta domn! Știe să se poarte. Are stil, cum auzise el cîndva un consumator zicînd despre cineva. Și-i plăcuse expresia. Auzi: „Are stil!“ Al naibii de frumos spus! Trebuie să însemne „are stofă", sau așa ceva. Totul e să știi cum să te miști, așa, cu eleganță, nici să nu mergi prea repede, însă nici prea încet; fără grabă, dar nici lenevindu-te în ochii tuturor cum fac alea... Tînărul l-ar fi întrebat dacă mai vrea un coniac, dar știa că domnul doar atîta bea, „unul mic“, și asta numai cînd plouă. Ar fi încercat să intre în vorbă cu el, dar o mai făcuse și altădată și tot fără nici un rezultat. Așa că, înțelept, renunță, cu părere de rău, însă.

Constantin C. lonescu era tot la locul lui, cu fața ascunsă în spatele ziarului, total absent la ce se petrecea în jur. Cîțiva inși intrară în hol, alții ieșiră, dar el nu le dădu absolut nici un fel de importanță. Nu-l interesa nimic din tot ce se petrecea în jur. El era în vacanță, venise să se odihnească și uneori cea mai bună modalitate de odihnă este absența. Dacă tot nu putuse ieși la plimbare din cauza ploii, măcar să se simtă bine aici, în bărulețul vilei. Era atît de tihnit și de plăcut în semiobscuritatea odihnitoare a barului! Puteai să și dormitezi puțin, așa ascuns în spatele ziarului, fără să te bage în seamă nimeni. E grozav să nu ai ce face, să nu te preocupe nimic, dar chiar nimic, părea a spune toată înfățișarea acestui om fără ocupație. Rămase încă multă vreme acolo, în aceeași poziție, încît dădea la un moment dat

impresia să face parte din decor.

*

Atît barmanul, cît și funcționarul de la recepția vilei ar fi rămas însă foarte surprinși dacă l-ar fi văzut seara, sau mai ales noaptea pe distinsul și liniștitul lor oaspete. Probabil că imaginea pe care și-o făcuseră amândoi despre Constantin C. lonescu s-ar fi răsturnat total. Pentru că, abia ajuns în camera sa, el devenea alt om, parcă și fizic se schimba. Figura sa destinsă și distinsă se înăsprea, iar ochii exprimau încordarea și pînda; rece și neprietenos era chipul său și afară, dar acum părea mai mult decît atît. Deschidea doar puțin ușa de la balcon și cînd se întuneca de-a binelea, se strecura afară, privind prudent în dreapta și în stînga. Balconul în care se afla era încadrat de o parte și de cealaltă de alte două, ale camerelor învecinate. Era extrem de ușor să escaladezi unul din ele pentru a pătrunde în cel de alături, ceea ce sobrul și calmul domn și făcu, absolut fără nici un efort. Un privitor discret – și poate era unul prin preajmă – ar fi putut desigur observa ușor că umbra care executa această gimnastică n-o făcea pentru prima dată. Mișcarea sigură și dezinvoltă dovedea că ea fusese repetată de mai multe ori în aceleași condițiuni, pe întuneric.

Omul rămase puțin în balconul din dreapta, ca pentru a pîndi ceva, probabil pentru a se asigura că nu-l văzuse și nu-l simțise nimeni. Apoi cu un gest ușor împinse ușa ce da în cameră și dispăru în interior ca o umbră, de parcă nici n-ar fi fost. Camera era bineînțeles cufundată în întuneric. Și așa și rămase. Mult mai tîrziu, dacă ți-ai fi lipit fruntea de geam, ai fi zărit o fîșie îngustă de lumină oare pornea dintr-o lanternă. Apoi lumina se stingea și omul rămînea în întuneric, vreme îndelungată, ceasuri întregi chiar. După care revenea afară, trecea fără zgomot în balconul camerei sale, iar de aici în încăpere. Dar nu se culca; rămînea în fotoliul tras chiar lîngă ușă și aștepta. Arareori își aprindea cîte o țigară, ferind flacăra brichetei cu palma, deși în timp ce făcea asta se apleca jos, sub geam, ca să nu se vadă nimic de afară. Cel mai adesea îl găseau zorii zilei în fotoliu, așteptînd încordat, dar calm, cu o răbdare aproape de necrezut. Și asta nu doar într-o singură noapte.

Venea apoi dimineața, făcea un duș, se îmbrăca și cînd ieșea pe culoar pentru a coborî la micul dejun, redevenea celălalt, domnul distins și respectabil ce se numea pentru toată lumea Constantin C. lonescu. Urma apoi precisa sa plimbare pe aleile din parcul ce înconjura vila, iar dacă ploua, așa cum v-am mai spus, cafeaua și... coniacul după care l-ați și recunoscut pe Alec Armașu.

Cred că a venit vremea să vă spun și cum este plasată camera în care el locuiește: este exact între cele în care au locuit Aristide Petrovici și Stelian Mărculescu. Și nu întîmplător, desigur, se instalase

el acolo. Bineînțeles, precis nu știa ce avea să se întîmple și nici dacă în cele două camere se mai găsea ceva ce ar fi interesat ancheta. Era și greu de anticipat în faza în care se găseau cercetările. Dar flerul lui, plus cîteva fapte îl determinau să creadă că aici mai sînt multe de făcut.

În primul rînd, aici se petrecuseră crimele, apoi nu fusese încă găsită scrisoarea pe care Petrovici o scrisese, înainte de a muri, lui Mărculescu – sau poate, cine știe, și altele. Aici dorea să ajungă și Despina Popescu cînd se accidentase cu mașina. Și tot aici, prin apropiere, fusese adus tînărul Motreanu, beat, fără să știe unde se află. Și mai erau cîteva indicii. Nu cumva se căuta la el acasă, la Armașu, ceva ce nu se găsea în altă parte decît tot aici? Desigur cele două camere fuseseră bine scormonite. Dar poate nu se căutase peste tot. Poate că și adversarul, sau adversarii lui din umbră își închipuiau că ceea ce nu găsiseră nicăieri se află aici. Și presupuneau că nu descoperise nici Armașu nimic, pentru că dacă ar fi găsit acel lucru foarte important pentru ei, ar fi fost deja arestați. Și cine știe cîte motive îi mai puteau aduce aici. Deocamdată se puteau face numai presupuneri.

Înainte de a sosi el aici, terenul fusese bine pregătit. Se reținuseră toate trei camerele – aflate în linie dreaptă – cele două ale victimelor și, în mijloc cea în care urma să locuiască... domnul Constantin C. lonescu. Abia a doua și apoi a treia zi urmau să fie declarate libere camerele în care locuiseră cei doi. Între timp, noaptea, Armașu le pîndea de la geamul său ce da spre balcon, după ce în timpul zilei le cercetase cu deamănuntul. Din păcate, tot fără nici un rezultat. Nu găsise absolut nimic. Cercetă centimetru cu centimetru zidurile, dușumeaua, faianța din baie. Nu fusese ascuns nimic, nicăieri. Nu-și pierdu însă speranța. Poate că nici ceilalți... și aici era salvarea. Poate că ei vor avea mai mult noroc. Pentru asta însă trebuia să fie cu ochii în patru, ziua și noaptea ca să-i surprindă tocmai cînd găseau ei ceva. Noaptea mai ales. Cît timp camerele fură declarate „ocupate", problema era de a le păzi noaptea în nădejdea că va apărea vreun „turist" ilegal care să intre pentru cercetări. După ce recepția primi dispoziția că poate să le închirieze – deci după ce Armașu le mai vizitase o dată —, paza trebuia să fie vigilentă tot timpul, zi și noapte. De văzut apoi și cine va locui în cele două camere. Armașu mai primi un ajutor în persoana unui tînăr, aparent chefliu, mereu bine dispus și glumeț nevoie mare, care ocupă, absolut întîmplător, precum bănuiți, camera învecinată cu cea în care locuise Mărculescu. Pentru că această cameră îl interesa în mod deosebit pe Armașu. Petrovici îi scrisese probabil lui Mărculescu, acesta apucase să ia imediat scrisoarea după ce prietenul său fusese descoperit mort. Or, scrisoarea nu fusese găsită nicăieri. Urme de scrum nu se descoperiseră, deci era

puțin probabil să fi fost distrusă. Desigur totul era o supoziție, ar fi spus maiorul Dinu, dar deocamdată cu ea trebuia lucrat. Se mai punea întrebarea: de ce ar fi păstrat – și ascuns – scrisoarea Mărculescu? Nu era exclus ca ea să fi conținut salvarea sa, în fața justiției, dacă nu era omorît între timp. Deci trebuia așteptat să se întîmple ceva. Ce? Urma de văzut. Deocamdată trebuiau păzite strașnic ambele camere pe tot timpul zilei și nopții.

Tînărul chefliu, purtînd numele de Stamate Petrică, nu se cunoștea deloc, dar absolut deloc, cu Armașu. Cînd din întîmplare, dinamurile li se intersectau, nu-și aruncau nici măcar o privire. Pentru cei din jur totul era firesc: cum oare să-ți fi imaginat că s-ar fi putut împrieteni un domn atît de distins și serios cu acest tinerel cam zănatec și parcă mereu puțin afumat, deși era simpatic, nimic de zis.

Zilele treceau fără să se întîmple nimic deosebit, calme, liniștite. Armașu începuse fără voia lui să se simtă și el ca un pensionar al acestei atît de tihnite stațiuni. Dar asta doar pentru cîteva clipe. Pentru că îl apucau furiile tocmai pentru că nu se întîmpla nimic. Nici veștile de la București nu erau mai bune. Despina Popescu își revenise, dar nu se putea sta de vorbă cu ea. Șocul fusese prea puternic, vorbea încă incoerent, mai mult dormita, iar doctorii se opuneau categoric oricărei forțări a situației. Riscul era prea mare și nu și-l putea asuma nimeni. Se pusese o pază strașnică la locuințele lui Petrovici și Mărculescu. De prisos să mai adăugăm că nici una dintre cunoștințele și rudele celor doi nu putuseră declara ceva util pentru anchetă. Ambii, oameni destul de retrași, cu o viață normală – cel puțin pentru ceilalți – nu atrăseseră atenția nimănui prin ceva deosebit. Vecinii nici ei nu puteau spune mare lucru. Și, totuși, undeva – Armașu simțea asta – îi scăpase ceva foarte important. Un gest mărunt, o întîmplare nesemnificativă, o coincidență... neîntîmplătoare desigur. Cînd, unde?

Cum să descoperi în noianul de fapte banale ce înconjoară de obicei faptul extraordinar – crima! – tocmai acel ceva, acel element care luminează subit o întreagă succesiune de evenimente. Uneori tocmai cel mai insignifiant amănunt ascunde cheia mult dorită a dosarului pe care îl anchetezi. Și cum să deslușești dintre atîtea amănunte tocmai pe acela care te poate duce la țintă?

Alec spera într-o greșeală a adversarului, o aștepta, o pîndea. Dar dacă ea se produsese deja și el nici măcar n-o observase, n-o băgase în seamă, chiar dacă faptul îi era cunoscut, însă nu-i dăduse importanța cuvenită? Ce era de făcut? Să ai răbdare. Să aștepți. Însă, cît și pînă cînd oare trebuia să mai aștepte? Simțea că se apropie de capătul răbdării. Într-o seară, tîrziu, i se telefonă de la București și fu întrebat dacă s-a întâmplat ceva, dacă s-a dat de vreo urmă. Trebui să recunoască cu ciudă că deocamdată nu găsise nimic. Se simți teribil de prost cînd fu nevoit să recunoască la telefon că așa stau lucrurile. Mai

ales că el fusese cu ideea să vină aici, el ceruse asta, argumentând că la Cumpătu trebuie căutată soluția cazului. Mai ceru o amînare de cîteva zile, argumentând că nici la București nu se întâmplase nimic deosebit, nu se găsise ceva nou.

Lăsă receptorul în furcă, cu un gust amar. Oare chiar degeaba să fi venit aici? Tot mai spera că, nu departe de el, poate chiar dincolo de perete, se află ceea ce căuta demult.

CAPITOLUL XVI

Și așteptarea nu fu zadarnică. Într-o bună zi – toate zilele încep prin a fi bune, dar mai spre amiază, vedem noi, iar spre seară, ce să mai vorbim! – în cocheta vilă ,,Laura"' apăru un ins mic, rotofei, cu un ușor început de calviție. Pînă aici nimic deosebit, la urma urmei fiecare cetățean are dreptul să fie mic, grăsuț și chiar să-și lase chelie. Doar că individul în chestiune întrebă amabil recepționerul dacă i s-ar putea da camera „14“. De ce tocmai camera paisprezece? Pentru că el locuise mai demult în această vilă, chiar în acea cameră, și-i plăcuse foarte mult. Neînchipuit de mult! Vedeai un peisaj cînd deschideai geamul! Era ocupată? Dacă era ocupată nu-l deranja nici camera „16“. A! în ea stătuse un foarte bun prieten al său care îi spusese că și de acolo se vede același peisaj superb. Se eliberează deseară „14“? Atunci, desigur e de preferat „14“. Pe aceasta o cunoștea mai bine, deoarece stătuse chiar el acolo. Îi mulțumește foarte mult recepționerului, e foarte amabil (și-i strecură abil o bancnotă de douăzeci și cinci de lei). Bietul om trebui s-o ia, ce era să facă? Să-și jignească clientul așa de simpatic și de îndatoritor? Nu putea comite un gest atît de nedelicat. Clientul s-ar fi simțit prost. Și primi hîrtia foșnitoare, pitind-o discret sub registrul de primiri de unde urma s-o extragă într-un moment prielnic. Nu putea s-o introducă direct în buzunar. I-ar fi ieșit vorbe pe degeaba. Sau poate pentru că de la masa cea mai apropiată de recepție, tînărul chefliu – Stamate ăla, sau cum îi zice, urmărea distrat toată scena, așa că s-ar fi putut să observe ceva și n-avea chef de „interpretări" nelalocul lor. Atît de distrat privea Stamate, încît auzise pînă și ce se discutase. Dar tot, absolut tot. Bineînțeles că nu-l interesă deloc această convorbire care se terminase atît de fericit pentru ambele părți. Clientul obținuse exact ceea ce dorise, iar recepționerul măcar o parte din ceea ce dorea mereu, de cînd era el așa ceva, adică recepționer.

Nu știu cum se întîmplă, dar nu peste mult timp, aș zice peste extrem de puțin timp, Alec Armașu află pe căi aproape oculte toată întîmplarea.

Și apoi e inutil să vă spun că mult rîvnita cameră „14“ nu era alta decît cea în care locuise – și murise – Mărculescu, da, Stelian

Mărculescu, omul otrăvit nu cu multă vreme în urmă. Și tot precum bănuiți, camera avea deja toaleta necesară pentru a primi un oaspete atît de așteptat. A, nu, nimic grav în asta. Doar trebuie să avem mereu grijă de semenii noștri, să nu li se întîmple ceva neplăcut, chiar grav. Cine știe? Pentru că oricînd putem cădea victima unei neînțelegeri. Drept care măsurile luate le putem aprecia ca absolut normale, firești, dacă nu cumva chiar necesare. Pentru că în camera „14“ se mută acum acțiunea acestui roman doar aparent polițist.

Aflînd despre instalarea lui Anghel Demetru în vilă – așa se numea omul acela scund, grăsuț și cu un început de chelie – Alec, vreau să spun Constantin C. lonescu, nu mai fu văzut ziua aceea făcîndu-și obișnuitul rond prin parcul ce înconjura vila.

Lumea chiar se miră puțin că nu e văzut nici a doua zi de dimineață la ora opt și jumătate fix, dar totul fu pus pe seama – nu? – unei indigestii și oamenii uitară de absența distinsului vilegiaturist.

Armașu era în camera lui. Toată noaptea stătuse la pîndă. Din camera vecină – putea doar auzi foarte bine – nu răzbătea nici un zgomot. Era intrigat. Se părea că omul venise foarte obosit și se culcase imediat.

În tot cursul nopții, Stamate, tînărul chefliu, aflat în camera lui, se instalase cu fotoliul chiar în dreptul ușii, lăsată atît de puțin întredeschisă, încît nici nu se observa că nu e închisă. Dar suficient că să poată urmări orice zgomot, orice mișcare de pe culoar.

Doar că nu se întîmplă nimic în prima noapte. Amîndoi, și Stamate și Armașu, erau frînți de oboseală după o noapte întreagă .de veghe încordată. Omul pe care îl pîndiseră se sculă dimineața, coborî și luă micul dejun, bine dispus, chiar vesel, cîștigînd rapid simpatia tuturor. Obținu chiar și un coniac mare la acea oră încă destul de matinală. Ceea ce-l scoase de-a dreptul din minți pe Armașu, care ar fi băut și el unul, contrar interdicției medicilor; dar acum nu era vreme de așa ceva. Alec observă totul, aflîndu-se la o masă învecinată, de unde îi urmărea cu atenție orice mișcare.

Oare nu cumva era o simplă coincidență și nu acesta era omul pe care-l aștepta de atîta vreme? Dar de ce ceruse tocmai camera „14“ și dacă aceasta nu era liberă, „16“? În prima stătuse Mărculescu, în a doua Petrovici. O obținuse pe prima, exact cea care-l interesa și pe el mai mult. Nu, nu putea fi o simplă coincidență. Ar fi fost prea de tot.

Ziua se scurse fără nimic neobișnuit. Tînărul chefliu descoperi subit că îi plac excursiile prin pădure, inspirat desigur de noul venit, un mare îndrăgostit de turismul silvic. Îl urmă întîmplător pe același traseu, e drept, la o oarecare distanță, ca să nu-l deranjeze. Nu se întîmplă însă nimic. Odată lui Stamate i se păru că Anghel Demetru zăbovise nejustificat de mult într-un anumit punct unde se intersectau niște cărări în dreptul unui izvor, amenajat cu o țeavă găurită. Dacă

puneai palma la capătul țevii, apa țîșnea pe gaură și puteai bea o apă rece ca gheața. Ceea ce și făcu Stamate, pîndind între timp direcția în care intenționa s-o ia omul din fața sa. Dar nu se întîmplă nimic. Seara veni tot fără a marca un eveniment deosebit. Masa de seară, iar o scurtă plimbare în aerul curat și răcoros al munților și apoi retragerea firească în camere, după o scurtă pauză în fața televizorului din hol.

Și veni noaptea. În sfîrșit, acea noapte pe care o aștepta Armașu de atîta vreme.

La început nu se petrecu nimic. Se părea că Anghel Demetru, obosit de astă dată de îndelungile plimbări făcute în cursul zilei, adormise iar, imediat după ce intrase în cameră. Trecuseră deja vreo două ore. Armașu își privi ceasul: unsprezece! Era timpul să se întîmple totuși ceva. Și deodată se auzi, la început foarte slab, apoi din ce în ce mai puternic, un zgomot, un hîrșîit, parcă cineva rădea cu o daltă peretele.

Alec aștepta. În liniștea de afară se auzea totul parcă multiplicat de mai multe ori. Doar că acum iar nu se mai auzea nimic. Era o liniște cum numai în munți se poate asculta. Ce era de făcut? Nu se mai întîmpla nimic dincolo. Mai aștepta nemișcat în întuneric.

În timpul acesta, din camera sa, Stamate, tînărul chefliu, care acum nu mai părea astfel, urmărea și el cu încordare tot ce se întîmpla la Anghel Demetru, camera lui aflîndu-se și ea lîngă a acestuia, doar că în partea opusă celei a lui Armașu.

Apoi începu din nou să se audă ceva. Niște ciocănituri scurte, ușoare, aproape imperceptibile. Cei doi ascultară atenți ce se auzea din camera care se găsea între ei. Aceleași zgomote. Tensiunea ajunsese la maximum. Acum trebuia acționat. Repede și fără greș.

În asemenea împrejurări nu era permisă nici o eroare. Alec îi comunică scurt lui Stamate prin micul aparat de emisie-recepție ce-l avea în cameră:

— Urmează ieșirea.

— O.K.

— Stai spre culoar și peste 10 secunde ieși.

— Am înțeles.

— Dacă e închis, bați.

Închise aparatul. își pipăi revolverul, era la locul lui. Deschise ușurel, cu grijă, ușa ce da spre balcon și se strecură afară. Era un întuneric, beznă. Trebui să pipăie cu mîinile ca să-și poată da seama unde era balustrada balconului. Erau la etajul doi al vilei. Știa că orice mișcare greșită îl poate proiecta în gol. Respiră adînc. Repetase figura de atîtea ori. Cu o săritură scurtă, precisă, se aruncă în întuneric. Aterizâ în balconul de alături, amortizînd cu grijă căzătura. Înăuntru nu se vedea nici o lumină. Se aplecă mult ca să nu i se ghicească totuși silueta în dreptul geamului. Ridică prudent capul. Abia acum zări o fîșie îngustă și lungă de lumină ce venea de undeva din încăpere.

Înțelese: prin ușa puțin întredeschisă de la baie se vedea lumina. Acolo lucra individul și tot din baie se auziseră probabil zgomotele de adineauri.

Așteptă puțin, apoi încercă ușor ușa. Era închisă. Geamul la fel. Se cerea încercată altă variantă. Omul trebuia surprins asupra faptului. Asta era șansa. Poate Stamate are mai mult noroc. Dar secundele treceau fără să se întîmple nimic. Din baie se vedea în continuare fîșia de lumină. Anghel Demetru trebăluia ceva acolo, fără să simtă vreo primejdie.

Și, fără veste, începu totul. Așa cum încep toate lucrurile decisive în viața noastră, și rele și bune.

Stamate, care în tot acest timp își fuma calm o țigară pe culoar, ca și cum aștepta pe cineva – numai el știa cît de calm – se decise. Apropiindu-se de ușa camerei lui Anghel Demetru, apăsă ușor clanța. Era închisă, probabil și cheia era răsucită în broască pe dinăuntru. Deci omul era perfect blocat. Pentru că bănuia că insul avusese prudența de a-și închide și ușa de la balcon. Operațiunea pe care o întreprindea el era prea importantă, prea riscantă pentru a comite vreo imprudență.

Urma să se pătrundă într-un fel înăuntru, dar nu prea avea cum. Și desigur ar fi fost mai bine dacă omul era prins asupra faptului. Doar că nu se putea. Tocmai se pregătea să bată pentru că altceva nu se putea face, decît dacă ar fi spart ușa, ceea ce nu se făcea; însemna să fi deranjat toată vila la o oră așa de tîrzie. Deci exact cînd se pregătea să bată politicos la ușa lui Anghel Demetru, se întîmplă ceva despre care Stamate nu putu povesti după aceea cu exactitate cum s-a petrecut.

Pe culoar își făcu apariția un individ înalt, foarte distins, îmbrăcat elegant – asta, da, își amintea perfect – care îl rugă, cît mai amabil cu putință, să se retragă grabnic în camera lui. Stamate nu putu rezista invitației atît de politicoase dintr-un motiv cit se poate de omenesc: omul îi arătă, la vedere, un obiect lunguieț care se termina cu o țeavă, îndreptată chiar în direcția lui. Nu putea face altceva decît ceea ce îi cerea necunoscutul. Dar, înainte de a duce la îndeplinire porunca celuilalt, cum tot fusese surprins cu mîna îndreptată spre ușa camerei lui Anghel Demetru, întrebă nedumerit, făcînd gestul că ar vrea să bată – și chiar apucă să bată o dată în ușă:

— Cum, chiar nu-mi îngăduiți să-i fac o vizită domnului acesta?

Individul sări imediat și-i puse revolverul în piept:

— Încă o mișcare, și ești pe lumea cealaltă.

Dar acea singură mișcare fusese de ajuns. Din cameră Anghel Demetru auzise bătaia în ușă și se și repezise spre ea. Aprinse în același timp lumina, în mînă ținea un ciocan pentru orice eventualitate, întredeschise puțin ușa și privi pe culoar.

Alec urmărea din balcon ce se întîmpla în cameră și văzu tot ce

făcuse Anghel Demetru.

Dar Armașu nu avea cum să vadă că, pe culoar, Stamate încearcă, în timp ce se retrăgea sub amenințarea revolverului necunoscutului, una din acele utile figuri pe care le învățase în orele de antrenament. Doar că necunoscutul nu era nici el un începător. Pară scurt, eficient. Primi și el o lovitură, dar a sa fu mult mai puternică, izbutind să-l amețească pe Stamate. Necunoscutul vru apoi să se apropie de ușa lui Demetru. Dar în momentul acela îl văzu pe Anghel Demetru privind speriat prin deschizătura ușii. Între timp tînărul din fața sa părea să-și fi revenit aproape, iar omul din ușă dădea semne că ar vrea să folosească ciocanul pe care îl avea în mînă.

Necunoscutul înțelese că e total imprudent să lupte cu doi adversari pe un culoar de vilă, bineînțeles locuită, și dispăru așa cum și apăruse, într-una din încăperile învecinate.

Armașu, deși nu avea cum să vadă ce se petrece pe culoar, simți că ceva nu e în regulă – prea fusese lungă pauza – și dintr-un salt fu în balconul celălalt, intră în camera lui și de acolo pătrunse pe culoar cu revolverul în mînă. Tocmai cînd locotenentul Stamate își revenise complet, iar Demetru se pregătea să închidă la loc ușa, speriat de ce i s-ar putea întîmpla.

Dar nu mai avu cum s-o închidă. Alec își strecură rapid un pantof în ușă, împiedicîndu-l s-o tragă după el. Înainte de a pătrunde în camera acestuia, il văzu pe Stamate cum se aruncă spre ușa pe care dispăruse necunoscutul. Era închisă pe dinăuntru. Tînărul locotenent înțelese imediat că tipul va încerca cu orice risc să sară pe geam, sau să coboare din balcon în balcon, pînă jos. Apucă să-i spună în fugă lui Alec că mai fusese cineva acolo care însă dispăruse și se prăvăli pe scări, pentru a-l mai prinde pe necunoscut afară, în spatele vilei. Apoi Armașu se întoarse spre Anghel Demetru, care îl privea îngrozit. Se dăduse cu spatele la perete, așteptîndu-și parcă sentința. Îi dispăruse zîmbetul său de ziuă cu care fermecase tot personalul vilei.

Alec deschise discuția:

— Fii calm. Nu ți se întîmplă nimic. Propun să luăm loc în aceste două fotolii confortabile și să-l așteptăm pe prietenul meu care mai are puțină treabă. Nu știu încă despre ce e vorba, dar poate îmi spui dumneata.

Celălalt îl privea cu ochi holbați, neîndrăznind să zică ceva.

Pînă la urmă luară loc la insistențele repetate ale lui Armașu.

O bună bucată de timp nu-și spuseseră nimic. Demetru îl privea ca o fiară hăituită. Crezu la un moment dat că poate profita de aerul destins, relaxat chiar, al lui Armașu, dar se înșelă cumplit. Cînd se repezi la el prin surprindere – Anghel Demetru crezu asta – Alec îl primi cu o directă aplicată cu precizie unde trebuia, adică sub bărbie, și omul căzu fulgerat la pămînt. Încercă cu greu să se ridice și pînă la

urmă chiar izbuti. Dar se vedea că nu mai este capabil să continue lupta.

— Nu mai fă gesturi imprudente, că mă indispui. Și așa am destule necazuri pe cap.

Celălalt era încă nehotărît asupra a ce trebuia făcut în continuare.

— În situații din acestea e foarte bine să stai liniștit; prezintă oricum mai multă securitate. Ascultă-mă pe mine, tinere, că-s mai bătrîn ca dumneata.

Demetru se decise în sfîrșit și se așeză la loc supărat.

— Așa, vezi că se poate.

Pe ușă intră gîfîind Stamate, care îi explică pe scurt ce se întîmplase.

— Și unde e tipul?

— Niște băieți de-ai noștri sînt pe urmele lui. Cînd am ajuns eu jos, el deja se urcase într-o mașină și pornea în mare viteză.

— Să sperăm că-l și ajung, apoi întorcîndu-se spre Anghel Demetru:

— Uite ce nerecunoscător ești. Noi te-am scăpat dintr-o mare primejdie și dumneata devii violent, așa, fără nici un motiv. Ai văzut, era probabil un prieten de-al dumitale care ținea teribil de mult să te întîlnească. Cred că voia să-ți spună ceva important. Dar bănuiesc că nu spre binele și sănătatea dumitale.

Celălalt continua să tacă cu încăpățînare.

— Poate ne spui cu ce treburi pe aici.

Din nou nici un răspuns.

— Văd că cu dumneata nu se poate face conversație. Ai devenit, se pare, un tip extrem de tăcut. Deși în cursul zilei numai vocea dumitale se auzea prin vilă.

Tipul se foi în fotoliu, apoi, în sfîrșit, se hotărî și spuse morocănos:

— Nu știu ce vreți de la mine!

Armașu izbucni în rîs, mai mult amuzat, decît furios:

— Asta-i bună! Adineauri se pare că știai ce vrem din moment ce te-ai repezit – vai – cu atîta brutalitate la mine. Noroc că te-am liniștit la timp. Credeai că unde sînt așa, mai firav, mă dai gata repede.

— Dacă ați năvălit cu forța în camera mea, ce era să fac?

— Săracul!

— Am să reclam!

— Domnule, ai un umor pe care nu ți-l bănuiam nici măcar în timpul zilei cînd erai intr-adevăr nemaipomenit de vesel. O să vii acum cu noi. Ia-l, Stamate, pentru a avea cu dumnealui o discuție mai tîrziu. Eu am treabă aici. Să vedem ce meșterea dînsul prin baie. Și vezi ce se întîmplă cu celălalt. Dacă l-au găsit sau nu. Dar fii atent cu prietenul nostru, că e cam nervos. A sărit și la mine.

CAPITOLUL XVII

După plecarea lui Demetru escortat de Stamate, Armașu intră nerăbdător în baie. Se vedea clar cu ce se îndeletnicise locatarul camerei. Erau desprinse mai multe plăci de faianță. Acolo deci căuta omul acele mult rîvnite scrisori sau ce-or fi fost ele. Se părea însă că fusese conturbat de la treburile lui și nu apucase să termine ce-și propusese și, după cîte observă Alec, nici nu găsise încă nimic.

Doar dacă nu le-o fi dosit undeva în grabă cînd a auzit zgomot la ușă. Căută peste tot. Nu era nimic. Reveni în baie. Ciocăni ușor cu degetul cîteva plăci. Se țineau bine și nu sunau a gol. Dar ce-ar fi să mai încerce cîteva? Își dădu jos haina și se apucă serios de treabă. Le luă la rînd. Se folosi de mînerul ciocanului lăsat de Demetru. După aproape o oră de lucru tot nu descoperise nimic. începu să creadă că se lăsase păcălit. Probabil că celălalt avusese o proastă inspirație să caute acolo, în baie.

Își aprinse o țigară enervat. Și totuși omul acela nu riscase de pomană să locuiască în camera unde fusese ucis Mărculescu. Știa el ceva. Se aplecă să privească sub chiuvetă. Cîteva plăci erau ciobite în așa fel încît să lase loc pentru țeava de evacuare. Le palpă cu atenție. Erau și acestea destul de solid prinse de zid. Cînd era gata să renunțe, degetul arătător i se agăță de un colț ascuțit, puțin ieșit în afară. Trase ușor și bucata de faianță cedă, desprinzîndu-se. Privi în locul rămas liber și rămase uluit Aici se afla ceea ce căuta el de atîta amar de vreme. Lipit aproape de cimentul care cîndva susținuse placa de faianță, era un plic alb. Îl luă cu grijă. Se miră cum de se susținuse așa de bine placa, dar se lămuri repede: cu o latură se rezema de conductă, iar cu cealaltă de o teșitură a zidului. Fusese bine înțepenită, iar locul incomod în care se afla – exact între chiuvetă și tub – o ferea de priviri indiscrete sau de vreo atingere involuntară care ar fi putut duce la descoperirea ascunzătorii.

În sfîrșit avea plicul sau poate doar unul din ele. Vrînd să iasă din baie, se împiedică de ceva: era un săculeț de ciment. Se amuză. Omul venise înarmat cu de toate ca să pună plăcile la loc, pentru a nu lăsa nici urmă că se umblase acolo.

Ajuns jos, bucuria îi fu însă umbrită la aflarea veștii că necunoscutul cu care se ciocnise Stamate, scăpase. Avansul pe. care-l luase inițial, urcîndu-se grabnic în mașină, fusese decisiv. Automobilul, e drept, îl găsiseră abandonat aproape de Sinaia. După toate aparențele mașina fusese furată, pentru că avea o portieră forțată. Individul urcase probabil în alta, care-l aștepta prin apropiere.

Alec se întoarse singur în camera lui, obosit după toate întîmplările acelei nopți. Obținuse, se pare, prima victorie importantă, poate decisivă pentru dezlegarea cazului.

*

— Iată textul scrisorii găsită ascunsă în camera lui Stelian Mărculescu, începu Alec Armașu, a doua zi de dimineață în biroul său.

De față erau maiorul Dinu și un locotenent, expert în grafoscopie, care ardeau de nerăbdare să audă în sfîrșit despre ce era vorba în mult rîvnita scrisoare:

— Ascultați cu atenție, poate pricepeți și voi ceva din toată istoria asta.

Dinu simți ironia, dar o lăsă să treacă pe lîngă el, ca și cum n-o observase.

„Dragă prietene,

Îți scriu aceste rînduri pentru că te afli și mă aflu într-o mare primejdie. Poate cînd va ajunge această scrisoare la tine, unul din noi doi nu va mai fi în viață. Sau poate nici unul. Deci un expeditor mort la data ajungerii scrisorii la un destinatar la fel de mort. Nu glumesc, că nu-mi arde de așa ceva în asemenea momente. Ai să te întrebi de ce îți scriu totuși. Din două motive sau mai bine zis pentru două eventualități. Dacă trăim pînă ajunge scrisoarea la tine, ca să luăm măsurile de precauție pentru a trăi amîndoi și în continuare. Iar dacă nu, atunci măcar post-mortem să se facă dreptate, pentru că după atîtea mîrșăvii ale omului acestuia care ne-a fost șef la amîndoi și în care am crezut, trebuie să se facă în sfîrșit dreptate, să plătească după cum merită, el și ceilalți care au trădat. Ai să spui, desigur, că nici noi n-am fost ușă de biserică, în special eu. Tu te-ai oprit oarecum la timp, retrăgîndu-te din afacerea aceasta murdară. Dar nu suficient de „la timp“ ca să fii azi în afara oricărui pericol. În 1959, cînd a început toată povestea asta nenorocită, nici unul din noi nu credeam că vom ajunge unde am ajuns. Știi că el, fiind conducătorul instituției unde lucram amîndoi, ne-a dat întîi ordin să facem lucruri care nu erau sau nu păreau grave, cel puțin în ochii noștri. Treptat-treptat însă ne-a tîrît în afaceri din ce în ce mai murdare. Dar n-are rost să-ți amintesc aceste lucruri care nu-ți fac nici un fel de plăcere.

Important este acum să scăpăm cu viață. Sînt informat de D.P. că prietenul nostru comun – cu care te-ai întîlnit săptămîna trecută la Constanța – ar urma să încerce să ne lichideze pe amîndoi. Nu-mi vine să cred că tocmai el a fost pus s-o facă, un om nepotrivit pentru asta. Dar poți să știi? Ieri seară am fost urmărit prin parc. La București la fel, simțeam mereu pe cineva pe urmele mele. Casa mi-a fost răscolită în absența mea. Din surse despre care n-are rost să-ți vorbesc în această scrisoare am aflat că șeful a hotărît să-i elimine pe cei cu care a lucrat la Iași în perioada 1959. Or, tu știi cine sînt aceștia. Noi doi sigur. Am fugit aici, la Cumpătu, la sfatul lui D.P. nu pentru a mi se pierde urma, ci pentru că am aici un prieten care m-ar putea ajuta. Din păcate nu se poate face nimic. Simt că și aici am fost descoperit. Și

cred că am ghicit despre cine e vorba. De fapt bănuiam încă de la București, dar nu eram sigur că el este. Cine nici nu gîndești. Este cel căruia noi îi spuneam ,,Blîndul“'. De necrezut, nu? Mi-a șoptit mie odată ceva șeful despre „blîndețea“ lui. E poate singura dată cînd a spus adevărul în fața mea. La început n-am crezut, dar acuma sînt aproape convins. În această situație m-am simțit nevoit să trec la contramăsuri de apărare. Dar cum pericolul a devenit prea mare, am fost obligat să pregătesc eu distrugerea lui. N-am ce face. Altfel mă lichidează el. Îmi pare rău, dar altă cale nu există. Te sfătuiesc și pe tine să eviți orice contact cu „Blîndul“. Și părăsește cît mai grabnic și mai discret Bucureștiul pentru o bună bucată de vreme. Caută să scapi de urmăritori. La Constanța, de pildă, te poți duce la cine știi tu. Pe el nu l-au găsit încă.

Și ca să fiu sincer, te sfătuiesc ca, în caz de forță majoră, să lovești și tu, repede și fără ezitare. Deci să lovești primul, altfel ești pierdut.

Acum, un ultim sfat: nu te mai duce pe strada Uranus. De cînd a plecat D.P., e pustiu și mai ales primejdios. Cu ea acolo, te simțeai parcă mai în siguranță. Am impresia că el a determinat-o să plece, temîndu-se că nu i-ar mai tolera afacerile lui necurate.

Se pare că Blîndul a trecut nu demult pe acolo să pună ceva la cale. Nu m-aș mira să apară și șeful pe aici, deși m-a asigurat că nu va veni. Îmi sînt suspecte garanțiile lui că mă va apăra dacă mi se va întîmpla ceva. Este un avocat în care nu se poate avea încredere în nici o împrejurare.

Al tău Aristide”

P.S. Las pentru mai tîrziu lista cu persoanele care ar urma să plătească dacă mi se întîmplă ceva. Oricum, a intrat femeia de serviciu și mereu se foiește pe lîngă masa la care scriu, parcă ar fi curioasă să știe ce am așternut pe hîrtie.

Același.”

Armașu termină de citit și tăcu posomorit, cu privirea lăsată în jos, spre scrisoare. Dar pe chipul său se putea citi și altceva, greu de definit. Părea ca un om care a primit o veste proastă, îngrozitor de proastă, așa cum, de pildă, arată un om care află că a pierdut pe cineva foarte drag și apropiat.

Ceilalți doi îl priviră nedumeriți, intrigați chiar. Ce se întîmplase? Ce i se întîmplace? Se făcură totuși că nu observă nimic. Într-un tîrziu ridică ochii spre ei și spuse cu o voce obosită, de om aproape înfrînt:

— Să văd ce mai spuneți acum.

— Mare lucru n-am înțeles, ca să fiu sincer, și am impresia că scrisoarea asta fără lista care urma să fie anexată nu are cine știe ce valoare.

— Nu sînt de aceeași părere. De fapt, bietul Petrovici spera să scrie

mai tîrziu și lista, dar n-a mai apucat, căci a doua zi era deja mort. Sau poate, cine știe, a ezitat, speriindu-se de ce avea de gînd să facă. Nu-ți divulgi chiar așa, cu inima ușoară, toți complicii din bandă. Asta se plătește scump mai întotdeauna. În lumea unor asftel de „oameni" trădarea – cum o numesc ei – este în mod sigur fatală.

— Da, dar el, urma s-o facă oricum post-mortem... Dacă trăia, probabil distrugea lista și poate scăpa.

— N-o distrugea; asta era răzbunarea sa. Pentru că oricînd putea fi ucis. Și atunci ar fi ținut în continuare lista. Dar simplul fapt că această listă există și era scrisă de mîna lui, dacă ar fi fost găsită, echivala cu o trădare și tot prost ar fi ieșit pentru el. Îți dai seama în ce situație fără ieșire intrase.

— Doar că această listă n-a mai apucat s-o scrie, iar de omorît, tot a fost omorît, fără a se mai putea deci răzbuna post-mortem. Iar pentru noi, lista asta conta. Scrisoarea...

— Repet: n-ai dreptate, replică iritat Armașu. Scrisoarea este importantă chiar numai pentru că există. Să sperăm că specialistul nostru o să poată descoperi lucruri importante la expertiza grafoscopică. Iar apoi nu pot crede că e chiar atît de lipsită de importanță, din moment ce atîta lume se bate pentru ea. Vezi întîmplările noastre de la Cumpătu.

— Poate și cei doi tot lista o căutau.

— Posibil. Eu continui să cred că și scrisoarea prezintă interes pentru noi. Aș încerca că vă rezum cîteva din lucrurile noi pe care le aduce ea:

1. Confirmarea supoziției mele că Petrovici voia să-l avertizeze pe Mărculescu asupra pericolului ce-i pîndea pe amîndoi (deși aici este încă un semn de întrebare, despre care însă o să discutăm ulterior).
2. Aristide Petrovici nu era un om așa de cinstit cum ni se părea nouă. Se pare că era în stare de orice.
3. Cineva – D.P. în scrisoare – l-a avertizat de pericol.
4. Șeful vrea să-i lichideze pe toți cei cu care „a lucrat“ la Iași prin anul 1959. Deci aflăm și locul afacerilor.
5. Un oarecare „Blîndul“ urma să-l lichideze pe Petrovici (informația furnizată de șef).
6. Mărculescu este sfătuit să nu mai meargă pe strada Uranus, unde a stat și D.P. S-ar putea ca „el” de care se pomenește că ar locui acolo, să fie chiar șeful.
7. Șeful este jurist. Informație foarte prețioasă, după părerea mea.

Dinu părea, nemulțumit de interpretarea scrisorii și nu întîrzie s-o spună:

— Cred că am obiecții aproape la toate cele șapte puncte.

— Atunci hai să le luăm pe rînd.

— De acord. 1) Eu n-aș fi chiar atît de sigur că Petrovici îi scria lui Mărculescu pentru a-l avertiza. Aceasta e doar o supoziție a noastră. Putea foarte bine să scrie și altuia.

— Într-adevăr! Cam la asta mă gîndeam și eu. Nu deținem nici o dovadă că îi era adresată lui Mărculescu. Doar simplul fapt că am găsit-o ascunsă la el în cameră nu e suficient pentru a trage o concluzie definitivă. Putea, în panica iscată la descoperirea cadavrului lui Petrovici, să intre în camera acestuia și s-o fure. Poate știa ceva de scrisoare, poate moartea l-a surprins pe Petrovici cu ea în față, chiar în mînă, și i-a fost ușor lui Mărculescu s-o ia pe neobservate.

— Posibil. Dar aici se naște o nouă întrebare. El spune spre sfîrșitul scrisorii: „Nu m-aș mira să apară și șeful pe aici". Mărculescu a venit la vilă pe patru iulie, la ora 10 dimineața, cu o oră înainte de a fi găsit mort Petrovici.

— În realitate el sosise încă în noaptea de trei spre patru. Am găsit eu biletul care poartă data de 3 iulie – timp IV, deci plecase din București cu unul din trenurile dintre orele 18-24.

— Acest lucru întărește presupunerea mea, reluă maiorul Dinu, că n-ar fi exclus ca șeful să fie chiar Mărculescu. „Nu m-aș mira să apară și șeful aici". Or, Mărculescu apăruse discret de cu noapte încă, deși la hotel se înființase abia a doua zi la zece. Ce interes avea să stea ascuns toată noaptea? Nu cumva să pregătească moartea lui Petrovici, strecurîndu-i pastilele ucigătoare printre cele inofensive, într-un moment de neatenție a acestuia?

— Dar tot atît de bine, obiectă Armașu, Mărculescu ar putea fi „Blîndul".

— Greu de acceptat. Petrovici fusese avertizat că Blîndul urmează să-l lichideze și el știa desigur cine răspunde la această poreclă și ar fi luat măsurile de precauție care se cereau. Nu l-ar fi primit în cameră pe Mărculescu dacă acesta era Blîndul sau chiar dacă-l primea îl supraveghea cu atenție și ar fi observat că „Blîndul" îi înlocuiește pastilele.

— Da, dar din ordinul șefului trebuia să-l ucidă, deci și șeful era cel puțin la fel de primejdios.

— Șeful nu lucra direct, ci prin intermediari, ca orice șef de bandă care nu vrea să se încarce cu o crimă făcută de mîna lui. Așa că, conchise maiorul Dinu, nu putem fi atît de siguri că scrisoarea îi era adresată lui Mărculescu și cu atît mai puțin că acesta ar fi „Blîndul" sau șeful.

— Dar cui?

— S-ar putea să mai fie un complice care trebuia avertizat.

— Complicată treabă, observă Armașu pe gînduri.

— Vezi? Să continui cu celelalte puncte ale concluziilor tale, întrebă zîmbind Dinu.

— Hai, continuă, fă-mă și tu praf o dată. Știi că ocazii din astea ai rar.

— Am eleganța de a trece peste punctul doi.

— Desigur, hohoti Alec cu amărăciune, este evident că Petrovici n-a fost ușă de biserică, cum zice chiar el. Așa că aici sîntem de acord amîndoi.

— Și ajungem la punctul trei, continuă imperturbabil Dinu. Cu ce ne ajută pe noi informația că „D.P.“ l-a avertizat de pericol?

— N-ai idee cît ne ajută. Știi cine este „D.P.“?

— Da. Bănuiesc, ca și tine dealtfel, că este Despina Popescu. Tot inutilă informația. Pentru că trebuie să-ți spun cu părere de rău că starea sănătății ei este în continuare foarte gravă și toate încercările noastre de a vorbi cu ea cît ai lipsit tu din București, au dat greș. Cîteva fraze disparate, fără nici o semnificație.

— Doctorii ce spun?

— Nici ei nu știu ce să mai creadă. Se părea, la un moment dat, că situația se ameliorase, cînd deodată, iar s-a înrăutățit. Asta chiar în ziua cînd am fost eu pe acolo.

Alec ciuli urechile.

— Ai încercat atunci să vorbești cu ea?

— Da. Și deși în cursul dimineții vorbise cît de cît, cînd am venit eu redevenise tăcută, cu privirea fixă. Doctorii spun că nervii au rezistat mai prost decît corpul.

Armașu rămase pe gînduri. Ceva îl irita în toată povestea asta cu accidentul Despinei.

— Așa că vezi, cel puțin deocamdată nu ne ajută cu nimic faptul că am aflat de avertimentul dat de „D.P.“ lui Petrovici.

— Atunci, hai, treci la punctul patru și execută-mă în continuare.

— Bine. Aflăm că șeful a lucrat la Iași cu banda lui, probabil, nu singur, prin 1959. Ce să-ți spun, teribil de precisă informație! Iași ’59. Au trecut peste zece ani de atunci. Caută acum printre cei 280.000 de locuitori ai orașului pe eventualii complici care au supraviețuit. Unii probabil c-or fi și murit de bătrînețe.

Alec se stăpînea cu greu, mai ales cînd îl văzu zîmbind pe tînărul locotenent.

— Fără ironii, Dinule, pentru că meciul nu e încă gata; acum ești tu la serviciu, cum se zice în tenis. Dar nu uita că am să trec eu la serviciu, o să-ți iau ghemul și, mai mult decît atît, o să fac și un break, deci o să-ți iau puncte și pe serviciul tău, iar la urmă am să iau și meciul.

Lui Dinu îi păru rău pentru gluma făcută. Alec era ultimul om din lume pe care ar fi vrut să-l supere. Bătu în retragere, căutînd să aplaneze conflictul.

— Gata, renunț la celelalte puncte.

— Vrei să mă umilești, să renunți cînd ești tu în avantaj? Te rog, ai serviciul. Poate nimerești și un as.

Maiorul Dinu se codi, dar nu avu ce face, așa că reluă prudent:

— La punctul 5 ai dedus că un oarecare „Blîndul“ urma să-l lichideze pe Petrovici. Dar noi nu știm cine este individul și nici nu cunoaștem pe cineva care să ne poată spune. Așa că e greu de folosit informația, cel puțin deocamdată.

— De acord, acceptă morocănos Alec. Punctul șase!

— Se pomenește în scrisoare că „el“ stă pe strada Uranus și că „D.P.“ a locuit o vreme acolo. Nu știu – din text nu reiese clar – dacă „el'" este șeful de care se vorbește mai sus. Iar cu Despina Popescu, cum spuneam...

— ...nu se poate vorbi încă, completă, din ce în ce mai posomorît Armașu. Dar vom vorbi, n-avea grijă. Și acum te rog finalul, punctul șapte.

— Scuză-mă, Alec, dar aici mi se pare că interpretarea dată de tine cuvîntului „avocat" este... cum să spun eu?

— Spune, nu te jena. Față de ce mi-ai făcut pînă acuma, asta e un fleac.

— „Avocat" poate să însemne nu neapărat „jurist", ca profesie, ci pur și simplu un om care îți ia apărarea în împrejurări oarecare, mai dificile, adică cineva care îți pune o vorbă bună cînd ești într-o încurcătură.

— Asta-i culmea, Dinule! La dispute lingvistice încă nu ajunsesem cu tine pînă acum. Dar, mă rog, eu îți respect pasiunea pentru semantică, numai că ia uite cum sună contextul: „îmi sînt suspecte garanțiile lui că mă va apăra dacă mi se va întîmpla ceva. Este un avocat în care nu se poate avea încredere în nici o împrejurare“. Ei ce zici? Cuvintele „mă va apăra“ și „avocat", luate împreună, nu-ți sună ca o trimitere, la profesiunea propriu-zisă de avocat și nu la cea de simplu apărător nechemat cînd cineva are o încurcătură?

Dinu lăsă capul în jos, neconvins.

Alec se înfurie de-a binelea:

— Deocamdată îți las ție avantaj serviciu, sau cum se zice tot la tenis. Dar în două, cel mult trei zile, am să te invit la o discuție cît se poate de cordială și prietenească în care am să-ți fac exact ce mi-ai făcut tu acum. Adică am să iau și eu cele șapte concluzii mai importante ale scrisorii și am să-ți demonstrez dacă nu contrariul celor afirmate de tine, în orice caz altele, mult diferite de ale tale. Am spus cele șapte concluzii mai importante, pentru că mai sînt și altele care pot fi extrase din această scrisoare, care mie, să știi, aproape mi-a dat dezlegarea misterului. Și ține minte, nu știu cu nimic mai mult decît tine în acest caz. Și atunci să te ții, frate Dinule, la ironii, căci va fi rîndul tău să le suporți pe ale mele.

Nu ne rămîne decît să adăugăm că într-adevăr Alec nu știa cu nimic mai mult decît Dinu în această afacere și tot atît cît știe și cititorul, pentru că autorul a respectat una din legile jocului care este un roman polițist: cititorul trebuie să dispună de toate datele pe care le deține și detectivul. Și dispune. Se va vedea la sfîrșit.

CAPITOLUL XVIII

Acum trebuia discutat cu cel care-i ajutase, fără voia lui desigur, să intre în posesia mult comentatei scrisori. Cu Anghel Demetru. Alec era încă sub impresia disputei avute cu Dinu. A, nu era de fapt supărat pe acesta, ci – culmea! – mai mult pe el însuși că încă nu izbutise să lumineze toate cotloanele ascunse ale acestei încurcate afaceri. Altfel, desigur, el ar fi putut să contracareze multe din argumentele prietenului său. Și așa Dinu nu sesizase unele lucruri din scrisoare, deși o citise, o studiase la fel de mult ca și el; Dar Alec prefera, puțin malițios desigur, să savureze victoria mai tîrziu, cînd va fi pe deplin sigur că nu greșește cu nimic în raționamentele și bănuielile sale.

Deocamdată ordonă să fie adus Anghel Demetru.

Acesta intră, destul de -sigur pe el, luă loc pe scaunul oferit de Armașu, privindu-l drept în ochi.

Joacă tare tipul, își zise Alec, dar las' că-l înmoi eu. Trebuie, doar să am răbdare cu el.

— Sper că ne vom putea înțelege pînă la urmă, nu?

Tăcere. Insul aștepta prudent în defentivă, neriscînd deocamdată nimic.

— O cafea? O țigară?

— Nu, mulțumesc.

— Eu zic atunci să începem.

Alec răsfoi atent un dosar pe care îl avea în față, lăsînd să mai treacă vreo cîteva minute, așa, pentru atmosferă. Apoi începu scurt:

— Numele!

— Ce, nu-l știți?

— Numele am spus.

Celălalt îl privi furios, dar n-avu încotro:

— Anghel Demetru.

— Domiciliul?

— Str. Zambilelor nr. 26.

— Profesia?

Aici Demetru avu o scurtă ezitare.

— Ospătar.

— Locul de muncă?

De data asta Demetru avu o ezitare ceva mai lungă.

— Am lucrat la Hotel „Parc".

— Eu nu te întreb unde ai lucrat, ci unde lucrezi în momentul de față. Limpede, nu?

Tipul tăcu.

— Am de gînd să mă angajez la...

— Văd că ai gînduri frumoase. Deci fără ocupație.

Celălalt se foi în scaun.

— Totuși, pentru ca să-mi îmbogățesc cunoștințele mele, spune-mi cum faci de poți trăi fără nici un salariu! Mă interesează treaba asta mai mult decît îți închipui.

Demetru nu scoase nici acum vreun cuvînt.

— Din ce mănînci, din ce te îmbraci? Văd că, har Domnului, ai niște straie frumoase pe dumneata. Aud că-ți plac și băuturile fine, din import chiar. Ba faci și cinste zile întregi cu whisky, Hennessy, locuind în costisitoare camere de hotel prin stațiuni turistice.

Lovitura fusese bine dată și Anghel Demetru se clătină vizibil. Armașu nu-l lăsă să-și revină și-l lovi din nou, în plin:

— Ce căutai cu Motreanu la Cumpătu?

Adversarul era zdruncinat de-a binelea. Încercă, bîlbîindu-se, o apărare naivă:

— Nu știu despre ce Motreanu vorbiți.

— Atunci să ți-l arăt eu, viu și natural.

Sună. Pe ușă apăru Ionel Motreanu. Alec îl întrebă, arătîndu-l pe Anghel Demetru:

— Îl cunoști?

—Da.

— Cine e?

— E cel care a stat cu mine în cameră la Cumpătu.

— Ești absolut sigur? Știi, starea în care te adusese...

Motreanu roși:

— Precis este el.

— Bine, îți mulțumesc. Poți să pleci. Și nu uita ce ne-am înțeles.

Tînărul instalator încuviință din cap, salută și. apoi ieși.

— Acum cred că ai priceput că n-are nici un sens să iei pe „nu“ în brațe.

— Nu l-am văzut în viața mea pe omul ăsta.

Alec se înfurie:

— Te previn că orice declarație falsă se întoarce împotriva dumitale și-ți îngreunează situația. Am dovezi că dumneata erai insul care a stat cu Motreanu în camera de la Cumpătu. Să-ți spun numai cîteva din ele: personalul hotelului te-a recunoscut într-o superbă fotografie, în culori, pe care le-am arătat-o noi. Cel puțin trei persoane. Amprentele de pe paharele din cameră. Și apoi, ai putea să-mi spui ce ai făcut în acele zile? Ai vreun alibi?

Statura mică și bondoacă a lui Demetru se micșorase parcă și mai

mult.

— Mai negi?

Anghel Demetru se hotărî în sfîrșit:

— Recunosc totul.

Alec se destinse zîmbind satisfăcut.

— Acum să vedem ce recunoști. Povestește-mi tot ce s-a întîmplat.

— Păi, cum să vă spun, a venit dom' Felix la mine...

— Ia stai, dar ăsta cine mai e?

— Dom' Felix, cine să fie. Nu v-am spus?

— Bine, bine, dar cine e, vreau să spun cum îl mai cheamă?

— Felix, mai mult nu știu.

— Măcar spune-mi cum arată.

— Înalt, foarte elegant îmbrăcat. Un domn bine, ce mai...

Aici Armașu își aduse aminte de individul misterios ce apărea și dispărea ba la Cumpătu, ba la București.

— Unde stă, ce face, știi?

— Habar n-am.

— Domnule, răspunsurile dumitale mă paralizează. Lucrezi cu un om, învîrți nu știu ce afaceri cu el și nu știi decît că îl cheamă Felix. Te rog să-mi povestești tot ce știi: de cînd l-ai cunoscut, cum ați „colaborat" etc.

— Acu vreo trei ani ne-am cunoscut la mare. Eu lucram la un bar de noapte. Ne-am împrietenit la un pahar de whisky, după ora de închidere, apoi a mai venit de cîteva ori și într-o seară mi-a propus să lucrez pentru el, spunîndu-mi că nu-mi cere să fac nimic ilegal.

— Ce să lucrezi?

— La început mi-a dat doar niște cartușe de Kent să le vînd la bar. Cum treaba asta o făceau și alți băieți, nu mi s-a părut nimic primejdios. După aceea mi-a adus și o ladă cu whisky, tot ca să-l vînd.

— Nici asta nu ți s-a părut primejdios, nu?

— Nu, nu cine știe ce.

— Și s-a oprit aici?

— M-a mai rugat să-i fac mici servicii.

— De pildă?

— Să-i duc cîteva pachete la niște tipi din Constanța.

— Știai ce conțin pachetele?

— Nu și nici nu am întrebat. Am crezut că e mai bine să nu știu. Simțisem că e ceva primejdios.

— În sfîrșit îți dăduseși seama și dumneata. Cui le duceai și unde? Ai putea recunoaște persoanele și locurile, adresele?

— Nu, pentru că nu ne întîlneam la cineva acasă, ci pe stradă, într-un loc anume pe care mi-l comunica domnul Felix.

— Și cum vă recunoșteați?

— Simplu. Tipul care venea, mă vedea că țin un pachețel în mînă și

știa cum arăt, – așa mai mic și mai gras. Atunci îmi spunea: „ce mai fac vechii noștri prieteni de la Iași“? Iar eu trebuia să răspund': „Bine, mulțumesc. Au venit și ei la mare“.

Armașu tresări, înlăuntrul său, inobservabil pentru Demetru. Apărea iar acest oraș. Ceva se lega aici, dar tot nu-i venea să creadă.

— Ai idee ce conțineau pachetele? Cum arătau ele?

— Erau mici. Cel mult, să zic cît o cutie de „Dero“, deseori mai mici chiar.

Pe Alec îl amuză comparația:

— De ce te-ai gîndit tocmai la un pachet de „Dero“?

— Pentru că într-o zi chiar am dus la Constanța o cutie de „Dero“.

— Nu mai spune? Cum, așa, neîmpachetată?

— Nu. Era învelită într-o hîrtie.

— Și de unde știi atunci că era o cutie de „Dero“?

— Pentru că în autobuz, la înghesuială, s-a desfăcut hîrtia la un capăt.

— Dar ce, nu era legată cu sfoară?

— Nu. Era doar înfășurată în hîrtie.

— Și părea să fie chiar detergent în cutie, chiar praful acela? Putea fi și altceva.

— Nu, era chiar Dero. Curgea la un colț și am mirosit; de aia mi-am dat seama ce-i înăuntru, că m-am mirat și eu de ce mă pune să car o cutie de asta, cînd Dero se găsea la Constanța pe toate drumurile.

— Și nu te-a pus pe gînduri toată ciudățenia asta?

— Cum să nu! M-am dus la dom' Felix și i-am spus. Mi-a zis că e bine să-mi văd de treabă și să nu pun întrebări.

— Mda. Cred că am înțeles.

— Ce ați înțeles?

— Același lucru: să nu pui întrebări nici acum. Aici eu le pun.

— Iertați-mă, dom' șef, dar voiam și eu să știu ce a fost cu povestea asta. Că eu nici azi, după trei ani, n-am înțeles de ce trebuia să car „Dero“ de la Mamaia la Constanța.

— Treaba s-a petrecut pe la începutul relațiilor cu Felix, nu?

— Cam așa. Era cam al treilea drum pe care îl făceam la Constanța pentru domnul Felix.

— Pînă atunci ce duseseși?

— Niște pachețele mici, cît o cutie de chibrituri pentru bucătărie.

— Grele?

— Nu prea.

— Păi erau chiar chibrituri de menaj!

— Nu se poate, dom' șef!

— Ba uite că se poate. Felix te punea la încercare. Voia să te verifice pentru a se convinge că nu-l torni. Abia cînd a văzut că ești băiat de comitet, ți-a încredințat marfa adevărată. Pînă atunci însă

costa mai mult transportul de la Mamaia la Constanța tur-retur decît ce cărai dumneata.

— Și-a bătut joc de mine.

— Deloc. Felix ăsta care conduce toată afacerea este nemaipomenit de deștept. Nu voia să riște nimic. Te-a onorat cu încrederea lui numai cînd a văzut ce băiat cinstit ești.

— Rîdeți de mine.

— Nu. Ai și dumneata, un anumit fel de, hai să nu-i zic cinste, că e cuvînt prea mare, dar corectitudine ai, doar că pe dos, față de cine nu trebuie.

— Păi mă plătea și el cinstit.

— Adică bine, nu?

— Cam așa.

— Dă-mi un exemplu.

— Un sutar – două pentru un drum la Constanța.

Armașu fluieră admirativ.

— Deci pentru o agreabilă călătorie de la Mamaia la Constanța, o sumă ca asta. Ora și sutarul, ca să nu zic sutarele.

— Vedeți că era corect dom' Felix?

— Ce să zic... Mai mult decît corect. Dar ia spune-mi, la Constanța te întîlneai mereu cu același tip?

— Nu. Aproape de fiecare dată era altul. Sau se schimbau, mereu între ei.

— Altceva nu știi?

— Nu. Că după ce a trecut sezonul, m-am întors la București.

— Și aici v-ați revăzut, nu?

— Da, că la plecare mi-a cerut adresa.

— Dar dumneata adresa lui din București o știi?

— Nu. Ne întîlneam pe la restaurante. La început doar m-a căutat o dată acasă.

— Ca să ia legătura cu dumneata. Și după aceea fixați de fiecare dată întîlnirea următoare.

— Chiar așa.

— Vă vedeați des?

— Destul de des.

— Din moment ce nu te mai căuta acasă înseamnă că aveați date și locuri fixe de întîlnire.

— Da. Marți și joi la braseria „Intim" pe la ora șase. Consemnul era că dacă nu apare pînă la ora șapte, să plec că nu are nimic pentru mine. Asta pînă anul trecut.

— Dar ce s-a întâmplat anul trecut?

— Mi-am pus telefon. Tot cu ajutorul lui dom' Felix. El a pus pila, că fără pilă, știți...

— Băiat bun Felix ăsta.

— Și atunci cînd avea nevoie, mă căuta el acasă la telefon.

— Și cam ce te ruga să faci la București?

— Tot lucruri de astea: Kent, whisky, pachete. Uneori duceam și scrisori.

— Tot așa pe stradă te întîlneai cu „clienții"?

— Tot. Uneori însă mă trimitea și pe străzi mai îndepărtate de centru, chiar prin unele cartiere noi.

— Zi-mi cîteva.

— Să-mi aduc aminte: Pajurei, Tei, Uranus, Drumul Taberei, Colentina.

Armașu își notă în gînd ceva important pentru el. Se strîngea cercul.

— Și acum să venim mai spre zilele noastre. Cum ai ajuns în cameră la Cumpătu cu Motreanu?

Anghel Demetru ezită. Simțea pericolul, dîndu-și seama că abia de aici i se trag lui toate necazurile. Se vedea că nu știe ce să facă.

— Îți mai repet o dată: e în folosul dumitale să spui întreg adevărul. Așa o să scapi mai ușor.

— Credeți-mă, eu nu știu decît că dom' Felix mi-a dat telefon și mi-a zis să mă duc acolo că am rezervată o cameră. Apoi ne-am întîlnit. Mi-a dat un plic doldora de sutare și mi-a zis că voi găsi pe cineva în camera aceea. Eu trebuia să-i dau să bea și să mănînce cît vroia. Și încă cele mai bune băuturi și mîncăruri. Dar să nu-l las să iasă din cameră.

— Iar dumneata, ca ospătar și barman de înaltă calificare, ai știut ce să alegi. Numai Johnny Walker, Hennessy și alte de astea, nu?

— Păi vedeți! Ce vină am eu? Am ales și eu ce era mai bun, că aveam din ce plăti.

— Cîte sutare aveai în plicul dat de Felix?

— Vreo două duzini.

— Casă mare! exclamă Armașu. Dar nu ți s-a explicat de ce trebuie să faci asta?

— Mi s-a spus doar că trebuie să-l fac cui pe individ și să nu-l las cu nici un chip să iasă. Trebuia să-l hrănesc în cameră și să aștept pînă apare dom' Felix.

— Și a apărut?

— Da. Peste două zile.

— Și ce ți-a spus să faci?

— Să mă car de acolo urgent.

— Atît?

— Da.

— Și te-ai conformat ordinului?

— Îmi convenea, că îmi mai rămăseseră și mie cîteva sutare pe care el nu mi le-a cerut Așa că, vedeți dumneavoastră...

— Văd, cum să nu văd. Era ciubucul dumitale cinstit.

— Cam așa.

— Și de atunci l-ai mai văzut?

— Deloc.

— Felix a rămas în cameră cu Motreanu cînd ai plecat de acolo?

— Da. L-am lăsat acolo. Individul tocmai se trezise. Și dom' Felix îi mai băga pe gît niște whisky, ca să se dreagă, zicea el.

— Să se dreagă, pe dracu'. Ca să-l îmbete din nou.

— Și eu mi-am dat seama de asta.

— Și dacă ai înțeles despre ce-i vorba, nu ți s-a părut și dumitale suspectă toată povestea?

— Doar v-am spus, înțelegerea între noi era să nu întreb nimic.

— Bine, bine.

Armașu era în încurcătură. Nu știa nici el cum să continue interogatoriul. Se găsea într-un punct mort. Se părea că individul din fața sa atîta știa, atîta spusese. Ce era de făcut? Interogatoriul, deși interesant și cu unele date noi, necunoscute de el pînă atunci, nu-l apropia prea mult de rezolvarea definitivă a cazului. Poate Felix era capul afacerii, șeful invizibil mult căutat, dar cum să ajungă la el? Un indiciu ar fi existat, dar foarte vag. Să încerce să-l folosească drept momeală pe Anghel Demetru? Nu, era prea naivă această modalitate. Desigur că la ora asta „șeful" știa că fusese arestat Demetru și l-ar fi evitat cu strășnicie dacă afla că a fost eliberat atît de repede. Nici poveste să-l cheme prin telefon la o întîlnire. Dar cine o fi totuși acest Felix? Nu găsea nici o soluție deocamdată. Dar dacă, totuși, Demetru știa mai multe și nu voia să spună? Sau pur și simplu nu-l întrebase el tot, sau nu-l întrebase cum trebuia? Dacă omul din fața sa era amestecat fără să știe și în moartea celor doi? A lui Petrovici și Mărculescu. Ce-ar fi să încerce o întrebare surpriză? Poate nu iese nimic, dar dacă iese? Nu avea nimic de pierdut chiar dacă nu izbutea nimic.

Îl luă repede pe Demetru:

— Ce știi de povestea cu Petrovici și Mărculescu? Cum au fost otrăviți?

Acesta păli, începu să tremure.

— Nu... nu știu nimic. Eu nu sînt amestecat în treaba asta.

— Ai spus „treaba asta", accentuă Armașu pe ultimul cuvînt, deci știi totuși ceva.

Anghel Demetru rămase împietrit.

Alec privea figura albă, golită de sînge a omului din fața sa și înțelese că lovitura nu dăduse greș. Forță nota și spuse oficial:

— Te acuz de complicitate la omorîrea prin otrăvire a lui Aristide Petrovici și Stelian Mărculescu.

Anghel Demetru se prăbușise cu totul. Arăta ca un om prins asupra

faptului, deși nu era chiar așa. Trebuia să profite de starea acestuia, să încerce lozul cel mare, cum ar fi spus maiorul Dinu. Dar nu trebuia greșit tocmai acum. Riscă totuși:

— Dumneata le-ai pus otrava, le-ai înlocuit tabletele.

— Nu, nu-i adevărat! strigă îngrozit Demetru. Nu, cum era să omor eu un om?

— Spune adevărul, altfel chem procurorul și te pun sub acuzare de crimă cu premeditare.

— Nu, nu faceți asta, vă rog. Spun totul, totul vă spun. Vă rog, așteptați. (Armașu deja pusese mîna pe telefon).

— Te ascult, spuse el rece.

— Să vedeți cum a fost. Dom' Felix...

— Nu-l mai domni atîta, că mă enervez și ai văzut ce fac cînd îmi pierd cumpătul. Și într-adevăr Alec era pe cale de a pierde... Cumpătu. Adică descoperirea autorului crimelor de la Cumpătu, fusese la un pas de a fi ratată (Să-mi ierte cititorul acest calambur, dar era prea ispititor și n-am putut rezista).

Celălalt îl privi îngrozit.

— Dom'... pardon... Felix mă sună într-o zi, chemîndu-mă la „Intim". M-am dus, ce era să fac. Acolo mi-a dat un tub mic, într-o cutie pătrată. Și mi-a spus să-l duc la o adresă, n-o mai țin minte, la cineva care se chema Aristide Petrovici.

— Ce era în tub?

— Niște medicamente, credeam eu. Abia acum însă...

— Lasă ipotezele. Și?

— Și asta e. Eu nu aveam cum să știu că acolo era... otrava.

— Dar acum de unde știi? îl prinse iar Armașu.

— ?!!

— Ce ți-am spus eu că era otravă în cutie?

— Păi nu mi-ați zis că Petrovici a murit otrăvit?

— Și ce legătură are una cu alta? Puteau fi niște medicamente, nu neapărat otravă.

— Da, dar vedeți, la plecare, dom' Felix... ăsta... Felix... mi-a spus că nu care cumva să mă ating de tablete.

— De ce te-ai fi atins?

— Pentru că scria pe ele: „antireumatice", sau așa ceva, și Felix știa că sufăr și eu de reumatism, că mă plînsesem într-o zi de dureri de șale și el îmi dăduse niște doctorii adevărate. Felix chiar a insistat să nu fur vreo pastilă, că-s pentru un alt fel de reumatism și-s prea tari pentru mine.

— Hm! Frumos pus la cale totul. Și Petrovici ce-a spus cînd i le-ai adus?

— Păi, ce să spună? S-a bucurat și și-a frecat mîinile bine dispus, mormăind ceva.

— N-ai deslușit ce?

— Cred că „îi vin eu de hac“, sau așa ceva.

— Și dumneata ce-ai înțeles?

— Că-i vine de hac reumatismului!

Alec rîse amar, întristîndu-se apoi imediat.

— Abia acum înțeleg eu...

— Ce înțelegi?

— Ce duceam eu.

— Dar de Mărculescu ce știi?

— Nimic.

— Cum nimic? Doar mi-ai spus că știi de amîndouă cazurile…

— Nu. Dumneavoastră ați zis că au murit amîndoi, și Petrovici și ăsta... Mărculescu. Și eu m-am gîndit că despre primul vorbiți, că aici eram și eu amestecat. Dar de celălalt nu știu. Nici n-am auzit de numele ăsta.

Da, de nume se poate să nu fi auzit. Dar el, Demetru, se întîlnise în afacerile sale cu atîția inși, cărora nu le știa numele. Ce-ar fi fost ca printre ei să se găsească și Mărculescu? Dar, ia stai, era o soluție. înșiră pe masă cîteva fotografii.

— Privește-le, Demetru, recunoști pe cineva de aici?

După o îndelungă examinare a tuturor fotografiilor expuse, îl privi pe Armașu, ezitînd încă.

— Ei, spune?

— Astă e Petrovici.

— Mersi, știam și eu. Pe alții îi mai recunoști?

— Parcă pe ăsta.

— Nu mai spune?! Ești sigur? Gîndește-te bine, nu te grăbi.

— Da, sînt sigur.

— Cînd și în ce împrejurări v-ați întîlnit?

— El mi-a dat un pachețel mic să i-l dau lui Felix.

— Cum arăta pachețelul?

— Era dreptunghiular, cît o cutie de chibrituri, doar că mai înaltă. Era împachetată și legată cu o sfoară subțire.

— Ai vorbit ceva cu el?

— Nu, doar parola.

— Era tot aia cu orașul Iași și cu marea?

— Aproape la fel. El zicea tot „Ce mai fac vechii noștri prieteni de la Iași?“ Acuma însă eu răspundeam: „Bine, mulțumesc. Au venit și ei la București".

— A, ați adaptat parola pentru Capitală. Și după ce v-ați văzut?

— Ne-am despărțit fără să ne spunem nimic.

— Cînd ai dus pachețelul lui Felix, nu s-a întîmplat nimic care să-ți atragă atenția?

— Nu. Mi-a mulțumit și a zis că mă sună.

— Și te-a mai sunat?

— Da. Peste două zile.

— De ce?

— Ca să duc medicamentul lui Petrovici.

De data asta fu rîndul lui Armașu să tresară violent. I se părea că nu auzise bine.

— Deci întîi te-ai întîlnit cu Mărculescu care ți-a înmînat o cutie, apoi cu Felix să i-o dai, și după aceea abia cu Petrovici, căruia i-ai adus medicamentele date de Felix?

— Da, chiar așa a fost.

— După toate aceste întîlniri te-a mai chemat cumva Felix?

— Cîteva zile, o săptămînă poate, nu m-a mai sunat. Iar după asta m-a chemat să vin la Cumpătu să stau cu insul ăla în cameră.

— Și de atunci, de la Cumpătu, v-ați întîlnit, desigur ca să te trimită din nou acolo să faci mici operațiuni de reparare a faianței din baie, cînd am avut plăcerea să ne cunoaștem. Despre asta ce mi-ai putea spune? Mă interesează să-mi redai exact ce ți-a cerut să faci. Cuvînt cu cuvînt, înțelegi? E foarte important ce-ți cer.

— M-a chemat și mi-a zis că mi-a reținut o nouă cameră la Cumpătu.

— Te învățășești deja cu traiul bun.

— De data asta fără băutură. Mi-a spus să caut cu atenție, în special în baie, pentru că ar fi ascunse niște hîrtii acolo și mai ales o scrisoare.

— Aha! Asta era.

— Și mi-a cerut să i-o aduc imediat, dacă nu apare chiar el pe acolo să o ia.

— După cîte se pare, a apărut...

— Dar nu el.

— Cum nu el? ·

— Tipul pe care l-am zărit seara aceea pe culoar fugind, era altcineva. Nu l-am văzut niciodată pînă atunci.

— Ești sigur?

— Sînt sigur. De aia m-am și speriat.

Alec nu mai înțelegea nimic! Deci încă un personaj necunoscut în afară de Felix. Era prea de tot. Însemna că... dar nu se putea ști asta. Ar fi fost din cale-afară.

CAPITOLUL XIX

Firele începeau să se lege din ce în ce mai strîns și, ceea ce era mai important, apărea în sfîrșit o succesiune logică a faptelor, o motivație, o cauzalitate care le unea. Istoria începea probabil cu peste zece ani înainte, dar momentul de criză care provocase ancheta fusese dubla crimă de la Cumpătu. Scrisorile – sau mai bine zis acea unică scrisoare

a lui Petrovici părea a fi declanșat totul. Omul fusese probabil imprudent, spunînd cuiva că avea de gînd s-o scrie, și asta l-a pierdut. Au urmat încercările bandei de a o găsi, percheziția chiar la el acasă, apoi la Cumpătu și, în sfîrșit, prinderea lui Anghel Demetru care „dăduse tot din el“, cum zic borfașii. Rămîneau însă cele două mari întrebări. Cine îi ucisese pe cei doi și cine era șeful? Toate indiciile dădeau impresia că e vorba de una și aceeași persoană. Desigur „șeful" putea fi „doar" autorul moral al crimelor. (Parcă asta nu era de ajuns!). Se apropiase de țintă, dar acum urma etapa cea mai grea: încolțirea vinovaților sau a vinovatului. Altfel spus, găsirea acelor fapte – probe – care să ducă la eliminarea tuturor îndoielilor și să se evite astfel orice posibilitate de scăpare pentru criminal.

Care era mișcarea următoare? Ce trebuia făcut acum? Dar mișcarea apăru singură a doua zi dimineață: Ionel Motreanu, instalatorul care-i lăsase geamul deschis, îi dădu un telefon și-i explică agitat că l-a căutat tipul care-l băgase în încurcătură și-i propusese să se întîlnească azi după-amiază. Îi dăduse telefon la căminul de nefamiliști.

Armașu îi spuse să se întîlnească cu necunoscutul fără nici o ezitare. Să se ducă docil la întîlnire.

— Faci pe prostul. Nu știi nimic. Dacă te întreabă de ce te-am reținut noi pentru o zi, să-i spui simplu, că te-am găsit beat într-o cameră de vilă la Cumpătu. Asta am vrut noi să știm: de ce erai atît. de beat acolo? Dar nimic, absolut nimic despre fereastra mea de la baie. Nici nu mă cunoști, e clar? Vom fi mereu în preajma ta.

Motreanu comunicase locul și ora: șase după amiază la restaurantul „Moldova”. La ora fixată, Motreanu își făcu apariția. Luă loc la o masă. Trebuia să aștepte pînă la șapte; dacă nu venea nimeni pînă atunci, putea să plece acasă. Se făcu ora șase și treizeci de minute. Individul cu care urma să se întîlnească nu apăruse încă. Ce se întîmplase? Bineînțeles că în restaurant erau cîțiva oameni dispersați pe la diferite mese. Legătura se făcea din cinci în cinci minute prin telefon, prin radio, vizual cu oamenii aflați în fața restaurantului. Alec avea o bănuială, mai bine zis era sigur: Felix era una și aceeași persoană cu omul care-l montase pe Motreanu să-i lase geamul deschis la baie. Semnalmentele corespundeau perfect. Apoi legătura se putea face și logic: cine ar fi fost interesat să cunoască ce documente sau note avea el acasă în legătură cu această afacere încurcată (alta nici nu avea, fiind singura anchetă de care se ocupa după atîtea luni de concediu medical).

Se făcu șapte fără cinci. Motreanu dădea semne de nervozitate. „Se vedea cu ochiul liber", cum ar fi spus Dinu, maiorul Dinu, prietenul lui Alec. Tensiunea urcase la maximum. Șapte fără patru... fără trei... șapte! Motreanu putea să plece. Nu plecă, însă. Mai stătu vreo cinci minute. Chemă chelnerul și-i achită nota de plasă, o singură bere, spre

decepția lucrătorului din alimentația publică. Își mai aprinse o țigară și, în sfîrșit, se ridică. Știa că e urmărit, de fapt apărat de ochi nevăzuți. Asta îl liniștea, dar undeva, în interiorul său, îi era teamă. Simțea încă pericolul. Poate că abia acum începea aventura... care îi putea fi fatală. Dar ce era de făcut? Nimic. Intrase în joc și trebuia să joace pînă la capăt.

Ieși din restaurant. Ajuns în părculețul din față, se întoarse instinctiv. Un ins își citea concentrat ziarul pe banca din față, altul fuma cu un aer distrat, rezemîndu-se de un stîlp. Lumea se plimba fără griji, destinsă, ca în orice după-amiază de vară bucureșteană. Orașul era mai frumos ca niciodată, îți dădea o poftă de viață, – ce mai! – te făcea să sari, să țopăi de bucurie, așa, fără nici un motiv concret. Totul era liniștit, liniștea coborîse și în zîmbetul copiilor care zburdau pe aleile parcului. Pace, pace și... dar Motreanu simțea instinctiv că pericolul abia acum devenea real. I se făcu frică, cea mai omenească frică cu putință. Da, asta era. Cu toate te poți lupta, dar cu frica, cu propria ta frică, nu! Ce trebuia să facă? A, da, să meargă acasă. Bine, dar asta însemna, aducea cu sine, mii de riscuri. Cînd ți-e frică, fiecare mișcare, fiecare pas ți se pare că aduce cu el cele mai mari primejdii din lume. Dacă... dacă el, acela, se hotărîse să... să-l... poate devenise incomod pentru că știe ceva... dar ce știa?... nimic. Habar n-avea de ce devenise primejdios pentru el... pentru ei... care... Dar poate era mai bine să-și alunge gîndurile de la toată povestea asta nenorocită.

Făcu cîțiva pași... Deocamdată, nimic. Traversă parcul... Ajunse pe o stradă ce ducea spre Piața Romană. Lume multă... veselă... Era oricum mai bine. Pășea agale. Știa că e urmărit. Dar oare îl urmărea cine știa el, ca să-l apere sau... nu, nu trebuia să se gîndească; poți înnebuni cînd te gîndești la prea multe și îndeosebi la moarte. Motreanu nu mai respiră.

Luă troleibuzul. Undeva, spre capătul liniei, coborî. Era urmărit. Simțea. Dar de cine? Nu întoarse capul. O luă pe străduța pe care mergea de ani de zile fără griji, așa cum faci orice lucru intrat în obișnuință, doar că de data asta... Nu i se putea întîmpla nimic, își zise el pentru a-și face curaj. Era încă ziuă, vara la opt și jumătate mai este lumină– nu? – așa că... Totuși străduța, aleea pe care mergea, era umbrită de copaci. Nu se făcuse întuneric, dar oricum era umbră și... și ce se putea întîmpla? Nimic. Se speriase degeaba. Ajunsese deja la doi pași de casă. Ce naiba, doar ești om în toată firea! Te sperii și de umbra ta, ca un copil? Undeva, însă, în aerul pe care-l respira simțea că se petrecea ceva care nu-i era lui prietenos. Ce? Nu putea ști. Își făcu de lucru, se aplecă își legă șiretul care nu se dezlegase. Trase cu coada ochiului. Nimic. Străduța – ciudat la ora asta – era goală, cumplit de goală și ar fi vrut să fie lume multă. Pentru prima dată după atîția ani, i se păru străină. Pustie și rece. Deși afară continua să

fie cald, plăcut. Dar el nu simțea asta. Trebuia să treacă colțul. Încă o mișcare plină de riscuri. Poți să știi cine te așteaptă după colț? (Pentru că mereu ni se întîmplă ceva cînd ajungem la o cotitură, nu? Ar fi zis un scriitor). Făcu acea mișcare. Trecu, făcu colțul, cum se zice, și nu se întîmplă nimic. încă. Dar acum strada pe care mergea era și mai pustie ca cealaltă. Nimeni. Dar unde intrase lumea, unde dispăruse atît de devreme? Nici nu se înserase încă. De ce nu erau oameni pe stradă?

Motreanu simțea aproape fizic că îi este frică. Nu trebuia să se ascundă. Acesta era adevărul. Poate că era mai bine să-l recunoască. De ce să facă pe curajosul? Era ridicol dacă nu recunoștea că, uite, chiar în clipa asta, s-ar fi vrut arestat, da, arestat. Cel puțin știi că ești undeva, în siguranță, și nu te amenință nimic, nici un revolver, să zicem, din spate. Acum, însă... Motreanu își simțea transpirația rece, șiroind ca niște șerpi vîscoși pe spate. Dar, era mult prea mult! Să se întîmple odată ceva. Nu se mai putea rezista. La urma urmei toate lucrurile au un capăt, pînă la care el trebuia să meargă acum. Își dădea seama că este totuși vinovat. Dar de fapt ce făcuse: acceptase propunerea aceea nenorocită a individului care-l acostase amabil. Amabil, pe dracu'! Nu era un lucru oarecare să lași un geam deschis la baie, sprijinindu-l cu pană de lemn, ca să nu se observe că e deschis. Pentru că pe acolo trebuia să se strecoare un ins care cine știe ce gînduri avea... da... De aici lucrurile deveneau și mai grave. Dar el nu se gîndise atunci, la început, cînd i se făcuse propunerea. Dacă se gîndea... probabil nu făcea prostia asta care îl băgase în atîtea încurcături. O făcuse însă și acum trebuia să plătească. Așa e legea, nu? Faci, plătești. Lui Motreanu îi păru încă o dată rău că nu-i ajunsese salariul și ce mai primea pe lîngă, chiar fără să ceară. Clientul e întotdeauna „domn" dacă îi faci treabă bună. Așa e obiceiul și e bun acest obicei, din punctul lui de vedere, desigur. Ce-i trebuise lui un cîștig în plus și încă unul obținut pe o cale... dar, în sfîrșit, nici nu era bine să-și amintească iar toată povestea asta nenorocită. Ce-i trebuise lui...

Era la doi pași de cămin. Deși erau mai mulți, dar așa se spune. Poate o să scape. Acasă, cu ceilalți, nu-i așa, e altceva. Acolo împreună n-o să aibă nimeni curajul să-l... Dar mai era de mers. Frica, acum știa ce este frica, el, omul cinstit de pînă atunci, îl săgeta ca o durere continuă care îi învăluia molcom, insinuant toată ființa. Ca o îmbrățișare scîrboasă. Dar cît putea oare să mai țină asta? Dacă mai durează puțin, nu mai poate rezista. E ca o sufocare. Și doar nu făcuse mare lucru. Un geam acolo. Dar nu trebuia, nu trebuia să accepte. Minte proastă. Regretăm însă întotdeauna după... după ce am făcut faptele care ne vor aduce necazuri, bătaie de cap. Hai, mai mergi! Se vedea deja căminul, încă un pas... doi... cîțiva. Acum, nu-i așa, va ajunge. Acolo, între prietenii săi. Gata. Va fi altfel, cu totul altfel. Ca

acasă nu-i nicăieri mai bine. Acum, încă puțin. Și deodată simți că e în mare primejdie. Nu știa nici el de unde îi venea senzația asta. Că doar nu văzuse nimic. Îi venea să fugă, așa deodată. Să urle îi venea... Și atunci...! Se simți deodată aruncat în aer, sus, sus de tot! Parcă tot trupul îi explodă în mii de bucăți. Ce se întîmpla? Durere? Da, și durere, dar poate întîi de tot uimire, multă uimire. Să moară chiar acum, atît de tînăr, pentru o vină atît de mică? Era o mare, o cumplită nedreptate. El, care de abia acum se pregătea să trăiască! Of, Doamne, cîtă nedreptate în lumea asta: alții fac atîtea mîrșăvii și mor de bătrînețe, nesupărați de nimeni, tîrziu, foarte tîrziu și nu ca o pedeapsă, ci... Nu! Nu se poate...

*

Motreanu avea în spatele său un tînăr sergent major, care știa că urmărește, poate, doi oameni. Doar că pe unul singur îl vedea, îl știa: pe Motreanu. Celălalt se părea că nici nu apăruse, că pur și simplu nici nu exista. De fapt nici nu apăruse între șase și șapte necunoscutul. Însemna că nu mai vine. La restaurant trebuia să se întîlnească cu Motreanu. De nenumărate ori privi în jur. Nu se vedea nimeni și totuși... se putea să fie și celălalt prin preajmă. Doar așa îi spusese maiorul Alec Armașu și el nu greșea în astfel de situații (ei lucraseră de atîtea ori împreună). Deci individul se ascundea. Dar unde? Cînd ajunse aproape de căminul lui Motreanu înțelese, în sfîrșit. Nu fuseseră urmăriți de nimeni. Omul pe care-l căuta nu fusese cu el și cu Motreanu, pentru că, pur și simplu, el îl aștepta aici, deoarece știa unde stă Motreanu și nici nu avea rost să-l urmărească de la restaurant pînă acasă din moment ce acesta trebuia oricum să ajungă aici. Și tocmai aici era marele pericol. Și exact în clipa aceea.

Dar nu mai avu timp să intervină. Totul se petrecu fulgerător.

Oricîtă îndemînare și viteză ar fi avut, sergentul major nu mai putu să reacționeze la timp. Lovitura fusese dată de necunoscut cu o iuțeală aproape de neconceput. Dar acesta tot apucă să facă ceva, chiar așa tîrziu cum era acuma: trase fără să ochească; glonțul se opri în piciorul insului care apăruse – nu-și putea da seama de unde – în calea lui Motreanu, acum căzut la pămînt, cu o șuviță de sînge curgîndu-i de undeva dintre omoplați.

În același moment, ori poate puțin mai tîrziu, se auzi prelung claxonul sau o sirenă; sergentul-major nu putea deosebi un sunet de altul în clipa aceea.

Îl durea întârzierea lui de o secundă, de o clipă, de o viață, poate.

*

Alec stătea cu capul în mîini la biroul lui. Nu, nu era posibil!

Greșise el? Sau pur și simplu fusese o lovitură care nu se putea evita. Motreanu trebuia salvat nu neapărat ca martor posibil, ci ca om. Fusese oare prea sigur pe manevra sa, mai întîi pe cursa care o întinsese lui... lui Felix, desigur! Pentru că omul împușcat de sergent era, în mod cert, Felix. Nu era rănit grav, așa că... Oricum, fusese recunoscut de Anghel Demetru. Era prima reușită decisivă în această afacere, dar cît îl costase! Însă bietul instalator Motreanu, tînărul acesta, trebuia să trăiască, altfel ar fi fost prea mare prețul victoriei! Nu ne dorim niciodată asemenea victorii.

Mai dădu un telefon la spital. Motreanu depășise starea critică. Răsuflă ușurat. Dar oare ce făcea Despina Popescu? Încă nu putea vorbi? De la ea și de la Felix aștepta el dezlegarea completă a afacerii. Simțea asta de atîta vreme. Dar nici nu trecuse atîta timp: doar cele două crime se petrecuseră acum o săptămînă și ceva, nu? Da, dar se părea că fărădelegile acestor oameni durau de zece ani. Zece ani de cînd niște nelegiuiți operau în liniște, nestingheriți parcă. Culmea era că deocamdată nici măcar nu știa despre ce afaceri era vorba. Pentru că era clar că mari afaceri învîrtise această bandă din moment ce fuseseră uciși doi oameni și era gata-gata să moară alți doi, Despina Popescu și acum Ionel Motreanu. Simți că îi crapă capul, că nu se mai poate trăi, că e groaznic, dacă i se va confirma ceea ce bănuia, ceea ce chiar știa. Cum să fii vesel în astfel de împrejurări? Cum? Avea deja probele și tot nu-i venea să creadă.

CAPITOLUL XX

În aceeași zi îl sună prietenul său Mircea Moraru, rugîndu-l să-i facă o vizită. Era bolnav acasă, făcuse o răceală puternică, de aici ajunsese la o pneumonie și-l rugă pe Alec să treacă pe la el. Se simțea rău. Alec renunță la toate și dădu să meargă la el. Dar chiar cînd se pregătea să plece, primi un telefon de la spital. Directorul spitalului îl informă că poate veni să vorbească cu Despina Popescu.

Nu știa ce să facă mai întîi: datoria de prieten – Mircea îl rugase să vină cît mai repede – sau cea profesională, adică să meargă la spital, și abia apoi... Se hotărî. Îi părea nespus de rău, dar trebuia să meargă întîi la spital. Cînd e vorba de meseria asta... lași totul, pînă și cea mai veche prietenie și... revii mai tîrziu, cînd s-ar putea nici să n-o mai găsești.

Mașina îl duse la spital. Intră în curte cu aceeași strîngere de inimă dintotdeauna, cînd trebuia să pătrundă într-un spital. Teamă rămasă din copilărie, deși văzuse multe în viață după aceea, destui oameni în suferință. îl însoțea maiorul Dinu, care în mai multe rînduri încercă să lege o discuție cu Alec, dar se lovi de tăcerea aproape ostilă a acestuia. Dinu era îngrijorat: pe fața prietenului său se citea o adîncă tristețe, o

nesfîrșită tristețe. Ce se întîmplase oare? Ceva nu era în regulă, dar ce anume? Își cunoștea prea bine prietenul ca să nu fie îngrijorat. Dar tocmai de aceea renunță și nu mai spuse nimic. Știa că Alec numai atunci cînd va vrea, o să vorbească. Pînă atunci...

Armașu vorbi pe neașteptate:

— Este și Felix internat aici?

— Da.

— Bine. Foarte bine. ‘

Și iar tăcu.

Directorul spitalului îi aștepta în biroul său. Îi primi cu amabilitate. Alec răspunse distrat, sau poate cu gîndul aiurea.

— Cel pe care l-am adus aseară cum se simte? întrebă el despre Felix.

— A trecut de orice pericol. Glonțul a fost extras. I-a trecut și febra. Vreți să-l vedeți?

— Da! Chiar acum.

— Chiar înainte de a o vedea pe Despina Popescu?

— Chiar.

Și doctorul și maiorul Dinu rămaseră uluiți. Doar de atîtea zile Armașu dorea s-o vadă pe Despina Popesou, dar nu se putuse, și acum cînd era, în sfîrșit, posibil, el amîna, întîrzia acest lucru. Ce se întîmplase?

— Duceți-mă la el!

O luară pe coridorul lung, aproape interminabil, mirosind... a spital, acel inconfundabil miros, de care lui Alec îi era pur și simplu frică. Ajunseră. Doctorul deschise și le făcu loc să treacă. La ușă era cineva de pază. Îi salută scurt. Intrară.

Armașu se apropie de pat. Tresări. Nu-i venea să creadă. Îl recunoscu, sau i se păru că-l recunoaște. Corespundea semnalmentelor date de Motreanu și de Anghel Demetru. Era Felix. Dar cine era Felix? Îl privi. Da, figura o știa de undeva.

Omul întins în pat îl privi și el. Calm, liniștit, ca și cum era cît se poate de normal să primească această vizită.

— În sfîrșit, aș vrea să știu numele dumitale.

— Nu știu la ce v-ar ajuta.

— Cine știe, poate mi-ar fi de folos. Totuși, numele!

— Nu știu la ce v-ar ajuta dacă ați ști că mă cheamă Iosif Moraru, de pildă.

Alec oftă adînc. Și cît ar fi dorit să n-aibă dreptate, el, Armașu. Dar din păcate avea. Și încă cum!

— Mă ajută foarte mult. Mai mult decît îți închipui. Deși aș dori să nu mă ajute.

— Nu. Nu cred că o să vă fie de folos.

— Ba eu aș înclina să cred că da.

— Oricum de la mine n-o să aflați nimic.

— Din păcate am și aflat ceea ce trebuia.

— Cum adică ați și aflat?

— Uite-te mai bine la mine, omule! strigă scos din minți Alec.

Celălalt îl privi insistent și deodată exclamă uluit:

— Alec Armașu!

Apoi se prăbuși răvășit între perne.

Maiorul Dinu urmărea scena, nepricepînd nimic. Se întorcea cînd spre prietenul său, cînd spre omul din pat. Dar absolut nimic nu înțelegea.

Alec Armașu se răsuci brusc și părăsi încăperea, fără a mai rosti vreun cuvînt. Se opri pe coridor cu privirea pierdută departe, pe geamul care dădea în parcul spitalului. Cei doi nu îndrăzniră să-l tulbure. Pricepuseră că în fața lor se petrece o dramă.

Alec rămase așa multă vreme. Nemișcat. Într-un tîrziu se întoarse și spuse cu voce stinsă doctorului, aproape șoptind:

— Duceți-mă la Despina Popescu!

Vocea lui Armașu sună aspru, autoritar. Nu era posibil să i se dea vreo replică. Doctorul simți asta și se supuse tăcut.

Deși aici el era gazdă, o luă înainte. Nu peste mult timp ajunseră. Intrară într-un salon asemănător primului – întotdeauna saloanele de spital, oricum ar fi, seamănă îngrozitor între ele – îi trecu fără voie prin minte lui Alec.

Frumoasa femeie pe care o cunoscuse doar cu cîteva zile înainte îl privea, ascunsă după nenumărate bandaje, cu ochii mari, parcă așteptîndu-l demult.

Armașu se opri în fața ei și îi spuse abătut:

— De ce nu mi-ați spus totul de la început?

Ea tăcea, privindu-l trist, lăsînd impresia că niciodată nu va scoate vreo vorbă.

— Ați fi scăpat de toate necazurile.

Femeia îl privea în continuare fără să spună nimic. Era poate și ea abătută, la fel ca Alec.

— Acum nu mai are rost să tăceți. Știu totul. Chiar mai mult decît doream.

— Credeți? vorbi în sfîrșit femeia.

Alec dădu din cap afirmativ. Dar în aceeași clipă se îndoi el însuși de asta: știa chiar totul? Cunoaștem, oare, vreodată totul despre cineva, fie el chiar prietenul nostru cel mai bun, care ne-a scăpat de la moarte?

— Da, nu știu totul, se dădu bătut Alec?

— Vedeți? răspunse ea, parcă așteptîndu-se la acest răspuns.

— Oare ce să vă întreb, doamnă? Pur și simplu nu știu cum ar trebui să încep. Oricum, vă rog să-mi iertați reproșul de adineauri.

Probabil că nici nu aveați cum să-mi spuneți totul de la început. Atunci cînd un om... dar se răzgîndi și renunță.

— Nu mă întrebați nimic. Vă spun eu totul. Absolut totul. Sau ceea ce nu știți încă.

*

Alec Armașu ieși buimac la aer. După cele auzite, avea într-adevăr nevoie de mult aer. Nu știa nici cît stătuse, nici dacă era singur sau îl urma prietenul său, adevăratul său prieten, maiorul Dinu. Și acum poate singurul. Da, poate singurul. Dacă mai stătea puțin se înăbușea. Nu atît de aerul spitalului, de mirosul de medicamente. Ci mai mult de ce auzise. Cum fusese posibil? Cum? Dar uite că fusese. Totul e posibil, la urma urmei, încercă el să se consoleze filozofic. Dar nu izbuti, deloc nu izbuti. Poți oare în asemenea momente să spui: „Gata, am văzut, a trecut, am uitat“? Nu. E imposibil să treci peste... peste ce să treci? Poate peste lucrul cel mai prețios din lume: prietenia. Există oare ceva mai nobil decît prietenia? Da, poate dragostea. El de asta nu prea avusese parte – a, era și el vinovat, cu firea lui ciudată de om „întors", sucit, sau cum se mai zice. Dar crezuse, o viață crezuse că măcar în prietenie are noroc. Și avusese, însă numai o vreme, numai pînă acum. Pentru că prietenia ne face oameni, – nu-i așa? – că doar trebuie să credem în ceva care ne face oameni. Sau poate tocmai de asta sîntem oameni, pentru că avem capacitatea de a ne apropia unii de alții fără nici un interes, doar așa din plăcerea de a simți alături un umăr străin lîngă al nostru. Dar cum străin? Nu, un frate, mai mult decît atît, pentru că fratele îți este dat, nu-l alegi tu, pe cînd prietenul îl alegi după o îndelungă și sfîntă ezitare a inimii tale. Pentru că trebuie să ai o nobilă șovăire pînă a-i spune unui om ,.prietene“. Atunci alegerea a fost făcută pentru totdeauna. Da, pentru vecie. Și uite, deodată se întîmplă ceva, ceva neașteptat, și totul se dărîmă.

Și cu ce rămîi atunci? Singur, cu propria ta amărăciune, cînd simți în jur un frig, un frig imens, un gol ca o moarte a cuiva drag, a prietenului, pentru că nimic nu ne poate fi mai drag ca un prieten de o viață. Mai ales cînd el, prietenul, ți-a dat viața pentru a doua oară, ți-a salvat-o, ajutîndu-te atunci cînd erai la marginea prăpastiei. Și... și ce mai rămîne acum, atunci cînd descoperi că tocmai el, prietenul tău, omul acela în care ai crezut... nu mai e om!?

Alec nici nu-și dădea seama că ieșise de mult din curtea spitalului. Mergea singur, buimac, pe străzi, cu privirea rătăcită. Ba nu, nu era singur: Dinu, la cîțiva pași în urmă, îl urma credincios, tăcut, neștiut. El înțelesese toată drama. Știa că nu are voie acum să se apropie de marele și bunul său prieten. Știa că orice cuvînt i-ar fi spus... da, chiar orice cuvînt i-ar fi fost respins cu brutalitate. Nu, nu trebuia nici măcar să-l simtă Alec. Durerea unui bărbat, lacrima lui, trebuie lăsate

să se scurgă în tăcere și în singurătate, amîndouă la fel de bărbătești. Dinu simțea, știa – doar asistase la discuția cu Despina Popescu – că Alec trăiește cea mai amară victorie din cariera sa; nu – era puțin spus – chiar din viața sa. O asemenea victorie te poate distruge, te poate face rău și neomenos pentru restul zilelor pe care le mai ai de trăit. El știa, însă, era convins că acest om, acest minunat om care era Alec Armașu, nu poate fi rău, nu are cum fi, în ciuda felului său de a fi uneori rece, alteori ironic, chiar neprietenos. Nu, Alec Armașu nu se putea înrăi. El era cel mai bun om pe care-l cunoscuse pînă atunci.

Dinu se apropie încet de Alec, rămas pierdut, cu privirea dusă departe.

— Alec! șopti el.

Armașu tresări.

— Da.

— Hai să mergem acasă, te rog, Alec.

Alec nu răspunse. O lacrimă trebuia să-i coboare dintre gene. O reprimă, strîngînd din dinți. O uscă pe loc, fără milă. Privi spre prietenul său.

— Unde să mergem? întrebă buimac.

— Acasă, Alec...

— De ce?

Dinu nu știu ce să-i răspundă.

— Îmi pare tare rău pentru cele întîmplate. Alec dădu din umeri.

— Acum lasă-mă pe mine să-l iau.

Armașu strigă deodată.

— Ce să faci? Să-l iei?

— Da, Alec, e mai bine așa. Pentru tine, pentru amîndoi, te rog.

— Pleacă! urlă Alec.

Dinu se sperie aproape, apoi revenindu-și rapid:

— De ce să plec?

— Mă duc eu singur „să-l iau“.

— Nu se poate, nu e bine.

— Vreau întîi să stăm de vorbă, ca doi vechi și buni prieteni. Să-mi explice de ce a făcut tot ce a făcut. De ce a ajuns pînă aici.

— Vin și eu.

— Nu trebuie. El mie trebuie să-mi explice. Mie, prietenului său. Fostului său prieten, adăugă el cu nesfîrșită tristețe. Așa că o să merg singur.

— Nu e prudent, Alec. S-ar putea să...

— Ce să se poată? În mine, în prietenul lui să tragă? Imposibil. Oricît de jos ajunge un om... nu-și omoară prietenul, tocmai prietenul.

— Alec, tu crezi asta, tu care...

— Eu, da, cel care a pierdut azi cel mai bun prieten din viața lui.

Dinu era stupefiat.

— Totuși lasă-mă să vin cu tine.

— Sub nici o formă.

— Te rog.

— Pleacă, îi răspunse Alec cu o voită brutalitate, ca să-l descurajeze definitiv.

Dinu înțelese. Se întoarse fără nici o vorbă și se îndepărtă.

Alec rămase singur. Nu avu nici măcar curiozitatea de a-l urmări cu privirea pe Dinu. După un timp se urni și el greoi, parcă îmbătrînit subit. Abia reușea să-și tîrască pașii. Nu, nu era oboseală. Era altceva. Înainta greu, ca prin nămeți. Trebui să se oprească de cîteva ori, pentru a se odihni. Căuta să întîrzie pe cît îi era cu putință. Oricum, însă, el îl chemase. Trebuia să ajungă, indiferent cît de tîrziu, dar trebuia. El era și bolnav. N-avea altă cale. Acum se mai liniștise. Era poate liniștea care urmează după ce afli că nici măcar prietenul tău de o viață nu e cinstit. Că nici măcar acel singur om nu a fost drept față de semenii săi. Și atunci, tu, prietenul prietenului tău, ce trebuie să faci, chiar cînd știi, cînd ești sigur, că omul acesta ți-a salvat, viața? Și cu nimic nu poate fi răscumpărată viața. El n-ar mai fi putut fi, trăi, exista dacă n-ar fi fost Mircea Moraru. Dar e nedrept! Este cumplit de nedrept să hăituiești chiar omul care te-a salvat de la moarte. Cum poți, cum mai poți să te bucuri cînd ai cîștigat o bătălie cu un asemenea preț? Ce victorie e asta, cînd îl trimiți la pușcărie pe cel care cîndva, la tinerețe, te-a ajutat să trăiești? Și, Doamne, cum te-a ajutat! Că dacă nu era el, nu existai nici tu. Vai ce simplă ecuație, îngrozitor de simplă, cum nici n-ar gîndi un autor de romane polițiste, care întotdeauna crede că victoria polițistului, a detectivului e un triumf total, un triumf în care zîmbetul în primplan al detectivului este obligatoriu. Ei bine, nu, această victorie este o înfrîngere, o înfrîngere a sentimentului celui mai curat pe care-l cunoștea, a prieteniei. „Și atunci în ce să mai crezi? Desigur, prietenia rămîne, ca noțiune, ca generalitate, dar eu ce fac cu prietenia mea cu Moraru, cu Mircea Moraru, omul căruia îi datorez viața? Ce fac? Sînt și eu om, deci pot fi sentimental!“ Și atunci o să mai întrebați – nu pe mine, autorul, ci pe Alec Armașu – de ce este trist, de ce zîmbetul lui are un rictus amar, de ce și victoriile au cîteodată gustul înfrîngerii; amara victorie asupra prietenului tău, despre care știai că atunci, cîndva, era nemaipomenit de drept, de cinstit. Ce trebuie făcut în asemenea momente? Oare să fim drepți? Dar a fi drepți nu înseamnă întotdeauna a fi buni. Poate dreptatea însăși să nu fie întotdeauna bună? Bună cu cine am vrea noi. Și apoi, ce înseamnă dreptate? Pentru cine este, ea? Alec se crispă. Dar nu se poate! Cum să te porți cu un om căruia îi datorezi totul, viața chiar? Și la urma urmei cum poți reacționa, în fața unui om care ți-a făcut ție bine, odată, ca după aceea să facă i ău tuturor? Ce ai face tu, cititorule, cînd un om căruia îi datorezi viața, totul deci, este profund,

decisiv vinovat, și încă grav? Atunci ce faci, cititorule, cum procedezi! Să te văd acum și pe tine, autorule de romane polițiste – la un moment de răscruce, cum se zice. Aici e o dramă omenească despre care trebuie să scrii. Pentru că niciodată nu se poate uita un om care – în afara tatălui tău – ți-a dat viață, pentru a doua oară, e drept. Și atunci, ce faci, tu, cititorule comod de romane polițiste. Ce ai face?

*

Găsi poarta deschisă. Ezită îndelung. Vru iar să mai întîrzie clipa revederii. Dar nu se mai putea. Ajunsese și trebuia să meargă pînă la capăt, pentru că toate lucrurile au un capăt, chiar dacă el nu se vede la un moment dat, dar există și din păcate nu e întotdeauna cel dorit.

Intră în curte. Nici măcar nu mai băgă de seamă acum ce frumoasă era vila ascunsă printre castani. Nu, nu avea ochi pentru așa ceva, nu mai putea avea.

Trase adînc aer în piept, mult, să-i ajungă. Vru să sune, dar se răzgîndi. Încercă clanța de la ușă. Era și ușa deschisă. Intră în hol. Iar se opri. Trebuia să meargă mai departe. Traversă holul. Deschise ușa din fața sa. Apăru sufrageria pe care o știa. Nu era nimeni. Se așeză într-un fotoliu. Nu mai avea puterea să meargă mai departe. Rămase acolo vreme îndelungată. Într-un tîrziu se trezi, își reveni și se ridică cu un oftat greu, bătrînesc. Trebuia să meargă pînă la capăt. Altă cale nici nu mai exista.

Știa unde poate fi dormitorul. Ieși pe un culoar lung și îngust. Mai mult ghici ușa. Sau poate pentru că era întredeschisă.

Pătrunse în încăpere. Era un semiîntuneric care făcea aproape imposibilă la început distingerea vreunui obiect din jur. Alec rămase la început buimac, fără să vadă nimic. Apoi se obișnui, treptat, cu lumina puțină din încăpere. Zări patul, îl zări pe el, pe prietenul său, zăcînd acolo.

Simți că trebuie să stea pe ceva. Nimeri un scaun și se prăbuși pe el. Ar fi vrut să fumeze o țigară, dar nu-și găsea cu nici un chip pachetul de țigări. Unde dracu' îl pusese?

În sfîrșit, îl găsi. Își aprinse o țigară. Trase adîne, cu sete, un fum. Părea mai curat decît cel mai bun aer de munte. Privi spre pat. În sfîrșit, putu privi. Îi era lui jenă, o nesfîrșită jenă că trebuise să vină aici. Doamne, cît ar fi dorit să renunțe. Să vină altcineva, dar nu se putea. El trebuia să vină, prietenul său, el care trebuia să facă dreptate cu un asemenea preț. Chiar dacă dreptatea doare uneori. Of, și ce doare cînd ea se plătește așa de scump. Fii calm, Alec Armașu, ia lucrurile așa cum sînt, cu ironia ta din totdeauna, chiar dacă acum e neînchipuit de tristă, de amară. Dar oare mai ai resurse pentru a fi ironic? Cum să le mai ai!

Mircea Moraru îl privea fără să poată spune nimic. Era întins pe

pat, cu figura unui om într-adevăr bolnav, suferind. Se vedea asta și o văzu și Alec. Avea ochii injectați de febră.

— Ai venit Alec?

— Da, ce era să fac?

— Îți mulțumesc că ai venit. Te-am chemat, pentru că nu se putea altfel.

— Da, știu.

Tăcură amîndoi o bună bucată de vreme. Nu mai știau ce să-și spună. De fapt, vorbele erau de prisos într-o asemenea împrejurare. Ce mai putea conta oare, în fața judecății, nu de apoi, ci de acum, din clipa aceasta.

În sfîrșit Alec vorbi:

— De ce ai făcut toate astea, Mircea?

Celălalt tăcu. Încercă să se ridice în capul oaselor. Dar nu izbuti. Se lăsă din nou pe pernă.

— De ce ai făcut toate astea, Mircea? repetă Alec întrebarea. Doar trebuia să afle asta, nu se putea altfel. Trebuia.

Mircea Moraru oftă, apoi începu să vorbească:

— Nu știu. Sau poate știu, dar mi-e greu să vorbesc acum. Înțelege-mă, Alec. Te rog. Acum, cînd totul s-a terminat, simt așa, o-sfîrșeală îngrozitoare. Chiar și fizică. Poate pentru că sînt bolnav, poate pentru că ești tu aici. Tocmai tu, cel mai bun prieten al meu. Dar și dușmanul meu de moarte.. Pentru că asta e situația. De cum ne-am întîlnit la Cumpătu, am știut că voi pierde. Soarta mi te-a readus în cale acum, tocmai cînd trebuia mai puțin. Mi-am dat seama că, cu un adversar ca tine, nu mai aveam nici o șansă, dar absolut nici una. Trebuia să pierd. Altă cale nu exista. Am încercat să mă salvez.

— ...Și ai greșit din nou.

— Da. Speram să ies din joc neștiut. Discret, pe scara de serviciu.

— De aceea l-ai împins în față pe losif, fratele tău?

— Nu. El era de mult în joc. Poate că el mă furase și pe mine. Sau poate că eu l-am băgat în toată povestea asta.

— Te-a secondat admirabil, dacă se poate spune așa.

— Da, m-a acoperit. Eu niciodată nu eram văzut El rezolva totul. Eu doar gîndeam.

— Și cum asemănare fizică nu exista intre voi...

— Nimeni nu avea cum să bănuiască, nimeni... Cine și-ar fi închipuit că eram frați. El era Felix... atît, doar Felix. Iar eu eram onorabilul jurist, avocatul Mircea Moraru, abilul și inteligentul om al barei. Respectat și chiar iubit de toată lumea. Poate și pentru farmecul meu...

— Da, farmecul tău, care m-a pierdut și pe mine. Care m-a și salvat atunci. Doamne, Mircea, ce rău poți să-mi faci!

— Iartă-mă, Alec. Poate asta mă doare cel mai mult. Dar ce-pot face

acum?

Alec dădu din umeri. Chiar – nu se mai putea face nimic.

— Cînd ai, început să mă bănuiești?

— Chiar în prima zi, cînd ne-am revăzut · la Cumpătu!

— !?!

— Da, da. Incredibil, dar așa este. Cînd m-ai văzut, te-ai bucurat, dar ai avut și o tresărire dureroasă, ca și cum ai fi spus: „De ce tocmai, acum ai apărut, Alec? De ce tocmai tu trebuie să mă hăituiești?“ Asta a fost și suferința mea. De ce tocmai eu trebuie să hăituiesc pe cel mai bun, pe-cel mai drag și mai vechi prieten?

— Formidabil! Chiar din prima clipă?

— Din păcate, da. Doar că eu continuam să nu cred. Erai însă prea sigur pe tine, prea bine te simțeai, ca un om cu posibilități, care se ajunsese. Care era cineva. Nu știu, greu de explicat.

— Și doar de la atît ai pornit?

— Nu. Repet: n-am crezut. Tu erai doar prietenul meu. Nimic altceva. Dar asta era tot și era enorm, totul. Și eu am plecat la drum în anchetă căutînd să uit o primă impresie, nu știu de ce dezagreabilă. Deși, martor mi-e Dumnezeu, m-am bucurat teribil cînd te-am văzut. Ca apoi, pe măsură ce timpul trecea, și cercetările mele înaintau, să mă întristez din ce în ce mai mult.

— Asta e situația, Alec!

— Spune-mi, te rog, de ce ai făcut toate astea? Nu pot pricepe.

— Nici eu.

— Probabil ți-a plăcut să trăiești mai bine decît era firesc, decît puteau să-ți permită banii cinstiți.

— Da, cred că m-a pierdut pofta de viață. Setea de a trăi prea plin. Uneori te poate pierde și asta. Am vrut prea mult. N-am știut să mă opresc. Să înțeleg că toate au o măsură.

Alec dădu din cap cu tristețe. Da, asta îl pierduse: dragostea de viață, prea multă dragoste de o anumită viață.

— Și nu m-am mai putut opri... a fost greu pînă am început, pînă a început alunecarea. Apoi losif a preluat o parte din operațiuni, din „munca“ aceea idioată. Eu nici nu trebuia să apar. Eu conduceam, eram creierul. El făcea doar legăturile, părînd pentru toți șeful; nimeni nu mă cunoștea. Nici nu semănăm, precum știi. Totul era organizat perfect. Fără fisuri. Ni se părea nouă. Și afacerile mergeau bine. Pînă la un punct. Cînd a apărut totuși o eroare. Probabil că o știi. M-am îndrăgostit de o femeie care mi-a acceptat totul... afară de ceea ce făceam. Și această femeie, care n-a vrut totuși să mă trădeze... pentru că mă iubea, a vrut în schimb să mă salveze... și abia așa m-a distrus. Prin omenia ei. Paradoxal, dar așa stau lucrurile. Ea a încercat imposibilul: să lupte cu mine, pentru a mă opri să fac răul. N-a reușit să mă împiedice, din păcate. Mi-a plăcut prea mult să trăiesc bine,

confortabil, luxos, zii cum vrei. Ceea ce tu mi se pare că înțeleseseși cînd ai început, pe nesimțite, poate fără să-ți dai seama, să te îndepărtezi de mine. Apoi a urmat căderea, prăbușirea totală. Cînd începi să aluneci, nu se mai poate face nimic.

— În fața prăpastiei... Alec ezită... te lași înghițit. Dar de ce, Mircea? De ce? De ce...

— ...de ce trebuie tocmai tu să mă aduci în fața legii, să mă vînezi pentru asta?

— Da, tocmai eu să te hăituiesc.

— Așa a fost să fie. Trebuia să plătesc.

— Și eu acum ce trebuie să fac, Mircea?

Moraru tăcu. Tuși apoi, înecându-se aproape.

— Adu-mi, te rog, puțină apă. Trebuie să iau o pastilă. Mă sufoc.

Alec îi aduse un pahar cu apă prietenului său, fostului său prieten. Acesta o luă cu mîna tremurîndă, înghiți o tabletă și apoi sorbi apa din ceașcă.

— Acum, du-te Alec. Asta a fost tot. Adio.

— Adio, Mircea.

Alec ieși repede. Trebuia să iasă. Nu se mai putea sta acolo. Știa, sigur că știa ce era... Dar n-avea sens să-l oprească. Poate așa era mai bine. Ce rost mai avea... Proces... condamnare. La urma urmei finalul era același, doar cu alte mijloace. Trebuie să plătim pînă la urmă. Trebuie. Altă cale nu există. Nu există.

Ajunse din nou în stradă. Frumoasa stradă străjuită de castani. După unul din ei stătea ascuns Dinu. Maiorul Dinu, adevăratul său prieten. Încerca să se facă neobservat. Mai adusese niște băieți. Unii erau și în curtea din care ieșise Alec. Nu, nu putea să-l lase așa, fără apărare. Dacă... dacă un moment de nebunie a lui Moraru... nu și-ar fi iertat-o niciodată.

Alec îl simți prin preajmă. Greu de spus cum... dar îl simți. Dinu își dădu și el seama că prietenul său știe că e acolo, lîngă el. Dar nu era nimic rău în asta. Ba, dimpotrivă. Doar ei erau prieteni, nu-i așa, adevărați prieteni și chiar dacă se mai întîmplă vreo nenorocire, prietenia rămîne.

EPILOG

Ne-am întîlnit nu după multă vreme. Acel iulie dramatic trecuse. Era deja toamnă. Dar Alec, bunul meu prieten, nu-și revenise încă. Alesesem o grădină de vară retrasă, undeva „La margine de București", cum spune romanța aceea desuetă, dar de un farmec pe care nu-l putem explica prin cuvinte.

Tăceam amîndoi. El era mai posomorît ca niciodată. Am încercat să-l provoc la o discuție. A fost imposibil. Abia într-un tîrziu m-a întrebat:

— Ai să scrii și despre povestea asta tristă, George?

— Nu știu. Încă nu m-am hotărît.

Dădu din cap, cu gîndul dus departe.

— Poate ar fi mai bine să nu scrii.

— De ce?

— Pentru că nu s-ar respecta regulile genului, ale romanului polițist.

— Care din ele, Alec?

— De pildă, aceea conform căreia detectivul trebuie să apară în final vesel, radios, învingător, dînd explicații tuturor cum a ajuns el, pas cu pas, din aproape în aproape să-l prindă pe criminal.

— Și ce-i cu asta? am întrebat eu stupid.

— Simplu, George Timcu: eu nu sînt personajul de care ai nevoie. Eu l-am prins pe criminal, l-am hăituit... dar nu sînt vesel, nu pot fi vesel. Pentru că el... criminalul era prietenul meu... a fost prietenul meu, sau, hai să formulăm altfel: era fostul meu prieten.

— Alec, dragul meu, dar omul acesta pe care tu nu-l văzuseși de aproape douăzeci de ani nu mai era prietenul tău. Era altul, alt om, un necunoscut. Sau, dacă vrei, se transformase pînă a deveni un om pe care... cu care tu nu aveai nimic comun. Era acum un străin pentru tine.

Îmi dădeam seama că mă bîlbîiam penibil. Mi se făcuse rușine. Am lăsat capul în jos sub privirea dojenitoare a lui Alec.

— De ce mă minți, George?

— Nu, nu te mint.

— Te pomenești că vrei să mă consolezi.

Am roșit. Ghicise. Asta voiam. Dar el era prea trist ca să nu fac așa ceva.

— Iartă-mă, Alec.

— Dar spune-mi, totuși, ai să scrii despre povestea asta?

— Mi-e teamă că da.

— De ce?

— O fac pentru că mi se pare că prea mult anonimat ne strică.

Avem prea mulți eroi publici, dar și mai mulți anonimi la fel de eroi, chiar așa, anonimi cum sînt. Eu merg întotdeauna cu aceștia din urmă. Cu anonimii.

— Vorbe, vorbe, domnule George, frumoase, e adevărat, însă doar vorbe. Superbe gratuități de spus între amici, la un coniac, la o șuetă amabilă și liniștită, cînd nu ne pîndește nici un pericol. Cînd afară e senin, cînd e pace, cînd nu e vreo inundație, sau vreun cutremur.

— Alec, te rog...

— Nu mă ruga nimic. Eu știu acum, după această cumplită întîmplare, că am mai îmbătrînit cu o înțelegere, că nu mai pot glumi, că nu pot fi vesel ca altădată că, înțelegi, meseria mea nu înseamnă o cursă sportivă în care urmărirea unui ucigaș să însemne o simplă luptă pentru cucerirea locului întîi: adică ori eu, ori el, ucigașul. De fapt, viața ar trebui să fie o cursă în care pe primul loc să fie mereu bunul simț, omenia sau cum vrei să-i zici. Și apoi mai gîndește-te și la faptul că și învingătorul, tu însuți, trebuie să-ți privești în față învinsul, iar dacă acesta este prietenul tău, dispare orice satisfacție a învingătorului. Cu cît trec anii, cu atît încep să prețuiesc tot mai mult un gînd curat despre prietenie: un prieten adevărat e mai mult decît un întreg roman de dragoste pe care l-am putea trăi. Iar cînd el nu este ceea ce credeai, atunci ce să-ți mai spun? Ce poți face cînd și prietenul tău cel mai bun e un ucigaș? Să-l suprimi, să-l dai pe mîna justiției sau... Dar el a fost prietenul tău! Și atunci ce poți face? Poate singura soluție e să-l lași să se judece singur, ceea ce am încercat și eu.

Alec tăcu, cu privirea în pămînt. Nu-și mai spuse mult. Ce mai puteau să-și spună? Se înserase de mult. Ospătarul îi întrebă din nou dacă mai vor ceva. Autorul îi făcu un semn discret să mai aducă o baterie. Fu deschisă sticla, umplute paharele. Alec fuma cu gîndul aiurea. Nu îndrăzni să-l trezească. Era noapte, tîrziu, copacii își lăsau frunzele bătrîne de toamnă să cadă una cîte una. O frunză pe jumătate uscată, cealaltă jumătate încă mai trăia verde, căzu chiar pe masa lor, între ei, ca o mănușă aruncată neglijent.

Alec ridică privirea:

— George, ai să scrii totuși despre asta?

— Îmi pare rău, dar trebuie. E una din cele mai triste povestiri pe care le cunosc. Și mie îmi plac tocmai acest fel de întîmplări. Iar dacă îmi plac, eu le și scriu. Ce să fac... asta e, și tristețea mea... Că așa sîntem unii din noi, cum avem ceva frumos, cum îl și stricăm, scriind despre el.

Armașu renunță. Apoi reveni, privindu-l în ochi pe autor:

— Am totuși o rugăminte. Să nu povestești toate amănuntele, cum l-am urmărit, cum l-am hăituit, adică chiar așa, pas cu pas. Trece sub tăcere unele lucruri mai... intime.

— Dar, pentru numele lui Dumnezeu, cartea e deja scrisă. În

paginile ei se află toată ancheta. Cititorul cunoaște exact în fiecare moment ce făceai tu pe întrega durată a cercetărilor. Am respectat una din regulile de fier ale jocului... polițist. Nu mai pot face nimic.

Alec oftă obosit. Își dădea seama că nici de astă dată nu-l va convinge pe autor să renunțe. Trebuia să se lase învins. Încercă totuși o ultimă rezistență:

— Chiar totul ai povestit?

— Da. N-am ascuns nimic. Dacă luăm acum pagină cu pagină, se poate vedea că tot ce știai tu știa și cititorul. N-am ascuns nimic. De astă dată, spre deosebire de „Fără suspecți", am fost corect. Deși și acolo am jucat cinstit, în felul meu, desigur, ca autor.

— A și tu ai un fel al tău de a fi cinstit, George?

— Fiecare îl avem pe al nostru.

— Asta ne și pierde. Că fiecare crede că e cinstit în felul său.

— Dar nu înțeleg de ce mă acuzi pentru asta, Alec!

— Nu te mai preface. Știi foarte bine că acesta e un mod foarte subtil – cel puțin în ochii noștri – de a ne ascunde necinstea.

— Eu sînt totuși un om cinstit, Alec.

— Pînă la un punct.

Autorul tăcu vinovat.

— Am o rugămite, reluă Alec. Să nu respecți de astă dată una din „regulile locului".

— Care din ele?

— De a oferi cititorului un capitol final cu explicații: cum am ajuns eu să-l bănuiesc pe Mircea Moraru. Renunță de data asta, te rog. Fă-o pentru mine.

— Dar nu se poate așa ceva. Cititorul are nevoie de-acest capitol. E unica lui probă de orgoliu. Acolo află cum s-au petrecut de fapt lucrurile. Și tot acolo el poate exclama fericit, după ce a citit acest capitol, nu înainte: „Vezi, ce-ți spuneam eu, este exact așa cum bănuiam. Ăla era criminalul. Degeaba m-a amețit. autorul: Uite de la... pînă la... exact cum gîndisem și eu. Vai, ce deștept sînt!“ Și abia apoi el, cititorul, se poate culca liniștit, cînd se. convinge pe sine cît de deștept este. Acest capitol, al explicațiilor, unde află cititorul toate fazele ascunse ale anchetei, este adevăratul său carbaxin. Și tocmai eu să i-l răpesc, Alec? Eu țin la el, la cititor. Nu pot să fiu crud cu el.

Armașu îl privi decepționat.

— Nu se poate face nimic cu voi, autorii.

— De, ce să-i faci, ăștia sîntem.

— Atunci măcar promite-mi un singur lucru.

— Te rog.

— Că aceste explicații nu vor fi înglobate în corpul romanului. Nimic din raționamentele tale – ale mele, de fapt – inteligente și subtile nevoie mare nu vor intra în carte.

— Și cum să fac?

— Simplu, încheie romanul acum, aici. Exact în această clipă. Adaugă apoi o anexă funcțională pentru cititor, în care pe o pagină—două, arată strictul necesar; adică faptele care m-au dus la dezlegarea enigmei. Atît și nimic mai mult. De acord? Fără comentarii și fără prea multă psihologie, cum se poartă acum pe aiurea și pe aici în romanul polițist.

Autorul rămase perplex.

— Da, dar... .

— O anexă, George. Se poate numi chiar așa „Anexă pentru cititor". Sau „Pentru ca cititorul să doarmă liniștit, aflînd iarăși că e deștept". Dar nu vreau ca în corpul acestui roman foarte trist să încapă niște explicații meschin de inteligente. Ce zici?

— Ce să zic? Accept. Pentru tine...

— Mulțumesc. Și acum, o ultimă rugăminte.

— Încă una?

— Da, ultima. Să mă lași să plec singur, fără să mă conduci. Te rog mult asta. Mai mult decît îți închipui.

— De ce, Alec?

— Nu-mi cere explicații.

Autorul încuviință.

Alec Armașu bău din pahar, apoi se ridică. Avea o privire despre care nu se putea spune nimic. Se întoarse. Plecă.

Silueta lui îngustă se pierdu stingheră în întuneric.

ANEXĂ

(La sugestia lui Alec Armașu, această anexă nu intră în corpul romanului. Este adăugată doar pentru ca cititorul să vadă cum s-a ajuns la descoperirea vinovatului, spre liniștea lui, a cititorului, nu a vinovatului).

Iată întîi filmul anchetei, etapă cu etapă. Ca să nu se creadă cumva că autorul, ascunzînd ceva cititorului, nu a respectat regulile jocului, ale romanului polițist. Deci vom vedea la început cum s-au desfășurat cercetările, iar apoi vom istorisi împrejurările care au dus la cele două crime și felul cum au fost ele comise.

Alec Armașu sosește la Cumpătu și pe neașteptate se întîlnește cu vechiul său prieten. Moraru are o ciudată tresărire care nu scapă ochiului ager al lui Alec, deși pe loc nu-i acordă mare atenție. O va reține însă. Poate fusese și o ezitare a lui Moraru, care se speriase probabil cînd l-a văzut pe redutabilul său prieten, acum însă adversar (asta o gîndise Alec mai tîrziu însă).

La cercetarea circumstanțelor celor două crime, primul lucru care ieșea în evidență era aproape perfecta asemănare a acestora. Asta trebuia să dea de gîndit și i-a și dat lui Armașu. Ce se ascundea aici? Petrovici scria o scrisoare cu o zi înainte de a fi ucis. Scrisoarea dispare. Se face supoziția că o luase pe neobservate Mărculescu, în panica iscată de găsirea cadavrului lui Petrovici. Apoi e ucis la fel și Mărculescu.

Cum e și firesc, se începe cercetarea vieții victimelor. Un an atrăgea cu deosebire atenția: 1959, se pare hotărîtor pentru amîndoi. Aristide Petrovici începe subit să urce ierarhia socială. Este prieten în această perioadă cu Despina Popescu. Stelian Mărculescu, dimpotrivă, începe să aibă necazuri. Deci e clar că atunci se întîmplase ceva grav, ce încă nu se știa, deocamdată. Nu era exclus ca un singur lucru să fi provocat ambele schimbări de direcție în viața victimelor.

Armașu descoperă în camera cu Mărculescu un bilet de tren care demonstra că acesta sosise nu pe patru iulie, la zece dimineața cînd a fost înregistrat la biroul de recepție al vilei, deci doar cu o oră înainte de găsirea cadavrului lui Petrovici, ci cu aproape zece ore înainte, adică în timpul nopții de trei spre patru. Biletul era datat: 3 iulie, timp IV, ceea ce însemna că plecase din. București între orele 18 și 24! Unde stătuse pînă atunci Mărculescu și de ce se ascunsese pînă la ora zece dimineața, a doua zi?

Alec Armașu va descoperi apoi la București, în locuințele celor doi, mai multe ciudățenii, prima și cea mai importantă fiind faptul că cei doi își schimbaseră între ei locuințele, fiecare devenind pentru cei din jur... celălalt. De ce? Era clar că se ascundeau de cineva. Fiecare însă de altcineva, altfel rocada n-avea nici un sens. Dacă îi urmărea aceeași

persoană i-ar fi prins imediat, pentru că l-ar fi găsit pe unul în locul celuilalt. Armașu va accepta după îndelungi insistențe să povestească el însuși, mult mai tîrziu, după ce rana i se cicatrizase oarecum:

— Asta m-a derutat vreme îndelungată, făcîndu-mă să cred că trebuie să caut două persoane, doi ucigași. Nu aveam de unde să știu că cei doi nu-și cunoșteau – sau nu-și cunoșteau bine – dușmanul comun, cînd au imaginat schimbul de identitate sau de nume.

Ancheta mea devenise totuși incomodă pentru omul din umbră, continua să povestească Alec, și eu nu-mi puteam da seama de ce mi se întind curse, aparent naive, ca povestea cu cele trei scrisori găsite la Mărculescu, chipurile de la trei inși diferiți, dar scrise de aceeași mînă. N-am văzut inițial sensul acestei încercări de-a mă păcăli. Abia apoi mi-am dat seama că tocmai existența falsului avea menirea să mă facă să gîndesc că dacă el s-a comis, cineva a avut intenția s-o facă, deci trebuia urmărit. Deci trebuia să fiu trimis pe o pistă inexistentă, deși de fapt ea exista, însă numai ca diversiune. Doar că mă ducea în altă parte decît trebuia pentru a dezlega enigma. Și a fost introdus în joc Felix, interpusul abil care era peste tot, dar nu-l vedea nimeni. El bloca toate canalele spre marele șef, dar fiind el însuși bine blocat de complici obscuri și anonimi.

Cu scrisorile găsite la Petrovici era însă altceva, în special cu „bilețelul" de dragoste semnat „iubita mea". Așa am ajuns la Despina Popescu. Discuția cu ea mi-a relevat un om puternic, inflexibil, care... mă mințea cu tenacitate. Se făcea că nu știe nimic, dar ea știa totul sau aproape totul, ceea ce era s-o și piardă. Două mici greșeli tot a comis, ceea ce m-a și făcut să-mi dau seama că îmi ascunde multe lucruri: nici măcar nu m-a întrebat cum a murit bietul Petrovici. Pentru că era la curent cu toată întîmplarea. Și a doua, l-a numit la un moment dat familiar „Aristide", semn că se văzuseră destul de des și de intim în ultimul timp. Aici era o mică dramă sentimentală. Ea îl iubea pe Mircea Moraru încă, dar acesta n-o mai iubea. O iubea însă Aristide.

Și apoi a urmat descinderea, discretă, la mine acasă, în absența mea, în timp ce eu eram invitatul lui Mircea Moraru. Deci chiar atunci. Iar eu nu spusesem nimănui că lipsesc de acasă, pentru că nici n-aveam cui. Aici mai intervine ceva: nimeni din afară nu știa că mă ocup de cazul de la Cumpătu. Și totuși mi se cotrobăia pe acasă, nu pentru furt, desigur. Deci cineva aflase. Am procedat logic: căutarea persoanei care știa totuși că anchetez acest caz, precum și a aceleia care aflase că în seara aceea voi lipsi timp îndelungat de acasă. Prin eliminare, am ajuns la răspuns: era una și aceeași persoană: prietenul meu, fostul meu prieten, că doar la el eram în vizită. Simplu și logic. însemna că eu dețineam în casă ceva important pentru anchetă. Și te pomenești că habar n-aveam ce important era respectivul lucru. Doar

că eu nu țineam așa ceva acasă, ci la birou. Cine putea crede că eu păstram acasă niște documente? Concluzia era deci clară: singura persoană „din afară“, străină, care aflase că eu, Alec Armașu, și nu altul mă ocup de crimele astea era Mircea Moraru. Pentru că mă întîlnisem cu el la Cumpătu și nu-i putusem ascunde de ce eram acolo. Dealtfel, Moraru ghicise și singur. Aici s-a întîmplat un lucru nemaipomenit de simplu, care l-a indus fatal în eroare pe Moraru. în timp ce stăteam de vorbă cu el, apăru un subofițer care mi-a raportat că a găsit cîteva scrisori și m-a întrebat ce să facă cu ele. Eu i-am răspuns să mi le dea mie să le examinez *acasă,* cînd ajung la București. Acasă am zis, înțelegînd, prin asta, Capitala, serviciul, și nu la mine la domiciliu. Asta l-a derutat pe Moraru, determinîndu-l să greșească decisiv prin percheziția la mine acasă. Mi-a trebuit și mie mult timp pînă să-mi amintesc acea scenă aparent nesemnificativă, cînd scăpasem cuvîntul „acasă“. Deci cine știa – de fapt credea – că am adus acasă documente referitoare la crimă? Același Mircea Moraru. Pentru că asta m-a și pus pe urmele lui Motreanu, și apoi pe ale lui Felix, dar mai ales a provocat prinderea lui Anghel Demetru. De ce? Foarte simplu: în momentul în care am văzut că se caută cu atîta insistență ceva ce eu nu aveam la mine acasă, însemna că acest lucru exista, dar nu fusese încă găsit. La București nu era, căutasem și noi. La Cumpătu însă dispăruse o scrisoare, cea scrisă de Petrovici înainte de a muri. Deci acolo trebuia căutat. Moraru asta credea că iau eu „acasă“. De scrisoare îi era și lui frică. Știa el ceva. Și anume că dacă ajunge scrisoarea în mîinile mele, e pierdut. Dar acum a văzut că cercetările mele nu progresează, i-a fost foarte ușor să priceapă că n-o găsisem nici noi. Deci prin Felix a purces la trimiterea lui Anghel Demetru pentru a o căuta. În prealabil însă a mai dat o lovitură de maestru: l-a răpit pe bietul Motreanu, instalatorul, și l-a ținut o vreme beat la Cumpătu. Exelent jucat! Și încă din două motive. Primul: Motreanu trebuia ținut ascuns pînă găsea Moraru scrisoarea, deci înlătura pericolul (omul s-ar fi putut totuși să spună ceva, deși nu știa mare lucru; îl cunoscuse numai pe Felix). Și al doilea, mă făcea pe mine să cred că Motreanu este unul din vinovați. Din moment ce dispare, fuge în timpul anchetei! Măcar pentru cîteva zile și tot era ceva. Și era gata să izbutească. Doar că eu am început să am bănuieli serioase și am luat măsuri grabnice de pază la vila unde fuseseră găsiți morți cei doi. Așa l-am prins pe Anghel Demetru căutînd scrisoarea și era gata-gata să-l prindem chiar și pe Mircea Moraru însuși, care venise să ia el scrisoarea sau cel puțin s-o caute și el; după aceea voia probabil să-l înlăture pe Demetru care s-ar fi putut s-o citească și atunci aflînd totul, devenea și el primejdios. Dar a scăpat ca prin urechile acului. A greșit, probabil, pentru că nu mai avea încredere nici în Felix, adică Iosif, fratele său, și a acționat el direct pentru

prima dată în afacerea aceasta.

Am pus mîna pe scrisoare, dar și pe Anghel Demetru. Scrisoarea era însă totul și avea dreptate Mircea Moraru să se teamă de ea. Ea conținea cîteva elemente care duceau în mod cert la creierul afacerii, la șef. Fusese la Iași în 1959. Am aflat apoi că le fusese șef la amîndoi, și lui Petrovici și lui Mărculescu. Locuiește pe strada Uranus sau măcar în zonă. Este avocat. Toate acestei trei se potriveau de minune lui Moraru, pe care eu îl bănuiam deja. Mai erau cîteva supoziții care nu s-au adeverit decît parțial. Iată, de pildă, nici azi nu putem fi siguri că scrisoarea lui Petrovici îi era adresată lui Mărculescu, pentru a-l avertiza pe acesta de pericol. Eu aș înclina să cred că da. N-ar fi exclus să mai existe un om care trebuia avertizat. Sînt indicii ce ne determină să credem că Blîndul... era chiar Mărculescu. Deși s-ar putea ca Petrovici să fi ticluit această scrisoare pentru a-i înșela vigilența lui Mărculescu. Și o să vedeți mai tîrziu de ce. N-o să știm apoi niciodată ce a făcut Mărculescu pînă a sosi „oficial" la vilă. Sau ce au făcut, după ce a venit împreună cu Petrovici. Fiind amîndoi morți, aceasta va rămîne un mister. Interogatoriul luat lui Anghel Demetru a fost determinant. Am aflat că pastilele ucigătoare au fost procurate – sau preparate – de Stelian Mărculescu care le-a dat lui Felix și acesta lui Petrovici. Deci Petrovici urma să le strecoare lui Mărculescu! Acesta a murit otrăvit de propriile sale preparate. Iar el l-a ucis pe Petrovici, otrava făcîndu-și efectul cînd criminalul era deja mort. Și invers, sau aproape invers. Petrovici murea, dar efectul pregătirilor sale se vedea abia peste două zile: pe 6 iulie adică. Deci fiecare a fost victima și criminalul celuilalt! Așa că nu există un criminal propriu-zis care i-a ucis pe amîndoi. Există însă o minte diabolică ce a pus la cale toată oribilitatea asta: Mircea Moraru. De ce toate acestea? După rănirea lui Motreanu, a urmat prinderea lui Felix. Atunci am înțeles totul. Motreanu văzuse chipurile lui Felix și al lui Demetru. Trebuia înlăturat, fiind un martor periculos. Iar discuția cu Despina a făcut în sfîrșit lumină. Era fosta lui soție! Ea, săraca, încercase să-l smulgă pe Mircea din jocul acesta periculos și, văzînd că nu izbutește, a încercat să-l salveze pe Petrovici, pe care îl iubise cîndva, fără să știe că tot ce făcea era inutil. Dacă nu chiar primejdios pentru ea însăși. Despina l-a anunțat pe Moraru că dacă nu termină cu aceste afaceri, îl divulgă. N-ar fi făcut-o, voia doar să-l sperie pentru a-l aduce pe calea cea bună.

Pînă aici am văzut cum a reacționat Alec Armașu pentru a dezlega enigma. Acum să urmărim cum s-au desfășurat lucrurile de la început, de unde a pornit și, mai ales, de ce s-a declanșat toată mașinația aceasta infernală. Deci împrejurările care au dus la crime. Pentru aceasta trebuie să ne întoarcem înapoi la Iași, în 1959. Pentru că de aici și de la această dată încep toate. Să-l ascultăm iarăși pe Alec Armașu:

— În acea vreme Mircea Moraru începuse să simtă din ce în ce mai mult gustul traiului bun, a băuturilor prea scumpe, a femeilor... cam la fel. El o dusese bine și pînă atunci, dar la pretențiile sale de acum banii din salariu erau cu totul insuficienți. Și omul admirabil de pînă atunci – pentru că fusese un asemenea om, cînd îl cunoscusem eu, în tinerețe – se transformă pe nesimțite. Deși pentru cei din jur părea a fi rămas la fel, neschimbat.

Alec se opri întristat, cu capul în pămînt. Abia într-un tîrziu vorbi iar, încet, aproape în șoaptă:

— După aceea nu ne-am văzut o vreme. Timp în care Mircea Moraru aluneca tot mai jos. Și-l asociase pe Iosif, fratele său; Felix, cum îl știa Anghel Demetru. Și dădură marile lovituri cărora abia azi le știm autorii. Furturi și afaceri cu tablouri de preț, blănuri rare, bijuterii, aur în lingouri, mobile vechi-stil. Și cîte și mai cîte. Unele din acestea au fost trimise și peste graniță. De vreo cîteva ori era gata să fie prins. Dar inteligent cum era, scăpa în ultimul moment. Din barou totuși a fost scos pentru niște afaceri cel puțin dubioase, care l-au compromis, fără însă a se putea dovedi mare lucru. Lucra cu o bandă întreagă din care făcuseră parte, printre alții, Aristide Petrovici și Stelian Mărculescu. Deosebirea dintre ei a fost că primul nu și-a neglijat serviciul, ba chiar din 1959, grație probabil prieteniei cu Despina Popescu, a început să urce. Aparențele erau salvate. Mărculescu, dimpotrivă, captat cu totul de afacerile sale murdare de pe urma cărora ciștiga foarte mult, nu-l mai interesa serviciul, neglijîndu-l total. Din 1959 are necazuri și ajunge să fie dat afară. Dar nu-i păsa. Afacerile mergeau în continuare excelent. Treaba a mers bine o vreme, dar s-a întîmplat inevitabilul în asemenea împrejurări: certuri pentru împărțirea cîștigului, suspiciuni reciproce și chiar amenințări cu delațiunea. Deci trădarea. Afacerile mergeau din ce în ce mai prost, miliția îi urmărea, prada era mai mică și trebuia împărțită mai cu grijă. Moraru încercase, se pare, de cîteva ori să-i păcălească. Poate că și reușise, ceea ce bineînțeles a iritat pe ceilalți. Petrovici era profund nemulțumit. Mărculescu la fel. îi ceru socoteală lui Felix, pentru că cu el lucra direct. Acesta îi spune fratelui mai mare, șefului. Iar scandaluri. Și atunci lui Mircea Moraru îi vine ideea „salvatoare“, credea el. începe să bage zîzanie între ei doi. Spune fiecăruia în parte că celălalt l-a înșelat, că a dosit nu știu ce, că vrea să-l elimine din joc. Petrovici și Mărculescu nu cred la început, bănuind că e o intrigă. Chiar iau măsuri de precauție, uitînd însă un lucru, și anume că tot Moraru era cel primejdios și nu altcineva neînsemnat care i-ar fi putut ucide, sau unul din ei doi chiar. Aveau în felul lor dreptate, pentru că pînă atunci Moraru nu se „murdărise" cu nici o crimă. Deci de altcineva trebuia să se ferească. Fiecare de altcineva, de aceea și fac schimb discret de domiciliu. Curînd însă au

înțeles greșeala, dar mărul discordiei fusese deja mușcat. Pe de o parte se apărau împreună, pe de alta se suspectau reciproc.

Apoi Mircea Moraru îi suflă lui Petrovici că Mărculescu s-a hotărît să-l ucidă, fiindu-i teamă că o să-l toarne, sau pur și simplu că vrea să-i ia partea lui de pradă. Pe de altă parte, îi spusese lui Mărculescu că Petrovici s-a hotărît să-l omoare ca să scape de el, pentru că știa prea multe, sau așa ceva. Atunci încep fiecare să ia măsuri de precauție, unul împotriva celuilalt, aparent purtîndu-se unul față de altul ca buni prieteni.

Atunci Moraru trece la a doua etapă a planului său: chiar le sugerează ambilor să treacă la acțiune, adică să se elimine reciproc. Și îi convinge, inspirîndu-i lui Mărculescu – inginer chimist! – să prepare tablete fatale în ambalaj de banale medicamente. Acesta i le va strecura lui Petrovici în cutia cu medicamente chiar cînd stabiliseră să meargă împreună la Cumpătu pentru o întîlnire decisivă cu Felix și cu Mircea Moraru. Doar că nenorocitul de Mărculescu nu avea cum să știe că și Petrovici primise niște tablete pe care urma să i le strecoare chiar lui, poate chiar din cele preparate de el. Se pare că Moraru îi ceruse să-i dea și lui cîteva, iar naivul i-a dat. E drept, puțin altfel ambalate și ambii devin victime și călăi în același timp. Nici unul din cei doi n-a ezitat să-și ucidă prietenul. Petrovici a simțit însă pericolul. Fiind mai inteligent, a hotărît să scrie o scrisoare, așa pentru orice eventualitate. Să fie. Ba voia să lase și o listă, pe care însă n-a mai apucat s-o scrie. A făcut însă o imprudență, despre care am mai vorbit: i-a spus și lui Mărculescu de intenția sa (pe vremea cînd încă nu-l bănuia de nimic), iar acesta îl informează pe Felix, care la rîndul lui îl avertizează pe „șef“. Mircea Moraru trece rapid la acțiune și îi elimină pe amîndoi exact pentru motivele care le inspirase lui Petrovici și Mărculescu ca cei doi să se ucidă: deveniseră complici prea pretențioși, chiar incomozi, și puteau oricînd vorbi.

Planul, în felul său, era „perfect”: nenorociții se ucideau între ei, deci criminalii dispăreau și dosarul trebuia fatalmente clasat, ucigașii neputînd fi găsiți; sau, dacă se descoperea uciderea reciprocă, dosarul de asemenea se clasa, prin inexistența ucigașilor. Iar el, adevăratul criminal, inspiratorul, rămînea liber și scăpa de cei doi inși primejdioși.

Cum această carte pe care ați citit-o nu este istoria unei victorii propriu-zise, vom reveni asupra acestui personaj, cîndva, desigur, cînd el va fi într-adevăr victorios. Poate, tot așa, povestea va fi puțin tristă, dar oricum va fi o victorie. Și atunci, ca să respectăm toate regulile jocului, Alec Armașu va fi altfel; nu, nu mai vesel, oricum însă mai destins, poate zîmbind, amar, e drept, dar zîmbind într-un fel. Orice urmărire a unui vinovat are tristețea ei, deci o înțelegeți și pe cea a lui Armașu.

Alec Armașu nu e un personaj foarte vesel. Poate meseria, anii, sau mai știu eu ce, îl fac să fie mai încruntat. Poate tocmai de asta l-am iubit, îl iubesc și scriu despre el. După „Fără suspecți“, la rugămintea lui, n-am mai scris nimic despre el. Acum trebuia s-o fac. De ce? Nu știu, dar simțeam nevoia. Un asemenea om trebuie cunoscut chiar împotriva voinței lui. Nici de astă dată n-a fost de acord să scriu despre el. Am făcut-o totuși cu riscul de a nu ne vorbi, de a nu ne vedea cîțiva ani. Alec se supără rar pe cineva, dar cînd i se întîmplă așa ceva, durează, durează mult supărarea lui. Eu am riscat pentru dumneavoastră. Era păcat să nu mai auziți nimic de el atîta amar de vreme.

Acum închei. Voi încerca în zilele următoare să-i fac o vizită. S-ar putea să nu-l găsesc acasă. Probabil va pleca undeva, departe, pentru multă vreme. Bolnav, singur, el oricum primește rar pe cineva. Poate nu-mi va deschide nici mie. Dar aveți răbdare, pînă la următoarea carte despre el, cel mai bun prieten al meu, Alec Armașu. El o să-mi deschidă într-o zi... pentru a-mi povesti vreo anchetă pe oare am să v-o relatez în cartea care va urma.

Sfîrșit